ürün

SOSYALİST DERGİ

ocak 1976 19

yıl: 2 cilt: 4

.KOLOMBİYA KOMÜNİST PARTİSİ

.İSVİÇRE EMEK PARTİSİ

.GÜNEY AFRİKALI KOMÜNİST PARTİSİ

DİSK genel sekreteri ile bir konuşma

MARKSİST LENİNİST AÇIDAN DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELELERİ

REVİZYONİZME KARŞI MÜCADELE

AYLIK DERGİ ● OCAK 1976 ● YIL: 2 ● SAYI: 19

İÇİNDEKİLER

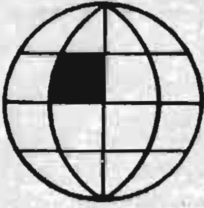
HABER — YORUM — İNCELEME

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ ÜZERİNE BİLGİLER

ÇEVİRİLER

Sahibi : Ural ATEŞER ● Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN ● Yönetim Yeri: Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL ● Yazışma ve Havale Adresi: P.K. 41 Sirkeci İSTANBUL ● Genel Dağıtım : **TAN DAĞITIM,** Başmuhasip Sokak, Aras İşhanı, No: 5/201, Cağaloğlu/İSTANBUL ● Ankara Dağıtım: **ANKARA DAĞITIM,** Bayındır Sokak 38/3 Kızılay/ANKARA ● Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için iki katıdır ● Dizgi-Tertip-Baskı: BAŞARAN MATBAASI ● Kapak Baskı : EVREN OFSET

Türkiye işçi sınıfının siyasi mücadelesinin elli yılı aşkın süredir içinde bulunduğu ağır baskı koşulları, 1976 yılının başlangıcında da hükmünü sürdürüyor. Türkiye işçi sınıfının **özgür** siyasi mücadelesini engelleyen yasa maddeleri, 1976'ya girerken de, hala yürürlükte. Yeni yıla girerken, bu faşist yasa maddelerinin kaldırılmasının, tüm demokratik güçlerin, giderek **ortak** talebi haline gelmesi, işçi sınıfının siyasi hareketinin en önemli **demokratik** kazanımlarından biridir.

1976 yılına 19. sayısıyla giren **ÜRÜN**'ün, geçen süre içinde, 10 sayısı ve yayımladığı kitaplardan 3'ü toplatıldı. Bütün bu toplatmalardan dolayı, **ÜRÜN** yazar ve sorumluları için istenen ceza tutarı **yüz** yılı çok aşmakta. Bütün baskılara karşı **ÜRÜN**, elindeki olanaklarıyla, işçi sınıfımızın bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesi bütünlüğünün içinde, yerini **sosyalist yayıncılık** olarak saptadığı mücadelesini sürdürüyor.

Geniş sosyal mücadele içinde **ÜRÜN**'ün ne olup, ne olmadığını belirlemek; ve **«ÜRÜN-sosyalist dergi»**yi **haketmediği** bir yere koymanın yanlışlığını saptamak; çeşitli spekülasyonlar karşısında gerekli olmaktadır :

— **ÜRÜN**, tüm sosyalistlerin, tüm ilerici güçlerin, **ortak** talebi haline gelen; işçi sınıfımızın siyasi örgütlenmesine **özgürce** yaşama hakkının tanınması yolundaki, hertürlü demokratik çalışmanın bir parçasıdır.

— **ÜRÜN**, marksizm-leninizm biliminin enternasyonalist içeriğine sıkı sıkıya bağlı olarak; dünya sosyalist sisteminin, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı mücadelesinin ve kapitalist olmayan yoldaki ulusal kurtuluş hareketlerinin uluslararası deneyimini; sürekli ve ısrarlı bir biçimde, Türkiye sosyalist kitlesine aktarmaya, kazandırmaya çalışmaktadır.

— **ÜRÜN**, yıllardır çeşitli isimlerde sürdürülen (kadroculuk, yöncülük, MDD'cilik, gibi) ; burjuva ideolojisini işçi sınıfının bilimsel ideolojisiyle eş-tutmayı, ikisini bağdaştırmayı amaçlıyan sapık akımlara karşı; marksizm-leninizm biliminin burjuva ideolojisiyle eş tutulamıyacağı bilincine sahip olmaya çalışmaktır.

— **ÜRÜN**, ülkemizdeki çeşitli goşist akımların bir bileşeni olmaya yönelen, «maoizm» ve «troçkizm» gibi sapık akımlara karşı mücadelede, üzerine düşeni yapmaya çalışmaktadır.

— **ÜRÜN**, Türkiyenin **gerçek devrimci hareketini, işçi** sınıfı biliminin kılavuzluğunda ve tarihi temele dayanarak, sosyalist kitleye tanıtma çabasını ısrarla sürdürürken; yıllardır ülkemiz sosyalist hareketini, sosyalist entellaktüalizmin kısır çizgisi üstünde yürütenlerin, «milli sosyalizm» çığırtkanlarının gerçek niteliğini göstermeye çalışmaktadır.

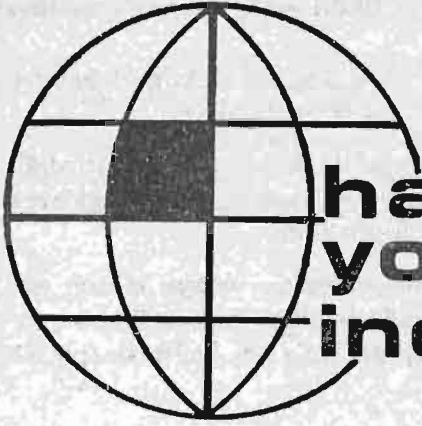
ÜRÜN'ün bu çalışmalarında en büyük kaynağı; marksizm-leninizm bilimi, dünya devrimci dinamiğinin (sosyalist sistem, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri ve kapitalist olmayan yoldaki ulusal kurtuluş hareketleri) zengin deneyimleri ve Türkiye sosyalist hareketinin elli yılı aşkın süredir ağır baskı koşullarında çelikleşerek günümüze ulaşan rehberliğidir.

Bu ay, Türkiye'nin **gerçek** devrimci hareketinin ilk büyük önderleri olan Mustafa Suphi ve arkadaşlarının katledilişi, Çerkez Ethem Güçleri'nin imha edilişi ve Halk İştirakiyun Fırkası'nın kapatılmasıyla belirginleşen; Türkiye sosyalist hareketi tarihindeki, ilk geniş terör uygulanmasının 54. yıldönümü. O günden bu güne, gelişerek ulaşan Türkiye sosyalist hareketinin, mücadele yolunda verdiği tüm şehitleri saygıyla anarken, şu gerçeği vurgulamayı gerekli görüyoruz: Mustafa Suphi ve arkadaşları, Türkiye sosyalistleri için, donmuş-kalmış bir efsane değildir. Onlar, doğrularıyla-yanlışlarıyla, gerçek marksist-leninist militan olarak ele alınmak ve günümüze kadar ulaşan işçi sınıfının devrimci hareketinin ilk başlatıcıları olarak benimsenmek zorundadırlar. Onlar, yaşayan ve kesintisiz olarak giderek büyüyen, Türkiye sosyalist hareketinin «fetişleri» değil, fakat «öğretmenleri»dir. Onların öğrencileri olmak demek, günümüze kadar ulaşan miraslarını canlı tutup, geliştirmek demektir.

Mustafa Suphi ve arkadaşlarının başlattıkları ve günümüze kadar ağır baskı koşullarında güçlenerek gelişen; bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesinde kitlelerin özlemi haline gelen; Türkiye işçi sınıfının siyasi mücadelesi karşısında takınılan tavırdır, **gerçek** bir sosyalist tavrın ölçütü.

ürün

marksist - leninist açıdan demokrasi ve sosyalizm mücadeleleri

Dr. Ziya OYKUT

«Demokrasi uğrunda savaşmanın, işçi sınıfının devrime sırt çevirmesine, gölge düşürmesine yol açacağına inanmak büyük bir yanlıştır. Tersine, nasıl zafere ulaşan sosyalizmin tam bir demokrasi gerçekleştiremiyeceği düşünülemezse, aynı şekilde, işçi sınıfı da demokrasi için genel, sistemli ve devrimci bir mücadele yürütmeden burjuvaziye karşı zafer kazanmaya hazırlanamaz», diyen Lenin, Demokratik Mücadele ile sosyalist mücadele arasındaki diyalektik bağı belirlemiş ve çağ çizgisini bu konuda da vurgulamıştı.

Bu düşüncesinde, elbette, «Alman burjuva devrimi, doğrudan doğruya proletarya devriminin önbelirtisinden başka bir şey değildir» diyen Marx ve Engels'in Manifest'deki tarihsel gözlemlerinden ve ne de «Almanya'da her şey, proletarya devrimini yeniden başlayacak köylü savaşlarıyla desteklenmeye bağlıdır» diyen sosyalist hareketle demokratik hareket arasında ilkbağı düğümleyen Marx'ın düşüncesinden hiç de uzak düşmüyor ve tersine bir süreci bütünlüyor.

Günümüzdeki demokratik hareketlerin kökleri, kapitalizm gerçeğinin ta özüne dayanır. Onun için canlı ve onun için yenilmezdir. Ve sonucunda çağdaş kapitalizmin temel çelişkilerinden birinin, tekellerle, büyük halk çoğunluğu arasındaki uzlaşmazlıkların ürünüdür.

Çağımızda bütünüyle dünya kapitalist sistemi sosyalizme geç-

mek için yeterince olgunlaşmıştı. Ve doğu ülkelerindeki geri kalmışlık, sosyalizme geçiş için aşılmaz bir engel de değildir.

Emperyalizm, zamanı geçmiş feodal ilişkileri devam ettirdiğine ve desteklediğine göre, feodal kalıntılara karşı mücadele, giderek emperyalizme karşı da kesin savaşıma dönüşür.

Emperyalizm döneminde, yeni bir etkenin ortaya çıktığı görüldü. Anti feodal bir devrim arefesinde bulunan birçok ülkede, sayıca kalabalık bir savaşçı işçi sınıfı gelişmiş ve bağımsız politik partisini yaratmıştı.

Ve böylesine etkenlerin birleştiği sosyal bir ortamda, işçi sınıfının, burjuva demokratik devrimin başına geçmesi zorunluydu. Ve böyle bir öncülük, demokratik devrimi, sosyalist devrime dönüştürebilirdi. Ve Lenin, böyle bir işçi sınıfı öncülüğüyle yönetilen yeni-Tip burjuva demokratik devriminin, yeni bir halk iktidarı biçimi yaratacağı görüşündeydi. İşçi sınıfı ve köylülüğün, demokratik devrimci iktidarı...

1917 Ekim devrimi ve onu izleyen devrimler, Lenin'in bu teorisini, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi gerçeğini doğruladı. Ama belirli bir küçük burjuva tepkisini de birlikte getirdi.

Demokratik devrime öncülüğü, işçi sınıfına vermeyen ve küçük burjuva reformistlerine bağışlayan görüşler de ortaya çıktı ve hâlâ çıkmaktadır. Bizde de ve dünyada da bu saptırıcı eğilimler görüldü ve görülmektedir. Böylesine bir sapma (öteki yanlarını değil, konumuzla ilgili olarak) Maoizm'de de görülmektedir. «Marksizm-leninizm'in burjuva demokratik devrimde olsun, sosyalist devrimde olsun, işçi sınıfının öncülüğü ile ilgili temel öğretileri, Mao Çe Tung'a yabancı idi. O temelde her zaman, devrimin her iki aşamasında da öncü olarak gördüğü küçük-burjuva unsurlara dayanmakta idi.» (M. Sladkovski ve F. W. Konstantinov, **Mao'nun Teorik Görüşlerinin Eleştirisi,** Konuk Yayınları, s. 216)

Marksist-Leninistim diye diye, önce belirli saptırmalarla başlayan, bu Marksist-Leninist ilkelerden sapma sonunda maoizmi proletarya enternasyonalizmine de ters düşürmüş, evrensel anti-komünizmin batağına yuvarlamıştır..

Demokratik devrimde işçi sınıfının öncülüğünü inkar, giderek bir küçük-burjuva reformizmini sosyalizm diye yutturmaya kadar varmakta, kimi noktalarda ortak bir görüşü paylaşan troçkizmin ve maoizmin, çağımız devrimci çizgisine ihanette birleşmesi sonucuna ulaşmaktadır.

Biz bunu böylece vurguladıktan sonra, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi, demokrasi uğrunda mücadelenin sosyalizm uğrunda mücadelenin bütünleyici bölümü olduğu üzerindeki Leninist görüşün açıklanmasına geçelim.

Demokrasi, tam anlamıyla Halk Egemenliği demektir. Halkın baskı altında tutulduğu ve iktidarın egemen sınıfın elinde bulunduğu sömürücü bir toplumda, gerçek bir demokrasiden sözedilemez elbette.. Sömürücü sınıfın, diktatoryasını perdelemek için de, kaçınılmaz olarak, bazı biçimsel nitelikte demokrasi göstermeliklerine başvurduğu da görülür.

Burjuva demokrasisi de, tam anlamıyla biçimsel olarak halkın demokratik hak ve özgürlüklerini tanır görünmektedir sözde. Demokratik usulleri ve biçimleride kesip atmaz. Ama aslında, sermaye egemenliğinin biçimi sürer gider. Kapitalizm, emekçilerin sınırsız sömürülmesine dayanır ve özünde de oldum olası anti-demokratik tutumunu sürdürür. Kapitalist rejimin anti-demokratik özüne bir tepki olarak, onun bağrında, doğrudan doğruya sosyalist amaçlar gütmeyen, ama kapitalizmin şu veya bu gerici eğilimlerine karşı yönelmiş, demokratik hareketler de uyanır.

Kapitalist dönemin kurtarıcı hareketinin ana çizgisi, elbette kapitalist rejimin yıkılışı için, sosyalizm için, işçi sınıfının yürüttüğü sınıf mücadelesidir. Bunun en yüksek noktası da, sosyalist devrim, siyasal iktidarın işçi sınıfının eline geçmesidir. Bu mücadele, sosyal ve politik bir boşlukta yapılmıyor elbette. Demokratik hareketlerle kaynaşıyor. Demokrasi ve sosyalizm hareketlerini birbirlerine bağlayan, salt dışsal bir bağ değil, ama derin bir içsel bağdır.. Sosyalist devrim, toplumu halk egemenliğine doğru götürür. Ve işçi sınıfının zaferini somut olarak kolaylaştıran ve hazırlayan da, demokratik hareketlerdir. Demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadele arasında mantıksal bağ, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi yolundaki leninist teori ile ortaya konuldu.

Demokratik Devrimin Sosyalist Devrime Dönüştürülmesi Teorisi

Lenin, Marx'ın «kesintisiz devrim» üzerindeki düşüncesini geliştirmiş ve demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi teorisini kurmuştu.

Emperyalizm döneminde, dünya kapitalist sistemi, bütünlüğünce bir sosyalist devrim için olgunluk kazanmıştı. Ama bu sistem de aşırı ayrılıklar göstermektedir. Ekonomik gelişme düzeyleri, sosyal yapıları ve politik rejimleriyle ayrılmış olan ülkelerin

alacalı mozayiğinde, burjuva devrimi potasından henüz geçmemiş olan ülkeler, yine büyük bir yer kaplıyordu. Tarihsel gelişmenin somut mantığı ile dünya kapitalist sistemine geçmiş olsalar da, ekonomileri feodal ve yarı-feodal ilişkiler ile bukağılanmış ve kösteklenmişti yine de..

Bunlar, sosyalist devrim için olgunluğa gelmiş kapitalist sistem ortasında, artık, eski tarzda gelişemiyeceklerinden, anti-feodal burjuva demokratik devrimler yolundan geçmek zorundadırlar. Bu bakımdan emperyalizm döneminde, burjuva demokratik devrimin özelliklerini, işçi sınıfının mücadelesi ve işçi sınıfı devrimi ile mantıksal ilişkisini incelemek yerinde olur kanısındayız.

XVI. XVIII. yüzyıllarda, burjuva devrimlerinin objektif önemi, feodal ilişkileri kırmasında ve kapitalizmin zafere ulaşması için zemini arındırmasında idi. Ama XIX. yüzyılın ortasına doğru Avrupa'da, büyük burjuvazi, devrimci potansiyelini tüketmiş ve halkın zararına, feodalizmle uzlaşma eğilimini göstermeye başlamış ve bir aşamaya kadar da bunu gerçekleştirmişti. Feodal ilişkilerin devrimci yıkımı doğrultusundaki devrimci mücadele, bundan böyle kapitalizmin kendisini de tehdit etmeye başladı. Bu eğilim 1848 Devrimi sırasında gün yüzüne çıkmış ve emperyalizm dönemini izleyerek de gelişmişti. İşçi sınıfı devrimine gebe olan tekelci kapitalizm, feodalizme karşı elbette devrimci mücadele yürütmeye elverişli değildi. Tam tersine, feodal ilişkileri koruyordu. Emperyalist burjuvazi, sırf yaklaştığı sezilen İşçi Sınıfı Devrimi'nin yollarını tıkamak amacıyla, bu ekonomik temel üzerinde tüm gerici güçleri sağlamlaştırma, pekiştirme yollarını aradı.

En modern emperyalist ilişkilerle zaman aşımına uğramış yarı-feodal ilişkilerin sıkısıkıya birbirine girmesi, yarı-feodal ilişkilerin çok dallanmış ağı ile bağdaşmış, oldukça yüksek bir tekelci kapitalizmin geliştiği Rusya'da tam özel bir belirginlikle ortaya çıkmış bulunuyordu. Lenin, Rusya'da XX. yüzyılın başında, kapitalizmin ekonomik evriminin özgüllüğünü aşağıda görüldüğü tarzda tanımlamıştı: «İyiden iyiye yürürlükten düşmüş toprak mülkiyeti biçimleri, işlenmemiş kırlar, çok ilerlemiş finans ve endüstri kapitalizmi..». Rusya'da, çeşitli ekonomik oluşumlar birbirinden ayrılmş değil, birbirlerine girmiş bir halde idi.

Ülke ekonomisinde emperyalist ve feodal oluşumlar birbirine karışmıştı. Enternasyonal emperyalizm sisteminin dikkate değer bir gelişme gösteren halkası olarak, Rusya'da tekelci kapitalizm, Çarlığın ekonomik temelini, yıpranmış feodal ilişkileri yeniden canlandırma ve ele alma eğilimini gösteriyordu. Büyük toprak mülkiyeti, uluslararası emperyalizme dayanarak, sırası geldikçe

prusyalı yollarla kapitalizme doğru yavaş yavaş gelişmişti. Bu eğilimler, feodal rejimle emperyalist rejimi birbirine yaklaştırdı.

Bunların birbirleriyle sıkı şekilde kaynaşması, emperyalizmin çelişkileri ve feodal rejimin çelişkileri birbirine ekledi; bunlar da, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümünün ekonomik temelini oluşturdu.

Demokratik devrimin içeriğini oluşturan (toprakların, büyük tekellerin, bankaların millileştirilmesi), ilke olarak kapitalist rejimin çerçevesi dışına çıkmayan tedbirlerin uygulanması, pratikte, bu kadroya devrimi tutmalarına imkân vermiyordu.

Üretici güçlerin gelişmesi, feodal ilişiklerin dağıtılmasını istiyordu. Bu görevi de demokratik devrim bütünliyecekti. Ama aykırılık, dünya kapitalist sisteminin evriminin inişe girdiği bir dönemde gelişen kapitalizm için, devrimin, güçlükler ortadan kaldırmaya çağırılmasında toplanıyordu. Kayıbını ustalıkla giderme yolunu araştıran tekelci kapitalizm, emekçi yığınlarının her şekilde alabildiğine sömürülmesini sürdürmek için, bir yeni temel üzerinde bu biçimleri korumakta ve yeniden oluşturmakta yarar görüyordu. Emperyalist dönemin kapitalist ekonomisinin iç çelişkileri ve cins ayrılıkları (heterogenite) da tipik durumlara girmişti. Bu koşullarda, bu zaman aşımına uğramış üretim ilişkileri, yalnızca kesin olarak ve sömürünün genellikle kaldırılmasına götüren radikal ekonomik ve sosyal dönüşümlerle kaldırılabilirdi.

Tekelci kapitalizm döneminde, emperyalizm ve feodalizmin birbirinin içine girmesi ve kaynaşması, feodal ve yarı-feodal ilişkilerin sürüp gittiği her yerde az veya çok büyük bir ölçüde görülmektedir. Böyle olunca, bugünkü koşullarda feodalizme karşı aklı başında bir mücadelenin, niçin kaçınılmaz olarak emperyalizme karşı da bir mücadele halini almasının ve demokratik mücadelenin de giderek anti-emperyalist bir yönlenme kazanması ve kapitalizmin ekonomik yapıda önemli bir unsur olmasıyla da anti-kapitalist bir nitelik kazanmasının nedeni de açıkça anlaşılır. Çin, Kore, Vietnam ve Küba devrimlerinde görülen budur.

Radikal anti-feodal oluşumları gerçekleştiren demokratik devrimler de görülür. Buna karşılık, devrimin şu veya bu nedenlerle yabancı veya yerli tekellerin durumlarına dokunmadığı ülkelerde, anti-feodal görevlerin gerçekleştirilmesi de kaçınılmaz olarak askıda kalır. Ya sosyalizme geçiş, yada ayaklar altında eziliş ve hatta emperyalizme ve gericiliğin egemenliğine yeniden dönüş, emperyalizm döneminin her demokratik devriminde görülebilen bir meseledir. Bu yasa, Lenin'in bir formülü ile açıkça dile getirilmiş-

tir: «XX. yüzyılda, kapitalist ülkede sosyalizme yürüyüşten korkulursa, devrimci demokrat olunmaz..» (Lenin, Eserler, c. 25, s. 387)

Emperyalizm ve feodalizmin birleşmesi, iki çelişki gurubunun birbirine girişi ve eklenişi, yalınca demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü olanağını verir. Bunun bütünlenmesi de, sınıf mücadelesinde kararlaşır. Demokratik devrim, zafere mi gidecektir, yoksa bozguna mı uğrayacaktır veya uzlaşma sonucuna mı varacaktır? Bu sonucu, sınıflar mücadelesi belirler. Demokratik devrimin başarısı ve sosyalist devrime dönüşmesi için, ekonomik koşullarla birlikte, Lenin'in, Devrimci harekette proletaryanın egemenliğinde başlıca yeri verdiği, politik koşulların da birleşmeleri gerektir. İşte bu işçi sınıfının öncülüğüdür ki, demokratik devrimin akışında sosyalist devrime geçebilme için zorunlu koşulları yaratır. Ve başka bir deyimle, bu geçiş'in politik temelini oluşturur ve bir kesintisiz devrim sürecinin temel öncüllerini koşullandırır.

Her şeyden önce, demokratik devrimde egemen rolü sürdürme, geleceğin sosyalist devriminin de şefi olarak, işçi sınıfını politik bakımından eğitir ve kitle hareketlerinin yönetiminde gerekli deneyi kazandırır ve bu demokratik devrime katılan bütün sınıf ve sosyal gurupların olanaklarını doğru olarak tanıma ve devrimci mücadelenin çeşitli evrelerinde onlarla ilişkilerinde izlenecek çizgiyi saptama olanağını da verir. Demokratik devrim'in akışında ve hareketin derinleşmesi ölçüsünde, sınıf güçlerinin sınırlanması da kaçınılmaz olarak ortaya çıkar. Toplumdaki durumları ile ve şimdiki durumda, onun sosyalizmin kapısını açan zaferi ile ilgilenmeyen guruplar ve sosyal tabakalar yavaş yavaş yüzgeri ederler. Öteki sosyal güçler (bir kitle hareketinde çoğunluğu oluşturanlar), tam tersine, devrimin uzak amaçlara doğru ilerleyişi ile ilgilenirler. Eğer işçi sınıfı, demokratik devrimin başını çekiyor, öncülüğünü ediyorsa; elbette devrime bir radikallik verecek ve çevresindeki güçlerin sınırlanması sürecinde, onları, yalnız demokratik oluşumlara ulaştıracak ölçüde değil, fakat işçi sınıfını sosyalizme kadar gidişinde de izleyecek olan bir politik ordunun çekirdeğini de oluşturacaktır.

Bu süreçte ihmal edilmez bir önem kazanan durum: Demokratik devrimde işçi sınıfının vazgeçilmez öncülüğü; ve sosyalist devrime geçişi hızlandırabilecek ve bunda olumlu ve büyük rolü oynayabilecek, çok etkin devrimci kitle örgütlerinin oluşturulmasının sağlanmasıdır.

Bundan başka, işçi sınıfının yönetimi altında, demokratik devrim'in akışında bile, işçi sınıfı çok değişik devrimci mücadele yön-

temleri yoğuracak, bunları olaylar ve deneyler içinde doğrulayarak, büyük kitlelerce benimsenir hale getirecektir.

Demokratik devrimde işçi sınıfının öncülüğü, iktidar sorunlarının çözümlenmesi için de önemlidir. Şimdiki durumda, demokratik devrimin zaferini izleyerek, elbette devrimci, demokratik bir halk iktidarı olarak tanımlanabilecek nitelikte, geçici tipte bir iktidar kurulur. Bunun faaliyetinin niteliği, demokratik dönüşümlerin pratiğinde denenmiş kararlar, onun iç evresinin doğrultusu ve ritmleri, işçi sınıfının onun üzerindeki etkinliğine bağlıdır. Eğer işçi sınıfı, bu devrimci, demokratik iktidarın kilit noktalarından uzaklaştırılmışsa, bu iktidarın eylemleri elbette duraksamalarını ve tutarsızlıklarını belirlemiş, bu da devrimin gelişme ve derinleşmesini frenlemiş olacaktır. Böylesi bir durumda, böyle bir iktidarın devrimci niteliğini yitireceği bir gerçektir.

Buna karşılık işçi sınıfı, demokratik devrimde öncü rolünü sürdürüyor ve sınıf doğası gereği sosyalist yönelimi benimsemeye yatkın öteki devrimci güçleri etrafında toplamış ise, o zaman içsel koşullar açısından, bu devrimci ve demokratik halk iktidarının bağrında işçi sınıfının çizgisinin zaferi sağlanmış ve pekiştirilmiş demektir. Politik deney, kitlelere, sosyalizme doğru tek ileri hareketin, uzun yıllar süren mücadelenin akışında güven duydukları, feodal ve emperyalist boyunduruğun kırılışına götürecek olan tek mücadelenin işçi sınıfı yanında sürdürülen mücadele olduğunu öğretir. İşçi sınıfı çizgisinin halkın devrimci iktidarının bağrında kuvvetlenmesi, işçi sınıfı iktidarını hazırlar. Devrimci, demokratik halk iktidarı, o zaman, işçi sınıfı iktidarına doğru aracı bir evre olur.

Şu söylediklerimizden çıkan bir genel sonuç: Demokratik devrim'de İşçi sınıfının öncülüğü sayesinde, sınıf güçlerinin işçi sınıfı etrafında toplanmaları için koşullar olgunlaşıyor. Devrimin zaferinden sonra, onun çevresindeki politik güçler parçalanmıyor ve dağılmıyorlar. Demokratik ve sosyalist devrimlerin politik güçlerin oluşumunda devamlılığı sağlayan, tamıtamına işte bu işçi sınıfının öncülüğü, yönetimidir. Demokratik devrimin politik ordusunun bağrında, sosyalist yönlenmenin bir güçler bağlaşması olgunlaşır. Devrim evresine bir kez geçilmeye görsün, bu bağlaşma kurulur ve sağlamlaşır, pekişir. Gerçi, sosyalist devrime geçiş sırasında, burjuva unsurları, hasım kampa geçerler. Fakat halkın büyük bir çoğunluğu işçi sınıfının yanında kalıyor. İşçi sınıfı etrafında sınıf güçlerinin toplanması, demokratik devrimdeki çeşitli sınıfların bağlaşmasında bir ufalanma ve parçalanma değil, ama burjuva tabakalarının bu bağlaşmadan ayrılmalarıyla, İşçi Sınıfı ile emekçi kitleler arasındaki

bağlaşmanın güçlenmesini doğurur. Ve emekçiler, işçi sınıfının çevresinde, bu kez kendilerini sömürüden kurtaracak olan sosyalist devrimin iyi bir sona varması için toplanırlar çünkü.

Marx'ın «Kesintisiz Devrim» üzerindeki düşüncesini, Lenin, işçi hareketinin çok daha yüksek bir düzeyine uygulanması için geliştirdi. Biliyorsunuz ki, Marx'ın Sürekli Devrim şeması, XIX. yüzyıl ortasındaki Almanya koşulları için öngörülmüştür. İşçi sınıfının devrimci mücadelede henüz yeteri kadar tecrübe kazanmadığı, bağımsız bir Parti'sinin bulunmadığı, Burjuva demokratik devrimde öncülüğü almaya henüz hazır olmadığı dönemde.. Böyle bir ortamda, Marx, devrimci kitleler tarafından aşağıdan yürütülen baskı altında, burjuvazinin çeşitli fraksiyonlarının birbirlerini izleyen iktidarlarında, devrimci sürecin devamlılığını görmüştü. İşçi sınıfının görevi, iktidarda olan daha az radikal fraksiyonlara karşı, iktidara geçmeyi isteyen burjuvazinin daha radikal fraksiyonlarını aktif olarak desteklemekten ibaretti. **«Devrimci İşçi Partisi»**, diye yazıyordu Marx ve Engels, **«Küçük burjuva demokrasisi ile birlikte, İşçi Partisi'nin alaşağı etmek istediği fraksiyona karşı yürümek; küçük burjuva fraksiyonu da kendi öz çıkarını sağlamlaştırmak istediği hallerde de, ona karşı çıkmak...»** (K. Marx ve F. Engels, **Eserleri**, Berlin, 1960, Band 7, s. 246-247).

Demokratik Devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi üzerinde Lenin'in şeması, apayrı bir tarihsel durum içindi. İşçi Sınıfı politik bakımdan gelişmiş, kendi öz partisini kurmuş, devrimci mücadelede büyük bir deney kazanmıştı. Bu koşullarda, işin başından bu yana, İşçi sınıfı devrimde üstün bir işlev görebilir, öncülük edebilirdi. Devrimci sürecin sürekliliği, o zaman, artık çeşitli burjuva fraksiyonlarının iktidarlarının birbirini izlemesi olarak değil, fakat demokratik devrimi bir duvarla çevirerek, sosyalist devrime doğru bir köprü atan devrimci demokratik bir hak iktidarının ilanı olarak tasarlanmıştı.

Bir devrimden bir başkasına dönüşüm, yalnız kitlelerin «aşağıdan» gelen devrimci eylemleriyle değil, fakat aynı zamanda önemli noktaları, hatta kilit noktaları işçi sınıfının elinde bulunan Devlet iktidarı'nın organları ile, «yukarıdan» gelen uyarı ile oluşur.

Bir devrimden bir başkasına dönüşüm'ün leninist teorisi, sürekli devrim'in troçkist anlayışlarına karşı yaman bir mücadele içinde gelişti. Ve çağdaş burjuva «uzmanlar»ının, marksizmi, Lenin düşüncelerinden ayırmak ve troçkist düşünceler temeli üzerinde yükseltmek için gösterdikleri çabanın, nedenini belirtmek vazgeçilmez bir önem taşıyor. Amerikalı profesör George Sabine, «Troçki'nin ilkelerini eleştiren Lenin'in, ondan çok farklı sonuçlara

geldiğini» (G. Sabine, **A. History of Political Theory,** London, 1963, s. 832) açıklamaktadır.

1905-1907'lerin ilk Rus Devrimi yıllarında, Parvus ve Troçki tarafından geliştirilmiş olan, «sürekli devrim» teorisi, gerçekte küçük-burjuva devrimciliğinin sahte ruhunun parlak bir gösterisi oldu. Bu teorinin açık radikalizmi, yeni olayların genelleştirilmesi önünde küçük burjuva, ideologlarının gösterdikleri düzensizliği, devrimci süreçlerin karmaşık diyalektiğini kavrama yeteneksizliği, serüven ve devrimci gevezelik için eğinimlerini gizliyordu. «Sürekli Devrim» teorisinin çıkış noktası, demokratik devrimde köylülerin devrimci rollerini yadsıma, işçi sınıfı ile köylüler arasında olası bir bağlaşmaya inansızlıktı. Troçki, devrim sürecinde, işçi sınıfının «köylülüğün büyük kitleleri ile çatışmaya gireceğini» kesinkes söylüyordu. «Proletaryanın kesin yapayalnızlığı»ndan söz ediyordu. Köylüyü değerlendirmede, menşeviklerle anlaşma halinde, «küçük burjuvazi ve köylülüğün devrimci rollerinin küçülmesi yolunda» ki evrimini açıklıyordu. Bu sonuçlamayı izleyerek de, hemen «iktidarın rus işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesi»ni dile getiriyordu. Troçki, Parvus'le anlaşma halinde, bir «bir işçi hükümeti», bir «işçi demokrasisi» sloganını atmıştı. Bu parola neyi gizliyordu? Yalınca işçi sınıfı iktidarını!. Parvus'ün «işçi demokrasisi»nin, gerçek insan sayılarını ikincil bir sorun olarak görmesi ve «işçi demokrasisi»ni nihayet bir tutum, bir tarz olarak görmesi ve göstermesi bir raslantı değildi; Ve «işçi demokrasisi» içine sosyalist-devrimcileri koyması da bir raslantı değildi.. Gerçekte troçkistlerin «İşçi Demokrasisi», sosyalist dönüşümlerin gerçekleştirilmesinde kullanılamayacak bir silah olan, bir küçük-burjuva hükümeti prototipinden başka bir şey değildi. Özetlersek, «işçi demokrasisi», kendini sosyalist devrimi yapmaya adamış değildi. Troçkistler, «kader»lerini Batı'daki devrime, orada başlayacak ve uzak bir gelecekte de Rusya'nın gireceği devrime bağlamışlardı çünkü...

Lenin, Sürekli Devrim'in troçkist teorisini tümden çürüttü. «İşçi Demokrasisi» parolasının gerçek dışı niteliğinin maskesini düşüren Lenin, «öyle dayanıklı olmasa bile, yalnız halkın çok büyük bir çoğunluğuna dayanan bir devrimci diktatorya... Oysa şimdiki durumda işçi sınıfı, Rus halkının çok küçük bir azınlığından başka bir şey değildi.» diyordu (Lenin, **Eserleri,** c. 8, s. 291-292). Troçkistlerin serüvenci ve demagojik parolası —«Çarsız; bir İşçi Hükümeti!»— Rus Devrimi'nin demokratik evresinin bu gerçeğini hesaba katmıyordu. «Troçki'nin temel yanılgısı», diyordu Lenin, «devrimin burjuva niteliğini görmek istememesinde ve bu devrimden sosyalist devrime geçiş'te, aydın bir görüşü olmamasından doğuyordu..» (Lenin, **Eserleri,** c. 15, s. 397). Troçki, burjuva demokra-

tik devrimin kesintisiz olarak sosyalist devrime geçişini önceden varsayan marksist kesintisiz devrim düşüncesiyle bozuşmuştu. Troçkinin sürekliliği, kötü kurulmuş, doğrudan doğruya «işçi hükümeti»ne ulaşmak için, burjuva demokratik devrimi üzerinden, gerçek bir gönüllü atlayışı varsaymaktaydı.

Lenin'in düşündüğü demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü teorisi, marksizm-leninizm hazinesine değerli katkılarda bulunmuştu. Avrupa ve Asya'nın bir çok sosyalist ülkelerinde, daha sonra da Küba'da, devrimci hareketin gelişme pratiği ile de parlak şekilde doğrulanmış ve zenginleşmişti. Elbette bütün bu ülkelerde bir devrimden ötekine geçiş süreci özgül özellikler göstermişti. Böylece Avrupa'nın bazı halk demokrasileri ülkelerinde, iki devrimin birbirlerine yaklaştığı ve derin tarihsel eğilimi izleyerek de demokratik ve sosyalist dönüşümler birbirlerine öylesine sıkısıkıya girdikleri olur ki, onları kimikez birbirinden ayırmak olanaksızlaşır, pratik olarak... Böylesi ülkeler için, bu anlamda bir tek ve aynı devrimci süreç içinde, iki safhasından tamamiyle haklı olarak söz edilir.. Demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş döneminde sınıf güçlerinin sınırlanması, Rusyadaki kadar keskin ve sert olmamıştır. İşçi sınıfı, iktidar için mücadelesinde, yalnızca çok radikal olan köylü katmanlarına değil, fakat aynı zamanda çok geniş sosyal güçlere de dayanmıştır. Daha devrimin ilk döneminde halkın demokratik iktidarı sağlanmıştı. Ama bu bile işçi iktidarının doğuşu ve gelişmesi safhası olarak nitlemeye elverişli ve işçi sınıfı iktidarını andıran özgül çizgiler göstermekteydi. Bütün bu özelliklere karşın, Lenin tarafından bulunan, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü ile ilgili genel yasalar, burada da tümüyle ortaya çıkmışlardı. Ve bunlar, hiç kuşkusuz geleceğin, başka birçok devrimlerinde de kendilerini göstermekte devam edeceklerdir.

Burada bir sorun çıkıyor ortaya: Demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü teorisine evrensel bir anlam verilebilmesinin, yani kapitalist dünyanın bütün ülkelerine uygulanabilmesinin değerlendirilmesi... Bu teorinin, bir yandan görevleri ve niteliği ile bağımsız bir demokratik devrimin mümkün olduğu bir ülkede devrimci hareketin yasalarını yansıttığı, öte yandan mevcut feodal ve yarı-feodal rejim görünüşü altında olgunluğa ulaşmış kapitalizmin çelişkileri, sosyalizmin maddî öncüllerini bütünlüğünce oluşturduğu apaçıktır. Bu görünüşü kırarak, demokratik devrim, sosyalist devrimin gelişebilmesi için gerekli koşulları gizleyen veya yaratan içeriği açığa çıkarır. Bu örneğe çok benzeyen Latin Amerika'nın bir çok ülkelerinde, geri kalmış bir ekonomik yapıya karşın, kapitalizm'in belirli bir gelişme aşamasına ulaştığı görülür.

Bununla birlikte, kapiatlist dünyanın her ülkesi, bu kategori'ye uygun düşmeyebilir de.

Önemli bir ülke gurubu, eski sömürge ve yarı-sömürgelerin çoğu, emperyalizme karşı, hayatın arşaik ve kapitalizm-öncesi şekillerine karşı yönelmiş çeşitli demokratik devrim saflarının ya eşiğinde veya girme yolundadırlar. Bununla birlikte bu ülkelerin çoğu, bir sosyalist devrim için ekonomik ve sosyal öncüller pek göstermiyor veya çok az gösteriyorlar. Bu ülkelerde sosyalizme geçiş, geçici evreler aracılığı ile mümkün değildir. Şu bir gerçek ki, bu ülkelerde ancak ulusal kurtuluş hareketinin, ulusal demokratik devrimden sosyalist devrime, özel bir dönüşüm biçimine salt uzlaşıcı bir tarzda geçilmesinden ve kurtulmuş ülkelerde kapitalist olmayan bir gelişmenin safhalarının birbirini izlemesi ve görevlerin tamamlanmasından söz edilebilir.

Bundan başka, bağımsız demokratik devrime temel işi görebilecek ve demokratik dönüşümlerin sosyalizme geçişlerle kerte kerte gerçekleşebilecek bir olgunluğa varmış, yabancı ekonomik bir sosyal zarftan yoksun gelişmiş kapitalist ülkeler de vardır. Gelişmiş bir kapitalizm zemini üzerinde, devrimin ekonomik ve sosyal içeriği, yalınca bir sosyalist devrim olabilir.

Avrupa ülkelerinde halkçı demokratik devrimlerin deneyi, sosyalist dev.rime her yerde bir demokratik devrimin öncülük etmediğini açıkça göstermektedir. Ve Örneğin, pratik bakımdan feodal ilişkilerin bulunmadığı Bulgaristan'da, demokratik görevleri, yalınca işçi sınıfı iktidarını kurmak için girişilen mücadele süreci içinde tamamlanmıştır. İlk zamanlarda, genel demokratik görevler ilk plana alınmıştır. Onun gerçekleşmesinin sorumluluğu da, sosyalist devrime yüklenmiştir. Fakat Bulgaristan denemesi, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi üzerindeki Lenin'in bir çok temel düşüncelerinin çok güzel isbatlarından biri oldu. Bulgaristan sosyalist devrimi, işçi sınıfının ve onun partilerinin yönetici rol oynadıkları, Halkçı Anti-faşist Hareket'le hazırlanmıştı. Burada gerçekleşen, Anti-faşist Ulusal Kurtuluş Hareketinin sosyalist devrime geçişidir. Fakat bu geçiş, bir devrimin bir başka devrime dönüşümü değildi. Ama bu geçiş sırasında, demokratik devrimin sosyalist devrim haline dönüşümüne özgün olan bazı politik yasalar orta konulmuştu. Böylece bu ülkede, proletarya çevresinde sınıf güçlerinin toplanması üzerindeki Lenin düşünceleri, özgün bir biçimde gerçekleşmiş oldu.

İlk olarak, burjuvazinin en gerici tabakalarına darbe indirilmiş; ikinci olarak, halk kitlelerine baskı yapmaya çağırılan Devlet cihazına darbe indirilmiş; üçüncü olarak da İşçi sınıfının ve onun

Partisinin etrafında emekçi kitlelerinin birleşmeleri sağlanmıştı... Bütün bunlar, derhal sosyalist devrime geçmeyi sağlayan elverişli koşulların bulunduğu Bulgaristan'da, anti-faşist hareket akışında yapıldı. İşçi sınıfı diktatoryasının doğuşu ve pekiştirilmesi dönemi başlatıldı.

Demokratik nitelikte aracısız görevlerin çoğunun tamamlanması ölçüsünde, sosyal güçler, radikal sosyalist dönüşümün zorunluluğuna pratik bakımdan daima daha çok inanıyorlar. Devrim kök salmış ve kitlelerin gözünde giderek maskeleri daha çok sıyrılan burjuva tabakaları iktidardan uzaklaştırılmışlardır. Ve proletarya iktidarı, giderek daha geniş bir sosyal temel kazanmıştır. Başka deyimle, Lenin'in demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi teorisinde doğasını ortaya koyduğu, bu güçlerin guruplanmaları ve toparlanmaları ve bu politik süreçler sağlanmıştır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde, Genel demokratik hareketin bir atılım kazanması yüzünden, sınıf güçlerinin ve politik güçlerin toplanması ve keza devrim sırasında katılmalarının bu benzer süreçleri muhtemel ve hatta mümkündür de.. Ve hatta bu ülkelerde, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi teorisiyle, bazı yasalar da gün yüzüne çıkabilirler. Kapitalist olmayan yoldan gelişme eğilimindeki eski sömürge ülkelerinin Ulusal Kurtuluş Devrimi sırasında, demokratik devrimden sosyalist devrime dönüşüme öz, bazı sosyal ve politik süreçler de özgül bir biçimde görülebilirler. Öte yandan dönüşüm teorisi, tükenmek şöyle dursun, demokratik hareketle çağımızın sosyalist hareketi arasındaki derin ilişkiler sorununu tam içerir. Dönüşüm teorisi, demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadelenin birliğini oluşturan çok genel sorunun bir bölümünden ibarettir çünkü..

Demokrasi İçin Mücadele
Sosyalizm İçin Mücadelenin Bütünleyici Bölümüdür

Toplumun çıkarlarına düşman tekellerin iktidarı, gerçek demokrasiye aykırıdır. Lenin de belirttiği gibi, «Yeni ekonomi, tekelci kapitalizmi (Emperyalizm, tekelci kapitalizm'dir) amaçlayan politik üst yapı, demokrasiden politik gericiliğe doğru giden bir dönemeçtir» (Lenin, **Eserleri,** c. 23, s. 44). Bu politik gericilik eğilimi, Devlet'in bütün gözeneklerine sızan militarizmin büyümesi ile de güçlenir. Tekelci kapitalizm ekonomisiyle, politik demokrasi arasında derin bir çelişki görülmektedir.

Tekeller, yalnızca işçi sınıfına karşı değil, giderek tüm halka karşı da olur. Böylece çevresinde düşman bir sosyal ortam oluş-

turmuş, bütün sosyal tabakaları giderek kendisine karşı ayaklandırmış olur.

Çevresinde düşman bir sosyal ortam oluşup da bütün sosyal tabakalar kendisine karşı çıkınca, tekelci sermaye kendi siyasal egemenliğini elinde tutabilmek için, demokrasiye karşı savaş açmak zorunda kaldı. Zora ve baskıya başvurdu. Finans-kapitalin bu inişi, ne beklenmedik, ne de geçici bir şeydi. Emperyalizmin bir özelliğiydi bu.

Emperyalizme özgü bu gerici eğilim, tabii ki işçi sınıfının ve halk kitlelerinin direnişine çarptı. Ve tekelci kapitalizmin gerici politikasına karşı, demokrasinin korunması ve fethine doğru yönelmiş güçlü bir muhalefet doğdu. Bu temel üzerinde, tekellerle halk arasında başveren çelişki de giderek keskinleşti. «Demokrasi inkarcısı emperyalizmle, demokrasiye yürekten bağlı halklar arasında uyuşmazlık» (Lenin, **Eserleri**, c. 23, s. 23) güçlendi. Emperyalist dönem, demokratik özgürlükler, Ulusal kurtuluş hareketleri, köleleştirmenin ortaçağ biçimlerinin kaldırılmasından yana, gericiliğe ve militarizme karşı güçlü kitle hareketlerinin güçlü atılım'ı ile belirlenmiştir.

Demokratik hareket, çok çeşitli biçimler ve ayrıntılar gösterir: feodal artıklara karşı köylü hareketi, çiflik kiracılarının tekelciliğe karşı hareketi, ulusal kurtuluş hareketleri, ulusal egemenlik için yurtseverce mücadele, aydınlar hareketi, öğrenci hareketleri, gençlerin eylemleri, faşizme karşı mücadele, barış için hareket, vb... Bütün bu hareketlerin ortak yanı, anti-emperyalist özellikleridir. Çoğu sosyalist amaçlar gütmüyordu. Bu hareketlerde yer alan çok çeşitli halk sınıf ve tabakaları, çoğunlukla bilimsel sosyalizm üzerinde ya çok belirsiz bir düşüncesi olan veya hiç olmayan politik inançlı ve dinsel inanlı kişilerdir. Ama tümü de bir tek şey isterler: gericiliğe karşı direnmek ve demokratik özgürlükleri savunmak... Demokratik hareketler, insanlığa sayısız acılar ve felaketler getirecek ve dünya uygarlığının en güzel gerçekleştirmelerini yıkacak olan emperyalizmin gerici eğilimlerini büyük ölçüde felce uğratıyor.

Demokrasi'ye iliğin tutumunda, proletaryaya yol gösteren temel ilkeleri, Lenin 1890 yıllarındaki yayınlarında sergilemişti. Bu yayınlarda Lenin, proletaryanın sosyal ilerleyişle derinden ilgili ve ilerici olmaması olanaksız gerçek demokratik oluşumlar, demokrasi için bir öncü savaşçı olduğunu gösterdi. En sonunda proletaryanın çıkarları tarihsel gelişmenin ilerleyişi ile çakışır. Proletarya partisi, ilk bakışta işçi sınıfını doğrudan doğruya ilgilendirmese bile, her yerde demokratik hareketi destekler. Lenin şunu yazı-

yordu: «Marksizmin temel düşünceleri açısından, sosyal ilerleyişin çıkarları, proletaryanın çıkarlarından daha yüksektir.» (Lenin, **Eserleri**, c. 4, s. 242).

Marksizm, tüm insanlığın ilerleyişine çalışan ve en başta gelen savunucusu o tek sınıfın ideolojisidir. Ve bilimsel sosyalizmin nihai gerçekleşmesi, işçi sınıfı hareketinin en son amacı, aynı zamanda sosyal ilerleyişin en yüksek biçimi, ilerici insanlığın tüm umut ve dileklerinin gerçekleşmesidir. Ve de Marksist ölçüt, bütün sınıf egoizminden özgür, sosyal gelişmenin çıkarına tepkiye karşı yönelmiş öteki sosyal sınıf ve tabakaların tarihsel eylemlerini de hesaba katmaktadır. Her ne kadar böyle demokratik hareketler (öğrenci gösterileri, askeri hareketler, köylü ayaklanmaları, ulusal hareketler, demokratik özgürlükler için mücadele, anti-militarist gösteriler, vb.) dolaysız olarak işçi sınıfını ilgilendirmezlerse de, sosyal ilerleyişe katkısı olan hareketlerdir ve işçi sınıfı bu hareketi elbette destekleyecektir. Bu anlamda işçi sınıfı, demokratik hareketlerin muzaffer sonucundan, çıkarları bu hareketlere dolaysız olarak bağlı olan sınıflara göre, çok daha fazla ilgilidir.

Oysa burjuva ideologları, marksistleri, demokratik davaların önemini anlamamakla suçluyorlar.

«Lenin» diyor R. Ahlberg, «marksizmin demokratik yorumlanmasını kesin olarak reddetmişti.». A. Meyer, Lenin ve taraftarlarının demokrasi için savaşta şu ilkeyi tuttuklarını söylüyordu : «Şer olacağına ehveni - Şer»... Bu burjuva profesörü, şöyle yazıyordu, «Lenin'e göre,» «kitleler, yararlar sağlayabildiklerinden değil, fakat bu yararlar onlara yar olmayacağından, anayasal haklar istemek ve demokrasinin genişletilmesinde ısrar etmek zorundadırlar. İşçi sınıfının her anayasal hak isteyişinde, leninist doktrin, hesaplarını, bu haklardan yoksun olacağı kanısı üzerine kurmaktadır.» (A. Meyer, **Leninism**, Harvard University Press, Cambridge, Massachussette, 1957, s. 70).

Bu gizli amaçlı düşünceler, demokratik hareketlerin doğası, işçi sınıfının mücadelesi ve sosyalist hareket arasında sözde aykırılığı göstermek için kullanılmaktaydı. Burjuva ideologlarınca formülleştirilmiş inançlarına rağmen, genel demokratik hareket ve işçi sınıfının sosyalist hareketi birbirine sıkı şekilde yaklaşmışlardır. Demokratik temel hak davaları, gerçekte —yalnız biçimsel olarak değil—, ancak sosyalizm yoluyla, sosyalist devrimle gerçekleştirilebilir; o da kitlelerin demokratik mücadelesi dışında olanaksızdır.

Marx ve Engels daha o zaman, işçi sınıfının sınıf mücadelesi ile demokrasi için mücadele arasındaki bağlantıya işaret etmişlerdi. Demokratik görevlerden vazgeçmenin, parti militanlarını, duvarla-

ra söz söyler duruma getirmekten başka birşey olmayacaktır. Marksizmin kurucuları, kapitalist ülkelerde XIX. yüzyılın demokratik hareketlerinin başarılarının, işçi sınıfının katılma payına bağlı olduğunu açıkça görmüşlerdi. Ve karşılık olarak sosyalizmin talihi de demokratik hareketlerin genişliğine bağlıdır.

Marx ve Engels'in düşüncelerini geliştiren Lenin, belirli tarihsel bir dönemin zeminini hesaba katmadan, soyut bir tarzda demokrasi davası yürütülemiyeceğini de gösterdi. Kitlelerin demokratik hareketinin feodalizme karşı yöneldiği ve bu demokratik hareketin, burjuva devrimi ile kaynaştığı bir zaman olmuştur. Sonra bu yeni dönem açıldı. Emperyalizm, gericiliğin kaynağı ve savunma aracı ve kalesi oldu. Günümüzde nesnel olarak politik özgürlükler ve barış için keskin demokratik hareketler ve ulusal bağımsızlık hareketleri, emperyalizme karşı yönelmiştir. Feodal artıklardan doğmuş olan demokratik hareketler bile, giderek antiemperyalist oluyorlar, zira tekelci kapitalizm, ne baskıyı, ne sömürüyü, ne kitlelerin yoksulluğunu kaldırmış, üstelik de «modern bir temel üzerinde onların kocamış biçimlerini onarmıştı» (Lenin **Eserleri,** cilt 22, s. 100).

Bugünkü koşullarda, demokrasi için mücadele, emperyalizme karşı bir mücadeledir de. Demokratik hak davalarını, tam olarak ve metodik olarak gerçekleştirmek için, tekellerin egemenliği kaldırılmalıdır. Çağın tek öncü sınıfı, işçi sınıfı, bu görevi tamamladığı ve sosyalizm yolunda kararlı olabildiği ölçüde öncüdür. «Temel demokratik hakların hiçbiri», diye yazıyor Lenin, «İlerlemiş emperyalist Devlet'ler de, genişliği ve sağlamlığı ne kadar az bir düzlemde olursa olsun, sosyalizm bayrağı altında devrimci kavgalardan geçmeden, gerçekleşemez.» (Lenin, **Eserleri,** c. 22, s. 182).

Demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadele arasındaki sı bağlantı, sosyalist devrimin, demokratik hareketlerden ayrı olarak gelişemediği gerçeği ile de anlaşılar. Kitlelerden destek almakla ve onlar sayesinde gelişir. Devrimci erkini artırır. Sosyalist devrimin olgunluğa ulaşması, politik güçlerinin oluşum ve eğitimi, kitlenin demokratik mücadelesinin büyümesinden ayrılamaz.

Genel demokratik hareketin, sosyalist devrim üzerine etkisi somut olarak ne ile açıklanır? Demokrasi için mücadelede aktif bir yer almakla.. İşçi sınıfı, iyi bir politik eğitim okulundan geçmiş olur. İşçi en devrimci ve en aklı başında demokrasi ruhu ile yetişmemişse, burjuvazi üzerinde zafer elde edebilmesi mutlak olarak düşünülemez. Ve işçi sınıfı kendini demokrasi, barış, ulusal bağımsızlık gibi, kitlelere yakın ve kitlelerce benimsenebilir görevlerden sıyırınca, sosyalist devrime doğru halkın büyük kitlelerini sevk ede-

miyecektir. Zaten işçi sınıfının kendisi de, genel demokratik harekete aktif bir şekilde katılmayınca, sosyalist devrim görevlerini ve bu devrimde yönetici rolünü kavramaya yetenekli olamaz. Demokrasi için mücadelesi boyunca, girdiği pratikte işçi sınıfı, bütün anti-demokrasinin kaynağının emperyalizm olduğunu ve gerçek bir halk demokrasisi yolunu da ancak sosyalist devrimin açabileceğini öğrenir. İşçi sınıfı şu veya bu demokratik haklar için mücadele ederken, zamanı yaklaşan kapitalizmle kesin savaşın, sınıflar kavgası arenası diyebileceğimiz alandaki engelleri kaldırmış olur. Demokrasi, kendisi sınıfın baskısını kaldıramaz. Fakat sınıf mücadelesini, çok arı, çok geniş ve çok canlı bir hale getirir. «Boşanma özgürlüğü tam olduğu ölçüde, kadın için 'ev köleliğinin' kaynağının, hakların yokluğu değil, kapitalizm olduğu daha iyi ortaya çıkar. Rejim ne kadar demokratik olursa işçiler için kötülük kaynağının, haklar yokluğu değil, kapitalizm olduğu daha iyi anlaşılır. Ulus haklarındaki eşitlik ne kadar çoğalırsa, ezilen ulusların ve işçilerin haklar yokluğunu değil, kapitalizmi suçlu görmeleri de o kadar belirginleşir» (Lenin, **Eserleri**, c. 23, s. 79-80).

Demokrasi için mücadele, halkın büyük kitlelerini politik bakımdan aydınlatır ve onları sosyalizme yaklaştırır ve işçi sınıfı etrafında toplar. Demokratik hareketler, sosyalist devrim için, partizanların gittikçe biriktikleri bir önemli ihtiyat yığnak olur. Demokratik talepler için mücadele ederken, kitleler, kendi öz deneyleriyle kendi isteklerini gerçekleştirebilmek için radikal sosyalist dönüşümlerinin zorunluğuna vararak emperyalizme çatarlar.

Kitlelerin demokratik hareketleri, emperyalizmin temellerini yıkarak, işçi sınıfının genel sosyal devrim akımı ile, bu hareketlerin objektif çıkarlarını en iyi dile getiren ve onları birleştiren ve kendisi de başına geçerek bu hareketleri zafere ulaştıracak tek sınıf olan işçi sınıfı ile kaynaşır. Sosyal devrim, burjuvaziye karşı yalnızca işçi sınıfının mücadelesini değil, kesin olarak emperyalizme karşı nesnel olarak yönelmiş olan genel demokratik hareketin daha birçok akımlarını da içerir. Demokratik hareketler, o zaman dünya sosyalist devriminin bütünleyici bir bölümü olur. İşçi sınıfı mücadelesi için bir canlı yakınlık ve genel halk desteği yaratır. Sosyalist devrimin belli başlı düşmanı emperyalist burjuvaziyi de güçsüzlendirir.

Günlük gerçek, Lenin'in XX. yüzyılın demokratik dönüşümlerinin doğrudan sosyalist hareketin gerçekleşmesine bağlı oldukları yolundaki bu düşüncesini belirgin bir biçimde doğruluyor. Sosyalizmin daima artan etkisi sayesinde, demokratik hareketin önünde yeni perspektifler açılıyor. Tekellerin salt egemenliklerinin

temellerini yıkan köklü demokratik dönüşümlerin bütünlüğünce gerçekleşmesi olanağı bilinen bir gerçektir. Bu dönüşümler arasında, radikal bir tarım reformu, endüstrinin kilit dallarının millileştirilmesi, ekonominin demokratik programlaştırılması, üretimin işçi örgütleri tarafından denetimi, yönetimin demokratik biçimlerinin tüm sisteminin yenileştirilmesi ve genişletilmesi, sosyal hayatın geniş demokratizasyonu.. Bu dönüşümler de kapitalist sömürüsü elbette kaldırmıyor. Fakat halkçı hareketin baskısı altında olağan reformlar kadrosuna çıkabiliyor.. Sosyalizme geçişi sağlayan maddî öncüller olgunlaşınca ve güçler ilişkisi işçi sınıfı için elverişli olunca, köklü demokratik oluşumların gerçekleştirilmesi, tekellerin iktidarını sınırlıyor, mülkiyet ilişkileri temeline el atıyor ve onun ötesinde sosyalizm yolunun açıldığı en son sınıra doğrudan doğruya götüren zincirleme değişiklikleri uyandırabiliyor.

Tekellerin ekonomik ve politik gücünün temellerinden yararlanan, radikal demokratik dönüşümler, Lenin'in de tahmin ettiği gibi, sosyalizme doğru gerçek adımlar oluyor. Örneğin endüstrinin millileştirilmesini ele alalım. Elbette, kapitalizmi kaldırmıyor bu.. Ama kapitalist mülkiyete sosyal bir biçim veriyor ve tekelci devlet kapitalizmi ile sosyalizmi ayıran sınır çizgisini böylece hafifletmiş oluyor. Kapitalizmin keskin kriz döneminde, işçi hareketinin atılımı ve genel olarak demokratik hareketin gerçekte bu çizginin ötesine geçmesi de mümkündür. Waldeck Rochet'nin de dediği gibi, «Onlar (millileştirmeler) bir yeni rejimin perspektivine, yani bir barış, milî yararlarda sosyal ilerleyiş politikası yararına kullanılacak, gerçekten demokratik bir hükümetin perspektivine sıkısıkıya karışmışlardır.» (Waldeck Rochet. **«Gerçek bir demokrasi ve ilerleyiş ve barış için, bir Fransız politikası için birlik».** Fransız Komünist Partisinin XVII. Kongresi, Paris. 15 Mayıs 1964 tarihli Humanité'nin ilavesi.)

Eskiden de marksistler, sosyalist devrime götüren benzer geçici tedbirler üzerinde parolalar ileri sürmüşlerdi. Fakat onları bir devrimci durumla tam anlaştırmışlardı. Olağan bir durumda sınıf güçlerinin gerçek oranı, bu tedbirlerin gerçekleştirilebilmesine bel bağlamaya olanak vermemekteydi. Şimdiki koşullarda işçi sınıfının politik ağırlığı çok artmış olduğundan ve demokratik güçlerin tekelciliğe karşı bir koalisyonuna dayandığından, köklü demokratik dönüşümlerin bir programını yavaş yavaş gerçekleştirecek olağan bir durumda başarıya ulaşabilir.

Kapitalist dünya ülkelerinde bu dönüşümler için mücadele, geniş bir zemin üzerinde geçmekte ve giderek de amansız bir mücadele, geniş bir zemin üzerinde geçmekte ve giderek de amansız bir mücadele halini almaktadır. Ulusal aşamada mücadele, işçi sı-

nıfının ve halkın öteki tabakalarının, Devlet'in ve ekonomi'nin yönetimine katılmaları hakkı için, İşçi sınıfının yerel iktidar organlarının kilit noktalarından burjuvaziyi çoğunluk uzaklaştırmakta, başarı sağladıkları bölgeler ve ilçeler aşamasında; İşçilerin, üretimin yönetimine katılma hakkı için de, işletmeler aşamasında sürdürülmektedir. Tekelci burjuvazi, işçi sınıfı tarafından yönetilen demokratik güçlerin atılımından, her yıl biraz daha çok sıkıntıya uğramaktadır. Halkın büyük bir çoğunluğunun köklü demokratik dönüşümlerin programı etrafında birleşmesi, tam gerçek bir perspektiftir. Sosyalizm için, kapitalist ülkelerin bazılarında, mümkün olan en doğru mücadeleyi, mücadelenin barışçı biçiminin içeriğini oluşturuyor.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde, demokratik oluşumlarla sosyalist oluşumlar arasındaki sınır çizgileri, göreceli ve oynaktırlar.

Sosyalizmin ekonomik öncüllerinin daha yeni olgunluk kazandığı kapitalist ülkelerde köklü demokratik oluşumlar için mücadele, sosyalizm için mücadelenin bir bölümü oluyor. «Devrim» diyor, Togliatti, «bugünden itibaren sosyal hayatın bütün alanlarını içine alan eylemlerin bütünlüğü sayesinde ilerleyen bir süreçtir. Biz, bugünden, demokrasiye sınırlı ve inkâr edilebilir dışsal biçimlerden değil, ekonomik ve politik reformlardan, ekonominin yönetimi ve denetimine kitlelerin direkt katılmasından, yeni görevleri üstlenen emekçiler örgütlerinin kuvvetlendirilmesinden, medenî ve sosyal hayatın tam iyileştirilmesinden, yenileştirilmesinden ibaret olan bir içerik vermeyi araştırıyoruz. Böylece bugünden sosyalizmin amacını demokrasinin amacına sıkı şekilde bağlıyor ve bugünden, sosyalizme giden yolu açmış oluyoruz.» (P. Togliatti, **«Il raporto al C.C.»**, L'Unita, 23 nisan 1964).

Köklü demokratik dönüşümlere yönelmek, mülkiyet ilişikleri üzerinde olduğu gibi, politik ilişkilere de daima el atan, devrimci dönüşümlerin aşamalı bir sürecine yönelmek demektir. «Her önemli sosyal ve ekonomik reform», diyor E. Burnel, «Kitlelerin baskısı altında ve hatta ondan daha çok politik ilişkilere bir el atma durumu ile bütünleşmiştir.» (E. Burnel, **«Reformlar ve devrim»**, La Nouvelle Revue İnternationale, 1964, No 7, s. 41). Bu aşamalı süreç, kitle hareketi geliştikçe, önce burjuva iktidarının sınırlanması, sonra da kaldırılması ve yerine demokratik güçler koalisyonu iktidarının geçirilmesi ile son bulabilir. Böyle bir iktidarın sınıf içeriğinden elbette önceden söz edilemez. Anti-tekelci koalisyonun bileşimine bağlı olacaktır bu. Zorunlu olarak ve ilk hamlede bir işçi sınıfı diktatoryası olmayacak, belki de demokratik güçlerin geniş bir birliğinin iktidarı olabilecektir. Bununla birlikte, ge-

lişmiş kapitalizm ülkelerinde, geçici tipte demokratik iktidarı aslında, ancak yetkileri işçi sınıfının elinde bulunan bir iktidarın bağrında, aklı başında bir anlayışla görevlerini tamamlayabilir. Başka bir deyimle, bu da demokratik güçlerin geniş sosyal tabanına dayanan işçi sınıfı iktidarına doğru aracı bir türdür. İktidarın aracı tepinin olanağı, demokratik oluşumlarla sosyalist oluşumlar arasında bulunan sıkı bağlantıda anlamlaşır. Birinciler, önemli bir gerçekleşme gösterince, ikincilere giriş, sosyalist devrimin başlangıç evresi olarak bir şeyler oluşur.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde demokrasi için mücadele ve sosyalizm için mücadele, bir tek ve aynı devrimci sürecin iki görünüşünü oluşturur. Bunlar birbirlerine uyuşmamışlar, fakat ayrılmaz bir hal almışlardır. Demokrasi için mücadele, kendi mantıkî sonuna gitmekte ve sosyalist dönüşüme doğru bir köprü atmaktadır.

Komünist ve işçi Partilerinin son konferansının ana dokümanının belirttiği gibi, «anti-monopolist ve anti-emperyalist eylem birliği geliştiği ölçüde, ülkenin ekonomik hayatında ve tekellerin işlevini kesin olarak sınırlamaya yetenekli bir politik bağlaşma da, bütün demokratik akımları toparlamaya ve büyük sermayenin iktidarına son vermeye; köktenci politik ve ekonomik dönüşümleri gerçekleştiren ve bu yolla sosyalizm için mücadeleyi sürdürmeye en elverişli koşulları yaratan bir rejim kurmaya elverişli koşullar olgunlaşıyor» (**Conférence des Partis communistes et ouvrières**, s. 44).

Emperyalizme karşı genel demokratik hareketle, işçi sınıfının sosyalizm uğrundaki mücadelesi arasında derin iç bağlantı, çağımızın sosyal devrim gelişmesinin Lenin tarafından keşfedilen bir yasasıdır. Kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin devrimci süreçlerini anlamak için de, başta gelen önemi olan bir yasadır bu. Özellikle bugünkü koşullarda yasanın etkisini değerlendiren 1960 Moskova Kongresi bildirisinde; «Marksist-leninistler, demokrasi için mücadeleyi, sosyalizm için mücadelenin bütünleyici bir bölümü olarak görürler. Bu mücadele sırasında marksist-leninistler, ara vermeden kitlelerle bağlarını pekiştirir, kendi politik bilinçlerini, bilinç düzeylerini yükseltir ve kitlelere sosyalist devrimin görevlerini, gerçekleştirilmelerinin zorunluğunu anlatmış olurlar.» denilmektedir.

Demokrasi için mücadele ve sosyalizm için mücadele arasındaki ilişkiler üzerinde, leninist ilkeleri, marksist-leninist Partilerce yaratıcı bir ruhla geiştirilmiş, ama küçük burjuva ültra-devrimcilerinin, köklü demokratik dönüşümler için mücadeleyi reformizm ve oportünizm diye adlandıran ve salt sosyalist devrimin propa-

gandasını yapan dogmatiklerin karşı koymalarıyla da karşılaşmıştır! Bu gauchiste doktriner görünüşün temeli şu teze dayanıyordu: ya hep, yada hiç...

«Ya hep, ya hiç» doktrini, bu somut devrimci faaliyetleri paylaşanları, bundan vaz geçiren ve onları devrimci gevezelik alanına itenlerin «ekonomik fatalizmi»dir. Emperyalizm karşısında güçsüzlüklerini devrimci cümlelerle gizleyen bu doktrinin yandaşları umutlarını, sosyalist devrimin birdenbire çözümleneceği o «büyük günlere», «Mesihin ikinci gelişi» ne bağlamışlardır. Taktikleri, büyük olayları yaratan büyük güçleri toplamayı başaramadıklarından, «büyük günler» i gözlemekle sona ermişti.» (Lenin, **Eserleri**, c. 16, s. 371).

«Ya hep, ya hiç» görünüşünün propagandacıları, devrimci faaliyetin somut bir programının bulunmayışını, köklü demokratik dönüşümlerin programının sözde reformizmini öne sürerek gizliyorlardı. Uzak amaçların yerini yakın (kısa) amaçlar alıyor, işçi sınıfı devriminin yerini de, reformizmin aldığı görülüyordu bu programda..

Emekçilerin sosyal ve ekonomik yaşam koşullarının kapitalizm altında kısmen düzeltilmesi öncülünden yola çıkan, proletaryanın nihaî amaçlarının, bu aracısız görevlerin, bu anti-diyalektek muhalefeti, kendi durumlarının durmadan bozulması sonucu kitlelerin kendiliğinden ayaklanması olarak görünen sosyalist devrimden ayırıyordu... Bu bakımdan aracısız hak davalarını, kapitalist rejim gerçeği üzerine hesaplanan bir taktik kurnazlıktan başka birşey görmemekte, bu hak davalarının gerçekleşemiyeceği ve ancak genel hoşnutsuzluk patlayışından başka bir işe yaramıyacağını da ileri sürmekteydiler.

Oysa gerçekte köklü demokratik dönüşümler programı, işçi sınıfının nihaî amaçları için girişilen mücadelede aracı amaçlar koymakta ve bu savaşın kesin safhasına ilerlemektedir. Ekonomik alanda, büyük tekellerin, bankaların millileştirilmesi ve ticarî dalaveraların kaldırılması gibi demokratik tedbirlerin, burjuva rejimi çerçevesinde kavranılan, demokrasi için mücadelenin objektif mantığından ileri gelen tedbirler, tekelci kapitalizmi vuruyor. Sosyalist devrime doğru götürüyor. Aynı zamanda bu mücadele içinde, işçi sınıfının kendi özgüçlerine, devrimci irade ve seçme yetkisine inanı da artıyor. Radikal demokratik reformlarla sosyalist devrim arasında aşılmaz setler yoktur. Bir tek ve aynı yolun evrelerine bağlıdırlar.

Reformizm, demokratik görevlerle sosyalist görevler arasındaki sıkı bağlantıyı yetkisi altına almaktan ibaret değil, fakat demokratik görevlerin sosyalist görevlerinkinden ilgisini kesmeyi

yeğler. Reformist ve revizyonistler, sosyalizme geçmek için demokratik dönüşümlerin yeterli olduğunu söylerler. Ve demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadeleyi özdeşleştirirler.

Emperyalizm döneminde genel demokratik hareket ve proletarya hareketinin birliği, onların tam kaynaşması anlamında değildir. Böyle bir kaynaşma ve erime, sosyalist devrimin görevlerini, tutulan her demokratik hareketin sınırlı amaçlarına bağlı kılmakla son bulacak ve bu hareketlere katılanlar kendi savaşlarının gerçek amacını çoğunlukla anlayamayacakları gibi, sosyalizm için mücadeleyle bağlantılarını da anlayamıyacaklardr, veya yanlış anlayacaklardır. Bu durumda, proletarya, hareketin başına geçeceği yerde ve hareketi sosyalist devrime doğru geliştireceği yerde; büyük halk kitlelerinin yer aldıkları her demokratik harekette kaçınılmaz olarak görülen, küçük burjuva ön-yargılarına gömülmüş, olayların kuyruğuna takılacaktır. Demokrasi güçleriyle sosyalizm güçlerinin sağlamlığı çelişmesiz ve çatışmasız, geçmeyen basit ve uyumlu bir süreç değildir; tersine karmaşık ve çelişkili bir süreçtir. Demokratik güçler, kendi sınıf tekelcilikleri ve politik tek türde şekilleriyle görünmüyorlar hiç te.. Genel demokratik hareketin sinesinde, aralarında tartışmalar olan ve mücadele eden bir çok sosyalist eğilimler gibi, anti-sosyalist eğilimler de birlikte yaşarlar. Demokrasi güçleri ile sosyalizm güçlerinin bağlaşması, bir kez genel demokratik hareketin iç çelişkileri yenilince tamamlanır, bu da mücadelesiz ve güçlükleri göğüslemeden düşünülemez. Proletaryanın açık, sağlam ve bağımsız poitik tutumu, yukarıda söylenen çelişkilerin altedilebilmesi ve demokrasi ve sosyalizm güçlerinin birleşebilmesi için en önemli koşullardan biridir. Demokratik hareketle tam kaynaşma, yalnız proletaryanın sosyalizm için mücadelesini güçsüzlendirmekle kalmaz, fakat burjuva ideolojisinin etkisine kapılarak ve anti-sosyalist eğilimleri besleyerek, demokrasi için mücadeleyi de güçsüzlüğe uğratmaktadır.

Lenin, proletaryanın sosyalist görevlerinin, ne kadar geniş, ne kadar ilerici olursa olsun genel demokratik hareket içinde erimesine kesin olarak karşıydı ve şunu söylüyordu: «Elbette proleterler, demokratik hareket içinde asla **kaynaşmamalıdır»** diye yazıyordu. İnessa Armand'a, «Marx ve Engels, 1848'de nasıl Alman Burjuva Demokratik hareketiyle asla 'kanaşma'mışlarsa, biz, bolşevikler de 1905 burjuva demokratik hareketiyle, işte öyle, asla 'kaynaşma'dık.» (Lenin, **Eserleri**, c. 35, s. 250).

Marksist-leninist Partiler, Lenin'in hazırladığı ilkelere, sağlamca bağlı kaldılar. Bu tutumlardan yola çıkarak, sosyalist görevleri, gerçekten de genel demokratik görevler içinde eriten reformist ve revizyonistlerin maskelerini de kararlı olarak alaşağı ettiler. Bu ko-

nuda o kadar gürültü uyandıran, A. Giolitti'nin «Reformlar ve Devrim» adlı broşürünün, İtalyan komünistleri arasında nasıl şiddetli bir eleştiriye uğradığını hatırlatmak yeter sanıyoruz. Yazar bu broşürde, demokratik reformlar için mücadeleyi tek amaç sayıyor ve onu işçi sınıfının politik iktidar ve sosyalizm için mücadelesinden ayırıyordu. Giolitti'nin görüşünün reformist doğasını ortaya seren Luigi Longo, demokratik reformlar için mücadelenin; «ülkenin politik yönetiminin değişmesi için genel mücadelede, iyice belirlenmiş tarihsel ve politik koşullarımızda iktidar için mücadelede yer almayacağını, demokratk reformlar için mücadelenin, işçi sınıfına yönetici görevler vermiyeceğini, ama egemen sınıfa daha çok boynu eğik hale getireceğini.» yazıyordu (Luigi Longo, **revisionismo nouvo e antico,** Giulio Einaudi editore, 1957, s. 14).

Böylelikle, sosyalist amaçların yerini demokratik amaçlara bırakma, fakat tekellere karşı köklü demokratik dönüşümler için bir mücadele yolundan geçerek halkın en geniş tabakalarının katıldığı bir mücadeleden geçerek, sosyalizme doğru giden bir hareket söz konusudur. Bu türden bir mücadele, kapitalist ilişkilerin yapısını iyice sarsmakta, onun bütünlüğünü bozmakta, onun devrimci yıkımının öncüllerini yaratmakta ve de yönetimde bazı gidiş olanakları vermektedir. Böylece, demokratik dönüşümler için mücadele, kendi bağımsız rolünü yitirmek şöyle dursun, üstelik sosyalizm için mücadelenin güçlü bir leysesi ve başlangıç evresi oluyor.

Reformizmin kusuru, durdurak bilmeksizin, «reform»lardan ve reform düşüncesinden söz etmek değil, fakat kapitalizm kadrosundan çıkmamakta ayak diremesidir. Reform, devrime ve sürekli sıçrayışa karşı koymakta ve böylece bir nitelikten ötekine geçiş —kapitalizmden sosyalizme geçiş— ortadan kaldırmaktadır. Sosyal devrimin yerini sosyal evrim almaktadır. «Devrim anlayışı bile», diyor Pietro Nenni, «daima en yüksek ve nazik birlikte olma eşitciliği üzerine oturmuş biçimleri araştıran toplumun demokratik evrimi anlayışını oluşturmak için ilkel evresine geçmiştir.»

Meseleyi bu biçimde koyuş sayesinde, sosyalist devrim gündemi salt ve basit olarak ilke bakımından geçiştirilmiş, üzerine de iptal çizgisi çizilmiş olur. Gelişmiş kapitalist ülkelerin koşullarına uygun gelen sosyalizmin hazırlanması ve geçiş biçimi, evrimin bir sürekl süreci olarak yorumlanmıştır.

Gerçekleri böyle tekyanlı bir tarzda görmek, kapitalizmden sosyalizme geçiş sırasında arakesikliği ve süreklilik birliğini görmeyi önlüyor. Engels'in başka bir fırsatla kullandığı bir deyimden yararlanarak, «kerte kerte» olarak gösterilen bu geçişin bir atlayış ve bir sıçrayış olduğu söylenebilir. Bu kavranılabilir bir şeydir :

bütün bir politik ve sosyal rejimin, iktidar ve mülkiyet ilişkilerinin radikal bir dönüşümünü içerecektir.

Sosyalizm için mücadelenin bütünleyici bölümü, demokrasi için mücadele, tümü içine almıyor. Ne kadar köklü ve derin olursa olsun demokratik dönüşümler, öz-başlarına sosyalizmi getirmiyorlar henüz. Kuşkusuz devrimci atılışı önemli derece hafifletebilir, onun biçimi üzerine etki gösterebilir, daha barışçı fakat hiçbir durumda gündemindeki dönüşümleri, sosyalist devrimi silemiyecek olan daha çok kerte kerteli ve çok barışçı bir nitelik vererek bir başlangıç dönemi olabilir. Fransız Komünist Partisi'nin XVI. Kongresi kararının belirttiği gibi, «sosyalizme geçiş, keskin sınıf mücadelesinin devrimci sıçrayışı sonucudur. Zorunlu olarak, eskimiş burjuva devlet cihazının yıkılmasıyla yerine işçi sınıfı devletinin geçirilmesi, büyük üretim araçlarının sosyalleştirilmesini içerir.» (**Fransız Komünist Partisi XVI. Kongresi**, «Cahiers du communisme», haziran 1960, no: 6 özel sayı. s, 574).

Demokrasiyi sosyalizme karşı koymaktan daha bayağı bir şey olamaz. İşçi sınıfı devrimi, en köklü demokratik dönüşümleri gerçekleştirir. Sömürüyü kaldırarak, insanlığın büyük çoğunluğunu ekonomik, politik ve moral kölelikten kurtararak, sosyalist devrim, tam demokrasiyi getirir. Sosyalist dönüşümlerin doğası, büyük emekçi yığınlarının katılmasını ister. Kurulması ve gelişmesi süresinde, sosyalizm, sömürücü sınıfların diktatörlüğü ile yüzlerce ve binlerce yıldır kösteklenmiş güçlü yaratma erkini özgürleştirir.

Demokratik hareketler, leninizmin hasımlarının açıkladıkları gibi, sosyalist devrimlerden temel amaçları bakımından değil, fakat bu saptanmış, gerçekleştirilmiş amaçlarının tutarlılık, bütünlük ve derinliği ile ayrılır. Her demokratik hareket, kendi payına, demokrasiye özel amaçlar ve çoğunlukla kapitalist rejimin kaldırılması ile bağlantılı olmayan uzlaşıcı nitelikte amaçlar önerir. Sosyalist devrim, bir halk egemenliği için kararlaşmış demokratik taleplerin tümünü, bunları her türlü sömürünün tam kaldırılmasına, yani gerçek bir demokrasi için koşulların yaratılmasına sıkısıkıya bağlayarak ileri sürer. Demokratik idealler için mücadele etmek, insanlığı sosyal boyunduruktan kurtarmak, herkesi sosyal süreçlerin yönetimine aktif ve bilinçli bir tutum almak için çağırır.

Sonuç olarak, işçi sınıfı demokratik hareketlerin birçok akımlarını birleştirip de onları sosyal devrime doğru yönetince, bu harekete demokratik amaçların en tam ve en aklıbaşında gerçekleştirilmesine yol açabilecek tek yönlenmeyi veriyor aslında...

Ve Lenin, «işçi sınıfı, demokrasi savaşında eğitilmemişse, ekonomik devrimi gerçekleştirmek yeteneğinde değildir.» diyordu.

DİSK genel sekreteri ibrahim güzelce ile konuşma

V. Kongresinden sonra, güçlü bir dinamizm kazanan DİSK üzerinde; bir yandan burjuvazinin en gerici kesiminin, diğer yandan Maocusundan troçkistine ve her türlü, işçi sınıfı ideolojisine yabancı akıma kadar, tüm sapık akımların spekülasyonları sürmekte. İşçi sınıfımızın devrimci sendikal birliğini sağlama yolunda önemli atılımlar içinde olan DİSK üzerine sürdürülen spekülasyonlar, sosyal mücadelenin her alanında olduğu gibi, işçi sınıfımızın devrimci sendikal birliği mücadelesinde de çürümeye mahkumdur.

Türkiye sosyalistlerinin görevi, bu dinamik çalışmayı yürüten DİSK'e «ayakbağı» olmak değil; bugün ulaşılan dinamizm içinde, işçi sınıfımızın devrimci sendikal birliğini sağlama yolundaki çetin uğraşlarında, DİSK yönetimine yardımcı olmaktır.

Eski - TİP ve DİSK kurucularından, 5. Kongreden sonra DİSK Genel Sekreteri olan **İbrahim Güzelce**'nin, **ÜRÜN**'ün sorularına verdiği yanıtları sunuyoruz.

Türkiye'nin ulusal ve uluslararası planda içinde bulunduğu çıkmazdan kurtuluşunun yolu nedir?

— Ülkemiz, bugün gerçekten de dışa bağımlı bir kapitalist ülke olmanın bütün yükünü sırtında taşıyor. Emperyalist - kapitalist sistemin yaşadığı genel bunalım (ekonomik, politik, toplumsal çok yönlü genel bunalım) bizi de çemberine almış. Bu bunalımın, ülkemiz çapındaki göstergelerini artık ortaokul talebesine kadar herkes yakinen tanıyor, biliyor. Bir süre önce yayınlanan OECD raporu, Türkiye'nin fiyat artışları bakımından dünyada 4. cü sırayı işgal ettiğini yazdı. Sokaklarda, gençlerin, ilericilerin, sosyalistlerin kanları akı-

yor. Faşist komandoların cinayetleri, sağ-sol çatışması diye gösterilmek isteniyor. Bunlar en basitinden, artık dolmuşlarda, otobüslerde, işçi servislerinde tartışılan, hatta alay konusu edilen olaylar. Uluslararası ilişkilerde prestijimizi kaybettik. Birleşmiş Milletlerdeki son Kıbrıs oylaması, bunun somut bir göstergesidir. Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs konusunda aldığı kararlara uymamakla da, sadece kendimizi kandırabiliriz.

Kuşkusuz tüm bunlardan sıyrılmanın, gerek ulusal, gerekse uluslararası planda içine girdiğimiz çıkmazdan kurtulmanın yolları vardır. Bunlar tarafımızdan bir çok kereler belirtildi, duyuruldu, miting ve toplantılarda açık açık söylendi. Yine de belirtmekte fayda vardır.

Herşeyden önce, en gerici büyük sermaye çevrelerinin iktidarının bir ifadesi olan MC iktidarı artık gitmelidir. Onun yerine işçi sınıfımızın da kesinkes katıldığı halktan yana ilerici bir hükümet kurulmalıdır. Eğer izlediyseniz bizim 5. Genel Kurulumuzda böylesi bir sonuca varmak için takip edilecek yolun en belirgin hatları verilmiştir. Aynen aktarmakta fayda görüyorum :

«Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin tam anlamı ile yerleşmesi ve pekiştirilmesi için, bütün ilerici, yurtsever ve demokratik örgütlerle işbirliğine gidilmesi, bu amaçla bu konularda somut bir işbirliğini de sağlamak amacıyla gerekli çalışmalarda bulunulması, ...» ve «...... yurdumuz dahil, birçok ülkede, bugün de faşizmi tezgâhlamak için emperyalizm ve yerli işbirlikçilerinin fırsat kolladıkları asla unutulmayarak, DİSK'in faşizme karşı yoğun bir mücadele sürdürmesi gereklidir.»

Özetlersek, faşizmin tırmanışını durdurmak, onu geriletmek, bağımsızlık demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme yolunda önemli adımlar atmak, tüm ilerici, devrimci, demokratik ve ulusal güçlerin ve dolayısıyla bizim, günümüzdeki acil görevimizdir.

Türkiye'de, bugün, işçi sınıfının genel demokratik talepleri nelerdir?

— Türkiye'de işçi sınıfı bugün demokratik, sendikal hak ve özgürlükler için mücadele alanına çıkmıştır. Bizim bu konuyla ilgili olarak düzenlediğimiz İzmir ve İstanbul mitinglerinin de gösterdiği gibi, artık işçi sınıfımız kitleler halinde bir demokrasi savaşı veriyorlar. «Faşizme Hayır, Demokrasiye Evet», «Referandum hakkımız, söke söke alırız», «Genel Grev hakkımız, söke söke alırız», «141

ve 142'ye hayır» gibi sloganlar, 1975'lerin Türkiye'sinde bir şeylerin ifadesi ve habercisidir sanırım. Gelecek mutlu günlerin, dünyada şerefli ve onurlu yerini alan bir Türkiye'nin...

Yine bizim 5. Genel Kurulumuza dönersek, toplumun tümden demokratikleştirilmesinin savaşını veren işçi sınıfımızın hangi talepleri uğruna mücadele ettiğini görürüz :

— Birçok maddesinin çağdışı kaldığı artık olanca çıplaklıkla saptanmış bulunan iş kanunun demokratikleştirilmesi, özellikle de işçilerin, işverence cezalandırılmasının ve tazminatsız işten çıkarılmalarının kesinlikle yasaklanması,

— Grev hakkının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaksızın tanınması. Bu ülkemiz için oldukça önemli bir konudur. O «pek beğendiğimiz» Batılı kapitalist ülkelerde, grev hakkı böyle dar bir çerçeve içine sıkıştırılmamıştır. Genel grev, dayanışma grevi, uyarı grevi, süreli grev ve benzerleri'nin tam olarak tanınması gerekiyor.

— Her türlü grev hakkının tanınması ve lokavtın suç sayılması.

— Sendika seçme özgürlüğünün, ilgili işyerindeki işçilerin istedikleri sendikayı «gizli oy - açık sayım» yani referandum yoluyla seçme hakkının yasal bir zorunluk haline getirilmesi.

— Şu günlerde, gündemin birinci sıralarına çıkan bir diğer önemli demokratik talep ise işçi - memur ayrımı gibi suni formülasyonlara son verilmesidir.

— İşkollarının sayısının 16'ya indirilmesi, kıdem tazminat süresinin 30 güne çıkarılması, Cumartesi günlerinin bütün işyerleri için tatil kabul edilmesi ve yine son derece önemli olan bir konu 48 saatlik iş haftasının daha aza indirilmesi.

Bu sıralamalarım arasında şunu da belirteyim ki, sizin de gördüğünüz gibi, işçi sınıfımızın talepleri çok yönlüdür ve hele de ülkemizde ekonomik, demokratik ve politik talepler bir yumak haline gelmiştir. Hangisinden tutarsanız, ucu bir diğerine varıyor. Bugün Batı'da işçi sınıfları bizden daha ileri düzeyde bir mücadele veriyorlar. Ve onların ekonomik istekleri, artık demokratik ve politik taleplere dönüşüyor. Benzeri süreçler ülkemizde de geçerlidir. Türk Ceza Kanunundaki sınıfsal bilinçlenmeyi sınırlayan ve düşünceyi suç sayıp cezalandırmayı amaçlayan 141. ve 142. maddelere karşı işçi sınıfının kararlı mücadelesi, hele de içinde yaşadığımız şu günlerde, bu sürecin bir ifadesidir. Doğal kaynaklarımızın sömürüsüne son

verilerek, devletleştirilmesi talebi veya topraksız ve az topraklı köylüye toprak verilmesi istemi de öyle. Keza kooperatifçilik.

Türkiye"de işçiler, özel olarak ta sanayi işçileri mutlu bir azınlık mıdır?

— Herhalde alay etmiyorsunuz... Veya da DİSK genel başkanı sayın Kemal Türkler'in de katıldığı televizyondaki açık oturumu hatırladınız. Sermayenin bir kısım temsilcileri kendileri için kullanılan kavramları, «mutlu azınlık» gibisinden, büyük bir yüzsüzlük ve demagoji ile işçi sınıfı ve diğer çalışanlar için kullanabiliyorlar. Bazı rakamlar vermek istiyorum :

Türkiye'de Toplam çalışanlar :	(İşgücü)
İşçi olarak	3.900.000
Kendi hesabına (küçük esnaf ve küçük üretici)	3.500.000
İşverenler	300.000
Topraksız tarım işçileri	5.900.000
Ne yaptığı bilinmeyenler	71.000
Toplam çalışanlar	13.671.000

Lütfen şu işverenler ve yanındaki sayıyı bir yuvarlağa alıp, değerlendiriverin. Sadece 300 bin. Her toplumda olduğu gibi, bizde de işçi sınıfı toplumun iskeletidir. Ve şunu ardından ekleyeyim, özel olarak ta sanayi işçisi iskeletin omurgasıdır. Bilmem gerek var mı, bildiğimiz bu çok açık ve somut bilimsel doğruyu aydınlatmaya.

Bugün DİSK'in başını çektiği devrimci sendikacılığın ilkelerini ve diğer sendikal eğilimlerden farkını belirtir misiniz?

— Ekim ayında yeniden, yepyeni bir içerikle yayın hayatına giren ve böylece 5. Genel Kurulumuzun bir kararını daha gerçekleştiren **DİSK** dergimiz, sizin sorunuzun yanıtını apaçık veriyor.

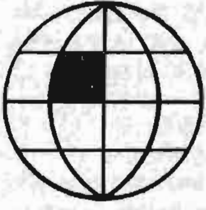
«DİSK kendisini kitle örgütü, sınıf örgütü, demokratik ve ulusal bir örgüt olarak belirler. DİSK'i Türk - İş ve diğer bağımsız sendikalardan temelde ayıran niteliksel farklar bunlardır.»

Kanımca devrimci sendikacılığın en temel iki ilkesi vardır: sınıf ve kitle sendikacılığı, tabi bunlara hemen sendikal demokrasiyi de eklemek gerekiyor. Hepimizin bildiği gibi, işçi sınıfı mücadelesini

ekonomik, politik ve ideolojik olmak üzere üç alanda yürütür. İşçi sınıfının ekonomik örgütleri olarak sendikalar, eğer sınıf mücadelesi temelleri üzerinde örgütlenmiş iseler, (ki olması gereken budur, aksi düşünülemez) kendilerini yalnızca ekonomik mücadelenin sınırları içine hapsedemezler. Ekonomik mücadele duvarını aşmak ve politik, ideolojik mücadele ile kaynaşmak gerekir. «Partiler üstü» veya «politika dışı» vs. gibi gevezelikler hep doğruları ve gerçekleri çarpıtmak oluyor. Çünkü, politika denen şeyin ta kendisi, zaten işçi sınıfının ve emekçilerin burjuvaziye karşı verdiği mücadelenin ilişkileridir. Durum böyle olunca sınıf sendikacılığı kapitalist toplum düzenin doğurduğu sonuçlara değil de, bu düzenin kendisine karşı mücadeleyi kapsar.

Kitle sendikacılığı dediğimiz zaman ise, en geniş işçi kitlelerini tek tek görüşleri ne olursa olsun, ortak çıkarları doğrultusunda örgütlemeyi anlıyoruz. Bir sendika çatısı altında görüşleri çok farklı olan kişiler pekala barınabilirler. Tipik bir örnek vermek istiyorum: bir süre önce ismini değiştirerek, «Dünya Emek Konfederasyonu» adını alan Hıristiyan Sendikalar Konfederasyonunda, ateist yani hiç bir dine bağlı bulunmayan işçiler de yer almaktadır. Ve isim değişikliğinin bir çok nedeni yanı sıra, bu unsur da önemli bir rol oynamıştır. Önemli olan kapitalist sömürüye karşı tüm çalışanların ortak çıkarlarını dile getirebilmektir.

Tabi kendimize sınıf sendikası diyorsak, devrimci sendikacılığın Türkiyede en tutarlı temsilcisi olarak ortaya çıkıyorsak, bu, beraberinde sınıf uzlaşmacılığı gibi bir anlayışla da mücadeleyi getiriyor. Bu görüşün şampiyonluğunu yapanların güvendikleri dallar birer birer eriyor. Çünkü bugün saflarımıza binlerce işçi, ve yeni yeni sendikalar katılıyor. Bu da, bir doğrunun yığınları sarması, kucaklaması anlamına gelir. Tunç'ların, Şide'lerin çırpınışlarının nedenlerini de böylece anlamak mümkün. Anarko - sendikalist tavırlar içinde olanlar ne yaparlarsa yapsınlar, işçi sınıfımız onların peşinden gitmeyecektir. «Genel grev yaparız», «Fabrikaları işgal ederiz» gibi keskin lafazanlıklar kimseye bir şey ifade etmiyor. İşçi sınıfımızın devrimci sendikal birliğini DİSK saflarında sağlamak için önemlı adımlar atıldı. Ve bu mücadele her geçen gün biraz daha hızlı bir şekilde gelişiyor, güçleniyor.

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

İSVİÇRE EMEK PARTİSİ

Bazı kantonlarda, işçi ve Halk Partisi ismini taşır. İsviçre hükümeti tarafından 1937'den 1940'a kadar her ikisi de yasaklanan İsviçre Komünist Partisi ve İsviçre Sosyalist Federasyonunun birleşmesi ile 14 ve 15 Ekim 1944'te kurulmuştur. 1921'de kurulan İsviçre Komünist Partisinin mirasçısıdır. Marksizm-Leninizm ilkelerini kabul eden işçileri, memurları, sempatizan partizanları ve aydınları bir araya getirmektedir.

Son yıllarda, Partinin sendikalardaki etkisi giderek büyümektedir. Bazı kantonlarda, İsviçre Emek Partisinin yönetimi altında, gençlik örgütleri 7 ve 8 Aralık 1974'teki Kongrelerinde bir İsviçre Birleşik Gençlik Örgütü yaratmışlardır.

İsviçre Emek Partisinin 1971 yılındaki Konferansında, demokratik-merkeziyetçilik ilkeleri üzerinde temellenen tüzük ve Parti programı kabul edilmiştir. Bu program, hedef olarak, en başta işçi sınıfının olmak üzere, halk kitlelerinin eylemine dayanarak, sosyalist toplumun kuruluşunu saptamıştır. Program, burjuvazinin belli başlı silahı olan anti-sovyetizm ve anti-komünizmin her türlü biçimine karşı mücadele etmenin gerekliliğine işaret etmektedir.

İsviçre Emek Partisi, çalışanların temel istekleri için, ücretlerin ve emekli aylıklarının yükseltilmesi için, hayat pahalılığına karşı, gerçek bir sosyal güvenlik yasaması için ve yabancı işçilere gerçek haklarının verilmesi için mücadele etmektedir. Fiyatlar üzerinde, yatırımlar ve kâr oranları üzerinde bir kontrol kurulmasını, büyük sanayinin belli sayıda branşının kamulaştırılmasını istemektedir. Cenevre ve Vaud kantonlarında, İsviçre Sosyal-Demokrat Partisi ile ilişkiler kurmuştur.

İsviçre Emek Partisi, dış politikada bütün dikkatini barış için mücadele üzerinde, silahlanma yarışı üzerinde, İsviçre'nin gerçek bir tarafsızlığı üzerinde toplamaktadır. Avrupa güvenliğini savunmakta ve ülkenin kapitalist devletlerin kapalı gruplaşmalarına katılmasına karşı çıkmaktadır. Emperyalist saldırganlıklara ve sömürgeciliğe karşı mücadele eden halkları desteklemek için çeşitli eylemler örgütlemektedir. Sosyalist ülkelerle ilişkilerin gelişmesini istemektedir.

1971 seçimlerinde, İsviçre Emek Partisi, oyların % 2,7'sini (24 kantonun sadece 6'sında aday göstermiştir) toplamış ve Ulusal Meclise beş milletvekili sokmuştur. Belli sayıda kantonda etkili bir gücü temsil etmektedir. Örneğin, 1971 seçimlerinde, Bâle (Basel) kantonunda oyların % 6,5'unu, Vaud kantonunda % 11,5'ni, Neuchâtel kantonunda % 13'nü ve Cenevre kantonunda % 21'ni toplamıştır.

Parti, yerleşim yerlerinde ve çalışma yerlerinde örgütlüdür; yerleşim yeri hücreleri ve işyeri hücreleri, yerel seksiyonlar içinde bütünleşirler; yerel seksiyonlar da, kantonal seksiyonlarda birleşirler. En güçlü örgütleri, Cenevre, Vaud, Neuchâtel, Zurich, Bâle ve Tessin kantonlarında bulunmaktadır. Partinin en yüksek organı, dört yılda bir toplanan Kongredir. Kongre, Merkez Komitesini ve Merkezi Kontrol Komisyonunu se-

çer. Merkez Komitesi, Siyasi Büroyu ve günlük işlerin yönetilmesi için, Siyasi Büro üyeleri arasından Sekretaryayı seçer.

PARTİ YAYINI

İsviçre Emek Partisi, Fransızca olarak VOIX OUVRIERE (İşçi Sesi) günlük yayını; Almanca olarak VORWARTS (İleri) haftalık yayını ve İtalyanca olarak IL LAVORATORE (İşçi) haftalık yayını yayınlanmaktadır.

GÜNEY-AFRİKALI KOMÜNİST PARTİSİ

Parti, 1921 Temmuzunda Cap'ta kurulmuştur (O zamanki adı, Güney Afrika Komünist Partisi idi). Parti, bir çok Marksist grubun kaynaşmasından doğmuştur. Bu gruplar içinde en önemlisi, Güney-Afrika İşçi Partisi içinde sağın «darbe» ile yönetimi eline geçirmesinden ve bu Partinin enternasyonalist pozisyonları terketmesinden sonra 1915'te yaratılan Uluslararası Sosyalist Ligası idi. Ayrılıktan önce, Partimizin kurucu üyelerinin de yönetiminde bulunmuş oldukları İşçi Partisi herşeyden önce beyaz işçilerin çıkarlarını gözetiyordu. 1924 yılında Parti Kongresi tarihinin en önemli kararlarından birini kabul etti: İşçi Partisi ile birleşme önerisini reddetti ve temelde Afrikalılar arasında çalışma gerekliliğini vurguladı.

Varlığının ilk otuz yılında Komünist Partisi, legal olarak kabul edilmiş olmakla beraber, bu legalitenin de çok aldatıcı bir karakteri vardı. Komünist Partisi, parlamentoda bir tek milletvekili ile (bu dönemde, Afrikalı çoğunluğa parlamentoda üç üyelik ayrıldığı halde, milletvekillerinin toplam sayısı 150 idi) temsil edilmişti. Cap, Johannesburg ve diğer başka kentlerin belediyelerinde de komünist danışmanlar bulunmaktaydı. 1950 yılında, Güney-Afrika yönetimi, Partinin eylemini yasaklıyan «Komünizmin Ezilmesi ile İlgili Yasa»yı kabul etti. Bu durum da, Partinin geçici bir taktik olarak dağılması ile sonuçlandı. 1953 yılında Parti gizlilikte bir Kongre topladı ve bu Kongrede yeni programı ve tüzükleri onaylandı. Kongre, Merkez Komitesini seçti ve bugünkü ismini, «Güney Afrikalı Komünist Partisi» ismini aldı. 1962 yılında toplanan 5 nci Kongre, bugün yürürlükte olan programı kabul etmiştir: temel hedefi, ulusal kurtuluş birleşik cephesinin yaratılması ve güçlendirilmesi olan «Güney Afrika'nın Özgürlüğüne Doğru Giden Yol». Cephenin «Umkonto We Sizwe» adlı kendi askeri örgütü vardır.

Bugünkü durumda, Parti, en büyük gizlilik içinde çalışmaktadır.

PARTİ BASINI

Parti'nin teorik bir organı vardır : 1959'dan beri yayınlanan ve Afrikanın bütün ülkelerinde geniş biçimde dağıtılan üç aylık THE AFRİCAN COMMUNİST (Afrikalı Komünist) dergisi. Parti'nin gizli gazetesi INKULULEKO (Özgürlük), ülkede yayınlanmaktadır.

KOLOMBİYA KOMÜNİST PARTİSİ

Öncü-güç İsmini Taşımak Hakkı *

İşçi sınıfının öncüsü olarak kavranılan Parti sorununun, biz komünistler için bugüne kadar duyarlılığından hiçbir şey yitirmediği mükemmelen açıktır. Aynen Marx ve Lenin'in (yaşadıkları, ç.) çağlarda olduğu gibi, bugün de, bu (sorun, ç.) bilimsel tartışmaların ve siyasal çatışma-

---

* Bu yazı, Kolombiya Komünist Partisi M. K. Yürütme Komitesi yedek üyesi TEODOSİO VARELA'nın, Nouvelle Revue Internationale dergisinin, Eylül 1974 tarihli sayısında yayınlanan yazısının çevirisidir.

ların hiç kesintisiz biçimde merkezinde yer almaya devam etmektedir. Marksist-Leninistler, siyasal öncü-gücün yönetici rolünü daha yükseğe çıkarmak, yeni deneyleri incelemek ve bir senteze kavuşturmak için bu sorunu ortaya koymakta ve tartışmakta; burjuva ve revizyonist ideologlar, proletarya partilerinin örgütsel ve eylemsel ilkelerini gözden düşürmeye, (bu partilerin, ç.) birliğini yıkmaya ve komünist düşüncelerin etkisini zayıflatmaya çabalamaktadırlar.

Oportünistler, işçi sınıfının ne tür bir siyasal örgüte gereksinim duyduklarını belirliyen bilimi revizyondan geçirmeyi denemekte ve komünist partilerinin «değişmesi» gerekliliği üzerinde ısrarla durmaktadırlar. Lenin tarafından yaratılmış öncü-güç tipinin, sadece (Lenin'in, ç.) çağı ve sadece Rusya'nın özgül koşulları için geçerliği olduğunu, oysa, bugün dünyanın tamamen farklı olduğu, bilimsel ve teknik devrimin hayat koşullarını ve kitle mücadelesi koşullarını değiştirdiği halde komünist partilerinin, onlara inanılırsa, eskiden olduğu gibi yapılanmış ve hareket eder durumda kaldıklarını, aşılmış gerçekler tarafından hipnotize edilmiş durumda kaldıklarını iddia etmektedirler.

Komünist partilerini değiştirmek, iç hayatlarını «liberalleştirmek» gerekliliği ve bunun gibi diğer şeyler üzerine olan bu tür bilimsel saygınlık ve övünen akıl yürütmeler, proletaryanın savaşçı sınıf örgütleri olarak (komünist partilerini, ç.) tasfiye etmek ve onların yerine (bir, ç.) heterojen gruplar ve unsurlar yığını geçirmek arzusunu, bizi 19. yüzyılda varolan II. Enternasyonal'in devrimci eyleme yeteneksiz, şekilsiz reformist partiler «modelleri»ne geri götürmek arzusunu kamufle etmektedir. İşçi sınıfının bu sahte dostlarına, Lenin'in oportünistlere cevap verdiği gibi cevap vermek isteriz :

«Kurnazlık yapmak niye?... Size gerekli olan bir öncü-güç parti değil, fakat işe başlatma olanağının güç olduğu bir artçı-güç (arrière-garde) partidir. Yalansız dolansız söylenmesi gereken budur!» [1]

Her ülkenin ekonomik, siyasal ve kültürel koşullarının proletarya mücadelesine kazandırdığı somut özellikler ne olursa olsun, komünizmin temel ilkeleri, uluslararası işçi hareketinin bütünü için aynıdır. Komünist partilerinin temel örgüt ve eylem (çalışma, activité) ilkelerinin de evrensel, uluslararası bir karakteri vardır. Açıktır ki, bu ilkelerin değişmez olması (demekten, ç.) bunların donmuş kalmış olmaları (anlamı, ç.) çıkmaz; temelde dokunulamaz olan bu ilkeler, işçi hareketi içinde hükmünü yürüten objektif yasalara uygun olarak gelişirler. Zira, bilinçli işçi hareketi ilk önce zorunlu olarak bir örgütü varsaymakla beraber, (işçi hareketi de, ç.) bu örgütün gelişiminin aynı derecede bir aletidir.

Komünistler, Partinin yapısını, çalışma stil ve yöntemlerini, temel örgütlenme ilkelerinin içinde vücut bulduğu somut biçimleri geliştirirlerken, her şeyi değiştirmek için, örgütün karakterini hatta tipini değiştirmek için bahane aramazlar. Ve, zaten böyle bir değişiklik için hangi ciddi kanıt ileri sürülebilir? Çağımızın temel içeriği —kapitalizmden sosyalizme geçiş— değişmiş midir? İşçi sınıfı ve müttefikleri tarafından siyasal iktidarın fethi ve yeni bir toplumun kuruluşu, komünist partilerinin temel amaçları olmaktan çıkmış mıdır? En nihayet, bilimsel ve teknik devrim, sosyal ilerlemenin bu itici gücünü gereksiz mi kılmıştır: proletaryanın sınıf mücadelesi.

Elbette ki hayır! O halde, Parti ilkesinin temellerini neden «değiştirmek» zorunda kalacakmışız? Bu, partinin yıkımı ile eşdeğerli olacaktır, o halde, (bu, ç.) işçi sınıfını silahsız bırakmak anlamına gelecektir.

* * *

İşçi sınıfının öncü-gücü olarak Leninist Parti tanımlaması, (Partinin, ç.) en derin özünü ifade eder. Partiye işçi sınıfının öncü-gücü ismini taşımak hakkını hangi nitelikler, hangi olaylar kazandırır?

Partinin yönetici rolü, her şeyden önce, komünistlerin proletaryanın geri kalanı üstünde sahip oldukları,

«proletarya hareketinin koşullarının, ilerleyişinin ve genel hedeflerinin aydınlık bir kavrayışı avantajı» [2]

ile devrimci mücadelenin görevlerini ve hedeflerini anlayışıyla, proletaryanın diğer bütün örgütlerinin üstünde yer almasından gelir.

İyi bir teorik hazırlanma, muzaffer devrimlerin deneyiminin özümlenmesi, kapitalist ülkelerin komünist partilerine doğru bir politika oluşturmayı, gerçekten bilimsel eylem planları çizmeyi, bizzat pratiğin tutarsızlığını göstermesinden önce bile her türlü hayali reddetmeyi ve işçi sınıfına iktidar yolunu tam güvenlikle hazırlamayı sağlar.

İşçi sınıfının siyasal rehberi olan Parti, (işçi sınıfının, ç.) çıkarlarını doğru biçimde kavraması ve buna göre hareket etmesiyle, Marksizm-Leninizm karşısında yaratıcı tavrıyla, oportünizme karşı uzlaşmazlığıyla, devrim ideallerine sadakati ile kendini gösterir (diğer örgütlerden ayrılır, ç.).

Parti, öncü-güç rolünü, ancak Leninist örgütlenme ilkelerine göre yapılanmakla, gelişmekle ve hareket etmekle oynayabilir. Lenin tarafından oluşturulan Parti kuruluşunun temel ilkeleri iyi bilinmektedir : Parti, işçi sınıfının ileri ve örgütlü öncü birliğidir; örgütlenme temeli demokratik merkeziyetçilikten başka bir şey olamaz; (Parti, ç.), herkes için zorunlu bir iç disiplin uygular, saflarının arılığını (saflığını) her zaman gözetir; kadrolarını, kendilerine emanet edilen görevi yerine getirmeleri için bir öz-eleştiri ve sorumluluk zihniyeti ile eğitir; iç demokrasi temeli üzerinde, militanlarının etkinliğini ve inisiyatifini geliştirir. Parti proletaryanın sınıf örgütlenmesinin en yüksek biçimidir.

Komünist öncü-gücün örgütlenme ve etkinliğinin yönetici ilkesi olan demokratik merkeziyetçilik ilkesi, Partimizin bütün tüzüklerinde kaydedilmiş bulunmaktadır. Bu (ilkenin, ç) tutarlı biçimde uygulanmasının, Kolombiya Komünist Partisinin bütün savaşçılığı ve prestiji, ideolojik ve sarsılmaz organik birliği için önemli bir koşul olduğunu değerlendiriyoruz. Revizyonistler, Komünist Partisini zayıflatmak için, demokratik merkeziyetçiliği «eleştirileri»nin belli başlı hedefi yaptılar; fraksiyonel eylemleri yasaklıyan yasağın kaldırılmasını ve Parti bünyesi içinde demokrasiyi savunmak ve geliştirmek bahanesi altında, hizipçi grupların bizzat Partinin varlığına bile saldırmak «özgürlüğü»nü taleb ettiler. Kolombiya Komünistleri; planları başarısızlığa uğrayınca ve sayısal olarak azınlıkta kalınca «azınlığın hakları»nı savunmak için bir fraksiyon eylemine başvuranların iğrençce yöntemlerini gayet iyi bilmektedirler. Partimizin (o zamanki, ç.) genel sekreteri olan Augusto Duran'ın sağcı fraksiyonel grubu, 5 nci Kongrede, ideolojik planda yenilince, Kongreyi gizlice terketmiş ve anti - proleter karakterini bir «işçi komünizmi» damgası altında gizlemeye çalışarak tek hedefi olan Partiye karşı kuduzca bir mücadele yürütmüştür. Bu gurubun belli başlı telkincileri saflarımızdan kovulmuştur. Merkez Komitesinin bir fraksiyonel eyleme girişme eğilimleri olan bazı üyelerinin başına da 1964 ve 1967'de aynı şey gelmiştir. Kolombiya Komünist Partisi, hizipçileri sırtından atarak her defasında daha güçlenmiştir. Bu adamların, açıkça saflarımızın dışında oldukları zaman tehlikeli olmadıklarına, hatta, bir örnek ve bir uyarı teşkil eden ideolojik ve moral yönden gözden düşüşlerinin daha çok yararlı olduğuna inanabiliriz, oysa, bu

unsurlar, eğer Parti içinde kalsalardı, Partiyi aşındıracak ve parçalayacaklardı.

Partimiz, mevkileri ne olursa olsun, ne sorumlularının hatalı hareketlerini mahkum etmekte ve nede bizzat kendi özgül yanlışlarını eleştirmekte hiçbir zaman duraksamamıştır. Lenin, bir partinin bizzat kendi özgül hatalarına karşı tavrının, bu partinin ciddiyetinin en önemli ve güvenilir ölçütlerinden biri olduğunu, söylemekteydi. Tıpkı Marx gibi, (Lenin de, ç.) hatalarını keşfetmesi ve ortadan kaldırması, gelecekte kaçınmak için bu hatalardan ders alması koşuluyla, devrimci bir partinin hatalarından korkmaması gerektiğini değerlendiriyordu. Her yeni girişim, kaçınılmaz olarak güçlüklerle, yanlış adımlarla ve hatalarla beraber yürür; bundan dolayı da, Komünistlerin en ufak gafletini büyütmeye her zaman hazır olan burjuvazinin yaygaralarına dikkat etmeksizin görevimizi cesaretle sürdürmek gerekir.

«İşçi sınıfının yanlışlıkları, yüksek sınıfların aptallığı yanında aklaşır.» [3]

diye yazmaktaydı Marx. Korkmamız gereken, hatalardan çok hatada ısrar, yanlış ve tehlikeli (biçimde, ç.) yanılmaz olduğuna kanıştır. **Kolombiya Komünist Partisinin Otuz Yılık Mücadelesi** adlı tarih kitabında, işçi hareketi, yönetiminin 1939'dan 1940'a kadar yaptığı sağ (sapma, ç.) hataları öz-eleştirisel bir tarzda analiz edilmiştir. Bu kitapta, özellikle bowderizm'in etkisi ile Komünist Partisi adı yerine «Demokratik Sosyalist Parti» adının kabul edildiği 2 nci Kongre kararlarının 3 ncü ve 4 ncü Kongrelerde ne kadar sert eleştirilere maruz kaldığı gösterilmektedir. 11 nci Kongre de (Aralık 1971), Partimizin, toprak reformu için kitle mücadelesinin örgütlenmesi ve genişlemesinde belli bir gecikmişliğini açıkça kabul etmiştir. Kongreye sunulan siyasi rapor bunu gayet iyi belirtmektedir :

«Parti, köylü hareketini (sadece, ç.) gerilla çerçevesi içinde sınırlamayı istemek hatasını işlemiştir; (Parti, ç.) bir demokratik toprak reformunun ilkelerini teorik olarak açıklamakla yetinmiş ve latifundistlere karşı kitle eylemlerine ve kırlardaki hak talebi mücadelelerine gerekli dikkatı göstermemiştir.» [4]

İşlenilen hataların Parti tarafından tanınması ve düzeltilmesi, kadroların ve bütün Komünistlerin eğitimi için en iyi vasıtayı oluşturur ve (onların, ç.) kitleleri doğru bir biçimde yönetmelerine yardım eder.

Ülkemizde, emperyalizme karşı mücadeleye her zaman yeni güçlerin katıldığı, devrimci hareketin kitle tabanının önemli ölçüde genişlediği bugünkü durumda, en önemli görevimizin, Partinin sayısal büyümesini sağlamak olduğu (şeklinde, ç.) değerlendiriyoruz.

Partinin örgütsel ve eylemsel bütün problemleri son tahlilde Parti bileşimi problemine bağlıdır. Parti bileşiminin, işçi sınıfının durumuna ve (işçi sınıfının, ç.) mücadelesinin kazandığı belli başlı biçimlere bağlı olduğu inkar edilemez. Parti saflarının oluşumu (formation), toplumun sosyal yapısı, Partinin acil siyasal hedefleri, legal eylem olanakları ve daha birçok şey tarafından etkilenir. Fakat her durumda en birinci önem taşıyan, örgütün işçi çekirdeğinin güçlendirilmesidir. Bu, aynı zamanda, Partinin, görüşlerini proletaryanın görüşleri yapmış olan diğer sınıf ve tabakalardan üye kabul etmemesi anlamına gelmez. Yabancı unsurlarla kalabalıklaşmadan büyük bir kitle partisi durumuna gelmek, şekilsizlikten (amorphie) kaçınmak ve örgütün net bir biçimde çizilen sınırlarının ortadan silinmesini önlemek elbette ki güç bir şeydir, fakat çok önemlidir. Yeni üyelerin kitlesel akını, Partinin her hücresinde kılı kırk yararcasına bir eğitim çalışmasını gerektirir. Bu çalışmadan ürkenler; «bizim bir kad-

rolar partisine ihtiyacımız vardır» ve «nitelik nicelikten daha iyidir» derler.

Elbette ki, Partinin öncü-güç karakteri, büyük ölçüde yeni üyelerinin niteliğine bağlıdır, fakat, sadece sınanmış devrimcilerin parti saflarına katılabileceğine inanmak bir hata olacaktır. Kolombiya Komünist Partisinin gizlilikte olduğu dönemde, her üye adayının, ilk iş olarak bir çalışma (étude) grubuna (çevresine, cercle) katılmasını bir zorunluluk (olarak, ç.) kabul ediyorduk. Bu, o dönemde, örgütü, yabancı unsurlardan korumak için yararlı bir tedbirdi; (bu tedbir, ç.) gelecekteki üyelerimizin formasyonuna yardım ediyor ve onları daha iyi tanımamızı sağlıyordu. Fakat, bugün, artık bu doğru değildir; zira, işçileri ve gerçek bir mücadele zihniyeti ile tutkulu nüfusun demokratik kesimlerinin temsilcilerini Partimize artık doğrudan doğruya çekmek zorundayız. (Bugün, ç.) onların ideolojik formasyonlarını, (onları, ç.) devrimci çalışmaya bağlayarak, Parti içinde sağlıyoruz.

Partimizin kazandığı prestiji, diğer radikal halk kesimlerinden, özellikle de Liberal Partiyi yada Muhafazakar Partiyi terkeden insanların (Partiye, ç.) üye olmalarını sağlamaktadır. Kolombiya Komünist Partisi, bu unsurların en iyilerini saflarına çekmekte ve bunların aracılığıyla geniş sosyal çevreler üzerinde etkisini göstermektedir. Kitlesel bir üye kabulüyle, Partimizin her yerde olmasını ve eyleminin bütün topluma yayılmasını istiyoruz.

* * *

Devrimci öncü-güç, kitlelerle dar ve çözülemez bir bağ kurmaksızın gerçek bir öncü-güç olamaz. Her durumda, hatta askeri diktatörlük döneminde bile, Partimiz, kitleler arasında sabırlı bir çalışma sayesinde halkla ilişkide kalmayı, sınıfının hayatıyla bağlantısını ve bunun aracılığıyla bütün çalışanlarla bağlantısını muhafaza etmeyi bilmiştir.

Sektarizm, kitlelerden tecrit oluş, halkın davası için ve halkın başında mücadele eden Marksist-Leninist Partilerin bizzat yapısıyla uyuşmaz. Sektarizm ve sınıf hareketi iki karşıt kutuptur. Sekterler, ülkelerinin işçi hareketiyle doğal bir bağlantının varlığını inkar ederler ve diğer ülkelerde edinilmiş deneyleri hor görürler. Bizzat kendi partilerinin üyelerine bile hoşgörüsüz davranırlar. Kolombiya Komünist Partisinin 10 ncu Kongresi ve Merkez Komitemiz, kitlelerin hak talebi eylemlerini küçümseme, gizlilik için bir eğilim duyma, Partiyi gölgede bırakma ve sosyal tabanını daraltma gibi sektarizm belirtilerine işaret etmiştir. Partinin günlük hayatında, sektarizm, formalizmi ve bürokratizmi, ikna yöntemi yerine otoriter yöntemleri geçirmeyi, diğer yoldaşların üstünde yer alma arzusunu, başkalarının düşünceleri için hoşgörüsüzlüğü, yoldaşlar arasında tartışmalara duyulan fobiyi doğurur.

Bütün sekter eğilimlerle mücadele eden ve kurtuluş hareketinin bütününün sözcüsü olarak ortaya çıkan Kolombiya Komünist Partisi, sadece işçi hareketi içinde değil, fakat aynı zamanda köylülerin, zanaatkarların, küçük mülk sahiplerinin, öğrencilerin ve toplumun diğer kesimlerinin mücadeleleri içinde de varlığını hissettirmeye özen göstermektedir. Komünistlerin görevini «sadece proleter» hareketinin yönetimine indirgemek, Partinin sınıf karakteri üzerinde yanlış bir düşünce sahibi olmak ve (Partinin, ç) sosyal hayatın bütün alanları ve toplumun bütün tabakaları üzerindeki etkisinin yaygınlaşmasını engellemektir. Parti, kendi başına bir amaç değildir; (Parti, ç.) kitlelerin hizmetinde bir alet (olup, ç.), ancak sosyal ve siyasal mücadele içinde yaşayabilir, gelişebilir ve çeliklenebilir. Partinin iç hayatının, emekçilerin örgütleyicisi rolü ile uyumlu olması için canla başla çalışıyoruz ve Komünistin kabuğuna çekildiğini görmek istemiyoruz.

İşçi sınıfının, halkın siyasal mücadelelerinin yöneticisi olarak eğitimi için bütün kaynaşma ve hoşnutsuzluk belirtilerine karşı dikkatli olmak, tekellerin ve oligarşinin baskısına karşı hangi kesimin olursa olsun her türlü protestosunu desteklemek, ileri sosyal kazanımların savunulması için iktidarı elinde tutanlarla bütün çatışmalara müdahale etmek önemlidir. Partimiz, her türlü adaletsizliğe ve kurbanları kim olursa olsun her türlü baskıya karşı ilk tepki gösterendir. Şu yada bu kesimin çıkarlarına dokunan, özel karakterli bile olsa, her problem karşısında Marksist tavır alan ve bu problemin çözümüne etkin olarak katılan Komünistler, kitleleri, işçi sınıfının öncü-gücünde, bütün sömürülenlerin savunucusunu görmeye alıştırmaktadırlar.

Toplumun farklı tabakalarının verdikleri mücadeleye Partimiz tarafından verilen destek için bir çok örnek nakledebiliriz. Örneğin, öğrenci hareketine, özellikle de orta ve üniversiter öğretimdeki (öğrenci hareketine, ç.) doğrudan doğruya katıldık ve bu (katılış, ç.), hareketin ideolojik düzeyinin yükselmesini, örgütlenmesinin güçlenmesini, Orta Öğretim Öğrencileri Ulusal Birliğinin ve Üniversite Öğrencileri Ulusal Birliğinin yaratılmasını sağladı. Partinin 11. Kongresinin işaret ettiği gibi, Komünistler, öğrencileri tutkulandıran başkaldırma zihniyetini, Kolombiya halkının devrimci mücadelesinin gelişimine ve zaferine yardım eden bilinçli eylemlere dönüştürmeye katkıda bulunmak zorundadırlar. [5]

Son zamanlarda, kırsal alanlarda yaşayanların kentlere göçü, konut krizini keskinleştirmiştir. Kentlere yerleşen aileler boş sahalara (sahiplerinin fiyatları artar umuduyla rezerv olarak beklettikleri topraklar) yerleşmek zorunda kalmakta ve sonra da mülk sahiplerinin baskısıyla hareket eden otoriteler tarafından buralardan kovulmaktadırlar. Ülkede büyük bir prestij kazanan, Konut İçin Mücadele Ulusal Sendikal Merkezi kurduk. Bu Merkezde mücadele eden, aralarında Merkez Komitesi üyelerinin de bulunduğu, Komünistler, halkın çıkarlarının kararlı savunucuları olarak kendilerini tanıttılar.

Komünist Partisi, Banka Memurlar Birliğinin, Ulusal Eğitim Federasyonunun, Sağlık Personeli Birliğinin, öğretmenlerin, teknik kadroların, serbest meslek üyelerinin demokratik birliklerinin eylemlerini de aynı enerjiyle desteklemekte ve bunlara, çabalarını ancak işçi hareketiyle birleştirdikleri taktirde durumlarını temelli olarak düzeltmeye ulaşabileceklerini açıklamaktadırlar.

İşçi sınıfı ve köylülük içinde çalışmanın Partimizin uğraşılarının merkezini oluşturduğunu söylemeye bile gerek yok. Sendikaların aracılığı ile geniş işçi tabakalarını etkiliyoruz, fakat, (sendikaları, ç.) Parti örgütleri yerine geçirmeyi aramaksızın, pasifizm, ekonomizm ve gerekirse goşizm gibi sapmaların üstesinden gelmeleri için onlara yardım ederek sadece iç mücadelerini yönlendiriyoruz. Komünistlerin etkisi altında bulunan Kolombiya Emekçileri Sendikal Konfederasyonu, büyük bir prestiji olan ve proletaryanın çıkarlarını kararlı bir biçimde savunan bir işçi merkezidir.

Etkimizin kırsal alanlarda ve gerilla hareketleri üzerinde artması ise, Partinin 1930 Temmuzunda kuruluşundan itibaren köylü mücadelelerinin başında olması ile, bu (mücadeleleri, ç.) cesaretlendirmeyi ve örgütlendirmeyi kesintisiz sürdürmesi ile açıklanabilir.

* * *

Partiyi halka bağlayan bir çok bağın bir tanığı da, (Partinin, ç.) kitle halinde müteffik kazanma, rejime muhalif bütün muhalefet güçlerini işçi sınıfının etrafında toplama ve öncü-güç rolünü yükümlenme yeteneğidir. Emperyalizm çağında, demokrasi için mücadele, sosyalizm için mücadeleye o denli sıkı sıkıya bağlıdır ki,

komünist-olmayanlarla bir ittifak olmaksızın, en geniş kitlelerin demokratik hareketinin dışında kalınarak devrimin başarıya ulaşması olanaksızdır.

Sol güçleri bir araya getiren ittifakların oluşturulması ve anti-emperyalist cephelerin oluşturulması, çağımızda, Marksist-Leninist partilerin stratejisinin ekseni ve pratik bir görevi olmuştur. Komünist Partisinin programında şöyle denilmektedir: ulusal kurtuluş mücadelesi ve devrimci bir iktidarın kurulması; farklı demokratik, ilerici ve devrimci siyasal akımların birliğini, işçi, köylü, kadın, öğrenci ve halkımızın bütün çalışan sınıflar ve bütün çalışan tabakaları için ortak bir değişiklik isteminde bulunan diğer örgütlerin birliğini gerektirir[6]. Demokratik güçlerin ittifakını —Partimizin de katıldığı Ulusal Muhalefet Birliği— güçlendirmeye sarılmakla beraber, sağ hizipçilerle olduğu kadar ultra-goşistlerle de kararlı biçimde savaşıyoruz. Sağ hizipçiler, Komünistleri bu yurtsever koalisyondan ayırmayı isterlerken, ultra-goşistler de, bir ittifaklar politikası gütmenin, proletaryanın çıkarlarına ihanet etmek, yada hemen hemen ihanet etmek anlamına geleceğini ilan ederek işçi sınıfını müttefiksiz olarak mücadeleye itelemek istemektedirler.

Deneyler göstermiştir ki, sol güçlerin birliği basit bir çağrı sonucu değil, fakat, kesintisiz bir örgütlenme ve ideolojik çalışma sonucu elde edilir. Sadece provokatörler, bunun basit ve çabuk bir şey olduğunu idida edebilirler, zira, onlar (provokatörler, ç.) aceleyle sonuçlandırılmış ittifakların dağılışı örneğini hatırlatarak bizzat birlik düşüncesini gözden düşürmeye çalışırlar. Biz, Lenin'in tavsiyesini takip ediyoruz : Aynı zamanda hem cüretle ve hem de ihtiyatla hareket etmek. Cüretle, çünkü, sadece,

> «bizzat kendi kendilerine güveni olmayanlar» [7]

ittifaklardan korkarlar. İhtiyatla, zira, ittifakların sağlam olması için acele etmeksizin, duygusallığa kapılmaksızın ve saflık etmeksizin hareket etmek, müttefiklerimizin ortak hareket için çalışma yeteneklerini ve (ortak hareket için, ç.) duydukları ilgiyi sınamak gerekir.

Güzel konuşan ve liberalizan nutukçu salon «devrimcileri», ne yazık ki bütün dünyada eksik değildir. Bunların «goşizm» i bir moda olayı, bir maske, bir durumsal pozdur. Emanet alınmış rahatsız edici bir elbise içinde hindi gibi kabararak, «devrimci» pasifliklerini boş tartışmalarla örterek, gerçekte (çevrelerini, ç) şaşırtmaktan başka bir arzuları yoktur. Onlara gerekli olan, (devrimci, ç) olmak değil, (devrimci, ç) olmuş gibi görünmektir. Ve yine iyi bilinir ki, halk kaynaşmaya başlayınca ve kitleler radikalleştikçe,

> «bugün her kaçak, demokrat ismini taşır» [8]

ve demokratik hiçbir şeyi olmayan her parti de sol olduğunu ifade eder. Bunlardan söz etmek zorunda kalmaktayız, çünkü, diğer bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de, bugün, kendi kendilerine «parti» adını veren ve «başdevrimci» ayrı bir akım oluşturduklarını iddia eden grupçuklar üremektedirler. Belirli bir programı, ne sloganları (şiarları) olmayan, ne kitleler içinde kökleri, ne devrimci gelenekleri, ne siyasal geçmişi olmıyan bu (grupçukların, ç.) bazen uygun durumlar yada herkesten fazla gürültü yapma olanakları sayesinde bazen halkın dikkatlerini çekmeyi başardıkları olmakta, bazıları ise, gerçekte anti - komünist ve anti - sovyetik pozisyonlara yerleştikleri halde işçi sınıfının çıkarlarını dile getirdiklerini bile öne sürmektedirler.

Çeşitli eğilimleri siyasal açıdan ayırmamızı sağlıyan objektif sınıf ölçütlerinin bilimsel yaklaşımı, (bize, ç.), bunların sosyal rolünü ve bize karşı tavırlarını, bir akım oluşturmaya değil fakat Lenin'in deyimiyle «çamur sıçratmaya» yetenekli tutarsız politikacılardan oluşmuş grupların önemini

abartmaksızın, ligaların, ittifakların ve birliklerin alacalı - bulacalı çeşitliliği içinde kaybolmaksızın iyiyi kötüden ayırmayı doğru olarak belirlememizi kolaylaştırır. Müttefiklerimizi seçmek zamanı geldiğinde, eğer ilkelerimize bağlı kalmak istiyorsak, bunun en büyük bir önem taşıdığını değerlendiriyoruz.

1974 Nisanındaki seçimlerde, Ulusal Muhalefet Birliğinin başkanlık adayı Hernando Echeverri Mejia, 130.000'den fazla oy topladı. Ülkenin tarihinde ilk kez, solun ve Komünist Partisinin adayının ulusal televizyonda konuşabilmesi olayı bile, yönetici çevrelerin, Birliğin sahip olduğu etkiyi tanıdıklarının kanıtıdır. Fakat, biz, bunun basit bir seçim bloku olmadığını, ve (bunun, ç) halkımızın anti - emperyalist kurtuluş mücadelesine yeni bir itkide bulunacak olan, bütün devrimcileri ve bütün demokratları geniş bir muhalefet cephesi içinde bir araya toplamak için bir vasıta olduğunu, tekrarlamaktan yorulmuyoruz. Partimizin katılması olmaksızın, bu ittifakın hiçbir anlamı olmayacaktı.

* * *

Büyük tekellerin ve latifundistlerin iktidarına karşı sol güçlerin birliği, Birlik programında işaret edildiği gibi, bir sınıf karakteri taşımak ve sadece ekonomik değil, fakat aynı zamanda siyasal hedefler de takip etmek zorundadır. Komünistler, demokratik örgütlerle işbirliği yapmaya hazır olduklarını ilan etmekle beraber, hiçbir şekilde inanışlarından vazgeçmek durumunda değillerdir.

> «Başka devrimci fraksiyonlarla, teori, program, bayrak konularında uzlaşım yada tavize yol açabilecek yada açacak pratik ittifaklar olamaz.» [9]

Fakat, ilkeler konusunda uzlaşmazlık, Komünistlerin, müttefiklerine ellerini «demirden bir eldiven» içinde uzatacakları anlamına hiçbir şekilde gelmez. Sadece devrimci ideallerimizi reddetmeksizin ortak bir anti - emperyalist ve demokratik platform üzerinde beraberce çalışmamızın mükemmelen mümkün olduğuna inanıyoruz. Kim olursa olsun hiç kimseye bir dikta empoze etmeye çalışmaksızın, bugünkü yada gelecekteki muhtemel müttefiklerimizi ne koltuklamak istiyoruz nede politik yönden kararsız bazı küçük-burjuva demokratlara yada partiler dışında yer alarak toplumun örgütlenmesi konusundaki görüşümüzü «değiştirmek» ve devrimci teoriyi «zenginleştirmek» isteyen «süper - entelektüeller» e karşı tavrımızı yumuşatmak istiyoruz. Her türlü ilkesiz beğenilme arzusu, hertürlü dalkavukluğu, kısacası Lenin'in belirttiği gibi,

> «karşılıkla diplomatik tanımanın bayağı yalanını» [10]

reddederek, aynı zamanda, birlikçi bir lafazanlıkla kamufle edilmiş bile olsa demokratik düşüncelerle komünist düşünceler arasında oportünist bir karıştırmayı da kabul etmiyoruz.

İttifaklar sorununun yerine, bazen, bünyesinde sınıfların ve grupların kararlı pozisyonları olmaksızın işbirliği yapacakları bir cephe, bütün akımların eriyeceği ve ideolojik sınırların ve siyasal farklılıkların silineceği bir cephe tasarlanarak, kaynaşma (fusion) sorununun getirilmek istendiği olmaktadır. Diğer başkaları da, bu cepheyi, şekilsiz bir koalisyon, öğrencilerin, aydınların, işsizlerin, anarşistlerin, komünistlerin, küçük esnafın, hristiyanların, v.d. «geniş ve özgür» bir ittifakı, hiçbir belirli programın çimento görevini görmeyeceği ve kendisini oluşturan örgütlerin belirsiz stratejisine karşı en büyük «tolerans» ı gösteren bir ittifak olarak kavramaktadırlar.

Belirsiz hedefleri ve idealleri olan böyle bir koalisyon konusunda istendiği kadar hayallerle avunulsun, bu (koalisyon, ç), donmuş kalmış bir varlıktan daha başka bir şey olmaktan kurtulamıyacaktır.

Biz, bu sorunu somut olarak ko-

yuyoruz: kiminle, hangi temel üzerinde, hangi ortak eylem için ittifak?

Birliğin anti - emperyalist programı temeli üzerinde ortak bir demokratik eylem için çabalarımızı müttefiklerimizin çabaları bile birleştirirken, gerçekleştirilecek siyasal gruplaşmanın karakterini açıkça belirlemek gerekliliğini vurguluyoruz, net bir ideolojik sınır çekme kararımızı açıklıyoruz. Aksi halde,

> «istisnasız herkesin birliği üzerine anlamdan yoksun bütün nutuklara rağmen» [11]

gerçek bir mücadele başladığında, bu (koalisyon, ç), mutlaka kendini karşılıklı empoze etme (kabul ettirme) ile bitecektir.

İttifak, hiçbir zaman, kim olursa olsun kimsenin kendi özgül fizyonomisinin, özellikle de Komünist Partisinin fizyonomisinin yitmesine yol açmamalıdır. Zira, böyle bir durum, hareketin de fizyonomisinin yitmesi anlamına gelecektir.

> «Bütün partilerin, bütün eğilimlerin, bütün nüansların devrim adına tek bir devrimci kaos olarak kaynaşmasını hiçbir zaman bir ideal olarak kabul etmemek zorundayız.» [12]

Temmuz 1973'te, Partimiz, Merkez Komitesine (bu gerçeği, ç) hatırlatmıştır :

> «Ulusal Muhalefet Birliğinin her partisi yada grubu, örgüt konusunda tam bağımsızlığını (özerkliğini) ve ideolojik bağımsızlığını muhafaza etmektedir. İşte bu nedenle, her parti yada grup olduğu gibi, başka türlü söylenirse, kendi adına ve fakat aynı zamanda Birliğin bütünleyici parçası olarak hareket etmekte ve çalışmaktadır. Biz, (Birliğe, ç) Komünistler olarak katılıyoruz ve yönetimin çeşitli kademelerinde olduğu kadar Birlik tarafından örgütlenen mitinglerde, konferanslarda yada her türlü halk eylemlerinde çalışıyoruz» [13]

Merkez Komitesi de, 1973 Aralığında, daha az kesin bir tavır içinde değildir :

> «Birlik için çalışmak, aynı zamanda, Komünistlere özgü pozisyonları savunmak, tek başına bir avantaj sağlama yada Partimize karşı yönetilecek eğilimleri, muhtemel manevralara karşı uyanık ve eleştirici olmaktır.»

Birlik bünyesi içinde,

> «Partinin artık varolmadığı ve kendi özgül fizyonomisini yitirdiği» [14]

gibi hareket edemeyiz.

Bu temel ilkeyi savunurken, Komünistlerin, ancak kendilerinin dikte ettikleri koşullarda işbirliği yapmayı kabul ettikleri, siyasal hayatı tekelleştirdikleri ve yarın ülkeyi yönetmek için bugün muhalefeti keyfi olarak yönettikleri, sol blokun gelecekteki zaferini kendi zaferleri ile özdeşleştirecekleri, koalisyona katılan diğerlerini Partinin basit uyduları yapmak ve onlara «hegemonyalarını» empoze etmek isteyecekleri şeklindeki kötü niyetli söylentileri de çürütüyoruz.

Solun güçlerini kimin biraraya getirdiğini ve yönlendirdiğini bilmek, soyut bir sorun, lafta kalan bir hak talebi yada basit bir şekil sorunu değildir: bu, çözümü, somut eylemlere, siyasal gerçekliğe bağlı bir problemdir. Eğer, enerjisi ile, inisiyatifi ile, kitlelerin çıkarlarının mücadelesindeki fedakarlığı ile önceden haketmemişse, hiç kimse kılavuz rolünü yükümlenemez.

> «Zirâ, kendi kendine «öncü-güç» —ileri birlik— demek yetmez, diğer **bütün** birliklerin, bizim en başta yürüdüğümüzü hesaba katmaları ve hesaba katmak zorunda kalmaları şeklinde hareket etmek gerekir.» [15]

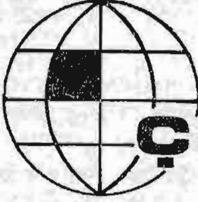
Yönetici rol, cüret ve enerji ile

mücadele edene, kararlı ve tutarlı bir devrimci olana, eylemleri sözlerine uygun olana düşer. Halkımız, içlerinden bazılarının Partinin ve Komünist Gençliğin önemli yöneticileri olan birçok Komünistin savaşarak öldüklerini görerek Komünistlerin kahramanlığına bir çok defadan fazla tanık olmuştur; militanlarımızın yurtseverliğine, geçmişteki devrimci Kolombiyalıların geleneklerine sadakatine inanabilir. Komünistlerin devrim ideallerine bağlılıkları, genel demokratik problemlerin yapıcı bir çözümünün ulusal sorumluluğunu yükümlenme iradeleri, kitlelerin, proletaryanın ve siyasal öncü - gücünün yönetici rolüne güven duymalarını sağlamaktadır.

Proletaryanın çıkarları, toplumun diğer bütün emekçi sınıf ve tabakalarının en derin özlemleri ile çakışır. İşçi sınıfı, kendi amaçları için mücadele ederken, aynı zamanda, kapitalizmin boyunduruğu altında bulunanların bütününün kurtuluşu için de mücadele eder ve, partisi, geniş bir anti - emperyalist cephenin beyni, canlandırıcısı ve örgütleyicisi olur, (ve, ç) böylece devrimci öncü - güç rolünü kanıtlar.

NOTLAR

1 V. Lénine, **OEuvres** (Eserleri), c. 11, s. 368 ve 369, Paris - Moscou.
2 K. Marx ve F. Engels, **OEuvres Choisies en trois volumes** (üç ciltlik Seçme Eserler), c. 1, s. 123, Editions du Progrès.
3 K. Marx, **Lettre à Lafargue** (25 Eylül 1869 tarihli); Marx ve Engels'in OEuvres (Eserleri) nün Rusça baskısının c. 32, s. 527 baskısından nakledilmiştir.
4 **Por la Unidad Obrera y Popular hacia el Socialismo,** s. 33, Editions Colombia Nueva, Bogota, 1972.
5 **Age,** s. 37.
6 **Age,** s. 95.
7 Lénine; **age,** c. 5, s. 368.
8 **Age,** c. 9, s. 396.
9 **Age,** c. 2, s. 338.
10 **Age,** c. 6, s. 264.
11 **Age,** c. 7, s. 51
12 **Age,** c. 8, s. 161.
13 **Documentos politicos,** no: 105, s. 18., Bogota.
14 **Age,** no: 108, s. 4.
15 Lénine **age,** c. 5., s. 435, 436.

revizyonizme karşı mücadele : emperyalizme karşı mücadelede ortak cephenin temel sektörü

Serguei TRAPEZNİKOV

Tarih Bilimleri Doktoru (*)

1. DEVRİMCİ TEORİNİN SÖNDÜRÜLEMEZ IŞIĞI.

Marksizm - Leninizm, gelişen ve zenginleşen, sonsuzluğa kadar canlı bir doktrindir. Bu, işçi sınıfının ve bütün çalışanların sınıf görüşlerini (Kavram, conception), uyumlu ve tutarlı bir sistem olarak oluşturan, en ileri devrimci teoridir. İstisnai bir derinlikle ve uygunlukla kendini gösteren (diğerleri arasında sivrilen, ç) bu doktrin, felsefi dünya görüşü probleminden, devrimci mücadelenin strateji ve taktiği ile ilgili problemlere kadar bütün bilgileri kapsamı içine alır. Lenin, «Marksizmin, kendi üzerine kapanmış ve kemikleşmiş, evrensel uygarlığın büyük gelişim yolunun **dışında** ortaya çıkmış bir doktrin anlamında «sektarizme» benzer hiç bir şeyi yoktur.» [1] demekteydi.

Bütün zigzagları ve çelişkileri ile bizzat toplumun maddi ve manevi hayatı, Marksist - Leninist teorinin yaratıcı gelişiminin bitmez tükenmez kaynağını oluşturmaktadır. Komünist teori, gelişimini besleyen canlandırıcı özü, işte, kesinlikle bizzat toplum hayatının derinliklerinden, (toplum hayatının, ç) tarihsel ve güncel süreçlerinden almaktadır. Marksizm, teorik düşüncede yeni bir yönelimi açmış olup, sadece «Marx'ın teorisi tarafından çizilen **yolu** takip ederektir [ki] objektif gerçekliğe (objektif gerçekliği hiç bir zaman tüketmemekle beraber) gitgide daha çok yaklaşacağız; **başka hangi yolu** ta-

---

* Bu yazı, S. TRAPEZNIKOV'un, S.S.C.B. Bilimler Akademisinin, 1/1972 tarihli Sciences Sociales dergisinde çıkan yazısının çevirisidir.

kip edersek edelim, yalandan ve karışıklıktan başka bir şeye varamıyacağız.» [2]

Fakat, Marksizm - Leninizm, bütün durumlara çare bulmak için tekrar tekrar aynı şeylerin söylenip durduğu bir «catéchisme» (Din dersi ve kitabı, ç) gibi, bir dogmalar toplamı gibi kavranılamaz. İşte bu nedenden, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, «Talmudizme» (Musevi hahambaşılarının toplu öğretisi, hurafeler yığını anlamında, ç.), skolastiğe ve dogmatizme her zaman karşı çıkmıştır. Partinin faaliyetinin bu dikkat çekici yönü, sadece işçi sınıfı davasının yürekli savaşçıları değil, fakat çağlarının en iyi eğitilmiş Marksist - Leninistleri, en ileri ve en kültürlü adamları olan Leninist profesyonel devrimciler topluluğunun (pléiade, güzide topluluk, ç) güzel geleneklerine kadar uzanmaktadır. Bizzat kendi örneklikleriyle, eğitimi, siyasal olgunluğu, savaşçılığı, ilkesel zihniyeti ve hayatlarını emekçi kitlelerin devrimci davasına hasretme iradesini vaaz edenler her zaman onlar olmuştur.

Uluslararası komünist hareketin en dikkati çekici devrimcileri, onların örneklerini takip ederek çeliklendiler ve olgunlaştılar. Marksizm - Leninizm onları coşturuyordu. İngiliz Komünist liderlerinden Harry Pollit, bunu çok iyi belirtmiştir: «İhtiyaçların, hastalıkların ve krizlerin mengenesinde mücadele etmiş olanlar için; yoksul barınaklarda işsizlikten ve açlıktan ızdırap çekmiş olanlar ve zulümlere, hakaretlere, baskılara maruz kalanlar, gizliliğe sığınmışlar için, bütün ülkelerin işçi hareketinin öncüleri için, Marx, gök kubbesini, yarının sosyalizminin şafağıyla aydınlatmıştır; bunun ışığı, onları umutsuzluktan kurtarmakta, her zaman faal olmaları için, onlara yenilgilere sabırla katlanmayı öğretmekte ve onları her türlü fedakarlıklara rağmen geleceğin kuruluşuna devam etmeye çağırmaktaydı.» [3]

Bugünkü çağ, bütün dünya işçi sınıfı ve çalışanların mücadelesinin devrimci bayrağı haline gelmiş olan Marksizm - Leninizmin büyük zafer çağıdır. 20. yüzyıl, bundan böyle milyonlarca çalışanın kılavuzu haline gelmiş olan bu büyük doktrinin hiç durmaksızın yenilenen zafer işareti altında sürmektedir. Öncü (avant - garde) güçler, sosyal hayatın en karmaşık sorunlarına bu doktrin içinde cevap bulmaktadırlar.

Marksist doktrin, Rusya için özel bir değer kazanmıştır, çünkü, Rusya işçi sınıfı, Marksizmin devrimci düşüncelerini, özgürlüğe kavuşturucu büyük görevini (mission) dünyada ilk kez gerçekleştirmenin büyük şerefini taşımaktadır. Rusya proletaryasının bu evrensel tarihi başarısını hatırlarken, temel olanı hiç bir zaman unutmamak zorundayız: bu zafer, son derece güç koşullarda gerçekleşmiş, çok karmaşık koşullarda kazanılmış ve kurtuluş mücadelesi tarihinde istisnai öneme sahip bir zaferdir. Sınıf mücadelesinin şiddetini,

ezenlere karşı nefreti ve işçi sınıfı davasının önderleri için duyulan sınırsız aşkı ifade eden Lenin'in şu içe işleyen (nüfuz edici) sözlerini hiç bir zaman unutmayacağız: «Marksizmi, tek devrimci teoriyi, Rusya, yarım yüzyıllık işitilmemiş ızdıraplar ve fedakarlıklar, örneksiz devrimci kahramanlık, inanılmaz enerji, araştırma ve incelemelerde fedakarlık, pratik deneyler, hayal kırıklıkları, Avrupa'nın deneyleriyle karşılaştırma ve sınamalar pahasına **ödemiştir.**» [4]

Uzun ve fedakarlıkla dolu bir mücadele, işçi sınıfının, emekçi köylülüğün ve entelijansiyanın devrim davasına bütünüyle kendini adamış binlerce ve binlerce evladının ölümüne sebep olmuştur. Fakat, mücadelede düşenlerin yerleri, Marksizm - Leninizm bayrağı altında devrimci mücadele fırtınasında saflarını daha da sıkılaştıran, burjuvazinin ve toprak soylularının (hobereau) çürümüş rejimine karşı saldırıya daha da cüretle atılan yeni savaşçı taburları tarafından doldurulmaktaydı. Herzen'in canlı ifadesini kullanırsak, «gelecek fırtınanın kılavuzları» çetin sınıf savaşlarında çelikleniyorlardı.

Mutlak olarak (Authentiquement) Marksist bir partinin, Lenin tarafından yönetilen yeni tip bir partinin yaratılmasından sonra Rusya'nın devrimci güçleri önemli ölçüde artmış ve sağlamlaşmışlardır. Lenin «Siyasal düşünce akımı ve parti olarak, Bolşevizm 1903'ten beri vardı» [5] demekteydi. Komünist Partisi, ideolojik kaynakları yüz yıl önce Marx ve Engels tarafından kurulmuş Uluslararası Çalışanlar Birliği'ne kadar inen, mutlak olarak (authentiquement) Marksist bir partidir. Bolşevizm, Marksist teorinin sağlam temeli üzerinde ortaya çıkmıştır. Partimizin gücü, uluslararası komünist ve işçi hareketinin engin teorik ve pratik deneyimini özümlemiş olması olgusunda yatmaktadır. (Komünist Partisi, ç) mutlak (authentique) bir enternasyonalizmi kişileştiren bir parti olmuştur. Bundan dolayı, Lenin, daha başlangıçtan, militanların dikkatini, devrimci teoriyi Rusya'nın gerçeklerine uygun olarak yorulmaksızın incelemek ve geliştirmek gerekliliği üzerine çekmiştir.

Rusya komünistlerinin neden özellikle bir devrimci teoriye ihtiyaçları olduğu sorulduğunda, Lenin şöyle cevap veriyordu: ilk önce, tarihsel bir rol, Rusyanın Marksist Parti'sine düşmektedir: Marksizmin hayat verici devrimci içeriğini boşaltıp, onu, burjuva ideolojisinin gereksinimlerine uyarlamaya çalışan Batı Avrupa ve Rusya'nın revizyonistlerine ve oportünistlerine karşı Marksizmin devrimci teorisinin arılığını (saflığını, pureté) muhafaza etmek (korumak, ç); ikinci olarak, Rusya'nın Marksist Parti'sine özellikle güç bir rol düşmekteydi: proletaryanın, sadece otokrasiye, gericiliğin kalesine karşı değil, fakat aynı zamanda da, Çarlığa bağlı karşı - devrimci burjuvaziye ve ülkenin bütün gerici güçlerine karşı zaferini sağlamak; üçüncü olarak, Rusya'nın Marksist Partisi, şu büyük tarihsel görevi yükümlenmekteydi: burjuva demokratik ve sosyalist devrimlerinde

Rusya proletaryasının başını çekmek, ülkede sosyalizmin zaferini sağlamak, Avrupa işçi sınıfının ve sömürgeleştirilmiş ve bağımlı ülkelerin ezilen halklarının devrimci hareketinin gelişme yolunu açmak.

Bu objektif gerekirlikten (zorunluluktan, ç) hareket eden Lenin, «devrimci teori olmaksızın devrimci hareket olamaz» olgusu üzerinde özellikle duruyor ve şöyle diyordu: **«sadece, öncü (avant - garde) bir teorinin kılavuzluk ettiği bir parti, öncü (avant - garde) savaşçılık rolünü yerine getirebilir.»** [6]. Lenin'in bu yol gösterici işaretleri, mücadelenin her aşamasında Partimize kılavuzluk etmiştir. (Partinin, ç) hedefi, toplumun devrimci dönüşümünü gerçekleştirmek, yeni, sosyalist bir rejim kurmaktı. Fakat, Parti, bu yeni toplumun, burjuvaların ve toprak soylularının (hobereau) eski toplumunun yerini kendiliğinden bir evrim sonucu alamıyacağını çok iyi bilmekteydi.

Sosyalist toplumun oluşumu, devrimci eylemin, parti tarafından yönetilen emekçi kitlelerin bilinçli ve sebatkar etkinliğinin ürünüdür; bu, sosyal evrimin objektif yasalarının bilinmesine ve yerinde (akıllıca, ç) uygulanmasına dayanır. İşte bu nedenden, kitleleri, kurucu (inşa edici, ç) ve devrimci eylemlerinde yöneten devrimci öncü - gücün (avant - garde) en büyük disipline, birliğe, yüksek ideolojik ve teorik düzeye sahip olması, saptanan hedefe ulaşmak için her zaman gereklidir. Çağımızda da, aynı şekilde, temel olanı hiç bir zaman unutmamak zorundayız: Marksist - Leninist teori olmadan, Komünist yaratma olamaz ve olamıyacaktır. Bize kılavuzluk eden bu teori olmaksızın, komünizme doğru ilerleyen hareket en kötü tersliklere mahkum olacak ve bütün sonuçları ile kolayca sapabilecektir.

Bununla beraber, Lenin, teoriyi, hiç bir zaman, proletaryanın ve bütün çalışanların kurtarıcı mücadelesinin dışında, kenarında (marjında, ç) olarak ele almamıştır. Bu, onu sosyo - ekonomik ilişkilerin incelenmesine hasredilmiş kitap dağları yazan, fakat «bilimi, bilim için yapan», bilimi, çalışanların kurtuluşu açısından bir parmak ilerletmeyen teorisyenlerden çarpıcı bir tarzda ayırt etmekteydi. Lenin, (bunların, ç) tam tersine, bilimsel araştırmalarında, nazik (ince, brûlant) sorunların cevaplarını aramaktaydı ve bilimsel tezleri, canlı devrimci pratiğe an'ında (hemen, immédiatement) uygulanabilir nitelikteydi.

Lenin için, bilim, kurtarıcı (özgürlüğe kavuşturucu, libératrice) bir güç, bir devrimci tarihsel faktördü. Bu konu ile ilgili olarak her zaman şuna işaret etmekteydi: bilimin gerçek rolü, doğanın, sosyal hayatın ve bizzat bilimin bütün olgularını yaratıcı bir tarzda açıklamaktır; dönüştürücü eylemleri gerekçelendirmektir (motivé); devrimci cüretini kanıtlamak ve geniş bilimsel sentezler oluşturmaktır;

bilim ve hayat arasındaki, teori ve pratik arasındaki ilişkiler sorununu gerçekten diyalektik bir tarzda çözümlemektir. **Leninist dünya görüşünün (conception) gücü, hayret verici bir bilimsel öngörüde, bilimsel mantığın aydınlığında, tutarlı bir parti zihniyetinde ve her türden dogmatizme, her türden safsatacılığa (sophisme) karşı uzlaşmazlığında, her türlü sözde - bilimselliğe karşı sürekli bir mücadelede, bulunmaktadır.**

Lenin, Rusya Marksistlerinin devrimci strateji ve taktiklerini oluştururken, sürekli olarak, sadece Rusya'nın tarihsel ve sosyo - ekonomik koşullarının bilimsel analizine değil, fakat, aynı zamanda, uluslararası işçi sınıfının ve bütün ezilen halkların devrimci mücadele deneylerine de dayanmaktaydı. Lenin, uluslararası proletaryaya en kıymetli teorik mirası bırakmıştır; **enternasyonalizm** zihniyetinin içine işlediği düşünceleri, emekçi insanlığın yüreklerinde sonsuza kadar yaşayacaktır. Devrimci militanların öncü birlikleri onlardan esinlenmekte, onların sancağı altında mücadele etmekte ve zafer kazanmaktadırlar.

Lenin, devrimci teorinin bütün bileşkenlerini yaratıcı bir tarzda geliştirmiştir: diyalektik ve tarihi materyalizm, ekonomi politik, bilimsel sosyalizm. Derinleştirilmiş bir teorik analiz ile, Marksizmin, tutarlı bir dünya görüşü, uyumlu bir felsefi sistem olduğunu ve bilimsel komünizmin bundan mantıki ve pratik olarak doğduğunu göstermiştir. Yeni bir çağın, emperyalizm ve sosyalist devrimler çağının çerçevesi içinde, sosyal evrimin yasalarının ve proletaryanın devrimci mücadelesinin yönetiminin analizine Marksist Diyalektik yöntemi parlak bir bilimsellik ateşiyle uygulamış, (bu da, ç), her şeyden önce Rusya'da sosyalist devrimin zaferi ile ifadesini bulmuştur.

Lenin, proletaryanın devrimci partisi üzerine uyumlu ve tutarlı bir doktrin yaratmış, bunun (Partinin, ç.) ideolojik, teorik, örgütsel ve siyasal temellerini atmıştır. Her nitelikten reformizme —ekonomizm, menşevizm, likidatörler— karşı ve her renkten sol maceracılığa —troçkizm, anarko-sendikalizm, sektarizm— karşı işçi sınıfının partisi üzerine olan doktrini, bunun (partinin, ç.) sosyalist devrimde olduğu kadar burjuva demokratik devriminde de bilimsel strateji ve taktiğini savunmuş ve geliştirmiştir. Düşmanlarımızın azgın saldırılarına rağmen, işçi sınıfının partisi üzerindeki bütün bu bilimsel tezler, komünist hareketin bugünkü aşamasında da yürürlüktedir.

Lenin'in en büyük başarısı; (parti, ç.) olmaksızın devrimci hareketin el yordamı ile, kararsızlıkla araştırıp durma durumuna indirgeneceğini belirtip, (işçi sınıfı ile köylülüğün, ç.) ittifakının tayin edici faktörünün Marksist işçi sınıfı partisi olduğuna işaret ederek, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakını güçlendirmeyi sağlayan

yol ve vasıtaları gerekçelendirmiş olmasıdır. Partinin tarihsel rolü, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının güçlendirilmesi düşüncesi Lenin'in bütün eserlerinde dile gelir. Tarihsel harekette proletaryanın rolü, onun (proletaryanın, ç.) nüfus içindeki göreceli payı ile kıyaslanamıyacak kadar büyüktür. Lenin'in, Rusya proletaryasının öncü-güç rolünü gerekçelendirirken hareket ettiği sosyo-ekonomik temel işte budur. Rusya'nın sömürülen bütün emekçi nüfusunun en ileri, örgütlü ve disiplinli bölümü olan, kesinlikle işte bu yükselen yeni sınıftır. Ülkenin kurtuluşu için verilecek bütün mücadelelerin başını, işte, kesinlikle bu sınıf çekebilir ve çekmek zorundadır. Bu yeni Leninist tez, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ulusal kurtuluş hareketlerinin yönelimi için özellikle önemlidir.

Proletaryanın köylülükle ittifakı, temel sınıf çıkarlarına, kurtuluş mücadelesindeki hedeflerinin ve görevlerinin aynılığına (identité) dayanmaktadır. Bu iki dost sınıfın ittifakı, sadece eski dünyanın tahrip edilmesi ve burjuvalar ve toprak soylularının hakimiyetinin yıkılması için değil, fakat aynı zamanda, olabildiği kadar daha insanca ve daha ileri yeni bir rejimin yaratılması için de hayati bir zorunluluktur. İki sınıfın da, bu ittifakın yaşama yeteneğinde aynı şekilde çıkarları vardır ve işte bu sebepten, bu probleme tek taraflı olarak yaklaşılamaz.

Kurtuluş hareketlerinin tarihi göstermiştir ki; köylülüğün ittifakı olmaksızın proletarya kurtarıcı görevini yerine getiremediği gibi, köylülük te, toprak soylularının ve kapitalistlerin boyunduruğundan tek başına kurtulamaz. Burada bütün sorun, hangi sınıfın temel rolü oynaması, bu ittifakın yöneticisi olması gerektiğini bilmektir. Lenin, burada da, tarihsel olgular üzerine, hayatın bilinmesi üzerine, kurtuluş mücadelesinin zengin bir deyimi üzerine dayanmaktadır. Mücadelenin olguları göstermektedir ki, fabrika okulunda, proletarya dayanışması okulunda, sınıf mücadeleleri okulunda oluşmuş olan, (sadece, ç.) işçi sınıfı, bu yönetici güç olabilir. O halde, bütün emekçi ve sömürülen kitlelerin çıkarlarının en örgütlü ve en kararlı ileri savaşçısı rolü işçi sınıfına düşmektedir. Rus Marksistleri, popülistlere, devrimci sosyalistlere ve menşeviklere karşı mücadelelerinde, Rus köylülüğünün sayısal üstünlüğüne rağmen, sosyo-ekonomik «dağılmışlığından» ve siyasal hamlığından (olgunlaşmamışlığından, immaturité) ötürü, kurtuluş hareketinin başını çekemiyeceğini göstermek için çok çaba harcamışlardır. Bundan da fazla, köylülük, yüzlerce yıllık köleleştirilmişliğinden kurtulmak için her zaman mücadele etmiş, fakat hiç bir yerde, hiç bir zaman, sınıf düşmanları olan toprak soyluları (hobereau) ve soylular (noble) karşısında zafer kazanamamıştır. Batıdaki ilk anti-feodal devrimlerde kazanılan zaferler ise burjuvazi tarafından gaspedilmiştir. Aktif devrimci faktör olan köylülük, bu devrimci hare-

ketlere, bağımsız (özerk, autonome) bir tarzda değil, fakat burjuvazinin yönetimi altında katılmaktaydı. Burjuvazi ile ittifaklarında, soylular ve toprak soyluları (hobereau) karşısında bir kez zafer kazanıldığında, köylülük her zaman partöneri tarafından aldatılmakta ve yeni, daha acımasız bir boyunduruk altına girdiğini görmekteydi.

Bizzat hayatın kendisi, sadece işçi sınıfının, köylülüğün çıkar gözetmiyen ve sadık müttefiki olduğunu gösteriyordu, çünkü, köylülük, her türlü sömürünün temelleri imha edilmeden kendi kendini kurtaramaz: toprak soylularının ve kapitalistlerin büyük toprak mülkiyeti de dahil özel mülkiyet, köylülüğün yıkımının birincil nedenidir. Çalışanlar arasındaki bu ittifakın ortak düşmana —toprak soyluları ve kapitalistler— karşı zaferinin ürünlerini, galip gelenler arasından sadece birinin değil, fakat proletarya ve köylülüğün beraberce toplayacakları açıktır. Bu konu ile ilgili olarak, Rusya işçi sınıfının ve emekçi köylülüğünün iktidar için, sosyalizmin zaferi için mücadelelerinde başarı kazanmalarını sağlayan, devrimci mücadele tarihini belirlemiş üç karakteristik üzerinde durmak gerekir.

Birinci karakteristik : Rusya proletaryasının siyasal formasyonu, sınıf bilincinin yükselişi ve devrimci çeliklenişi doğrudan Marksist Partinin yönetimi altında gerçekleşmiştir. Marksizm-Leninizmin devrimci teorisi ile silahlanmış bu Parti, Rusya işçi sınıfı hareketinin yönetimini, (bu sınıfın, ç.) doğuşundan itibaren eline almıştır. (Parti, ç.) işçi hareketi ile sosyalizmi birbirine kavuşturmuş, işçi hareketi içindeki anti-marksist eğilimleri felce uğratmış, proletaryayı birleştirmiş, sınıf mücadelesinin harlı ateşinde (proletaryayı, ç.) eğitmiş, çeliklemiştir. Bu durumun da, Rusya sendikal hareketi üzerinde tayin edici yansımaları olmuş, (Rusya sendikal hareketi, ç.) bir çok Avrupa ülkesinden farklı olarak, doğrudan doğruya devrimci partinin yönetimi altında oluşmuştur.

İkinci karakteristik : Devrimci kitle mücadelesinin daha başlangıcından itibaren, Rusya işçi sınıfı, geniş köylü kitlelerini uyandırmayı ve davası etrafında toplamayı bilmiş, böylece de, iktidar ve sosyalizm için mücadelesinde, devrimci köylü hareketinin aktif desteğini sağlamıştır. Uluslararası işçi hareketi tarihinde, Rusya, işçi sınıfının ilk kez devrimin hakim gücü olarak, köylülüğün kılavuzu olarak ortaya çıktığı, işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakı ile ilgili Marksist-Leninist düşüncelerin ilk kez pratikte uygulandığı ülkedir. Bu durum da, köylülüğün sosyalizm yoluna girmesi için önemli bir öncül oluşturmuştur.

Üçüncü karakteristik : Eyleminin daha başlangıcından itibaren, Parti, entelijansiyanın ilerici elitini (seçkinlerini) işçi sınıfının ve emekçi köylülüğün çıkarlarının hizmetine sokmayı bilmiştir.

Sosyalizm, sosyal bir sistem olduğuna ve sosyalist ideoloji, devrimci dünya görüşü niteliğine sahip olduğuna göre, (sosyalizm ve sosyalist ideoloji, ç.) kendiliğinden işçi hareketine uygun olarak değil, fakat bilime uygun olarak davrandığından (procéder), Partimiz, son derece çetin bu problemi çözümlemiştir: öncü (avant-garde) entelijansiyayı, Marksizm-Leninizmin kurtarıcı bayrağı altında bir araya getirmek. Hayat göstermiştir ki, işçi hareketi, entelektüel bir güçten, ilerici, devrimci bir entelijansiyadan vazgeçemez. Sovyet entelijansiyamızı da, bu devrimci gelenekleri sevgi ve saygı ile koruduğundan ve Parti ile dirsek dirseğe yürüdüğünden dolayı kutlamak gerekir.

Lenin, yeni tip devleti, proletarya diktatörlüğünün büyük siyasal ve moral gücüne dayanan işçi ve köylü milletvekilleri Sovyetleri devletini bütün açılardan incelemiştir. Bu doktrin, yaratıcı Marksizmin en büyük gerçekleştirmesidir (réalisation). (Bu doktrin, ç.), proletaryanın temel çıkarlarının, parlamenter cumhuriyet çerçevesi içinde tatmin edilebileceğinin mümkün olduğuna inanan sosyal-demokrasinin reformist görüşünü süpürüp atıyordu. Partimizin engin başarısı; uluslararası işçi hareketi tarihinde, proletarya diktatörlüğü üzerine olan Marksist-Leninist doktrini ilk kez uygulaması ve mutlak olarak (authentiquement) halkçı bir sosyalist devletin kurulmasını ilk kez sağlamasıdır.

Sosyalist devrim teorisi, Leninist doktrinin taçlanması ve sosyal düşüncenin dikkate değer bir kazanımıdır. (Bu teori, ç.) göstermiştir ki, sosyalizm, başlangıçta, bir yada birçok ülkede zafer kazanabilir. İnsanlığa, yeni bir döneme, sosyalizm dönemine ulaşan muhteşem yolu açan Ekim Sosyalist Devrimi, bu teoriyi destekleyen parlak bir örnek olmuştur. Zayıf halkaların giderek emperyalist zincirden kopacaklarını ön gören Leninist doktrin, tarihsel evrimin bütün akışı ile doğrulanmıştır. Bundan böyle, sadece bir tek emperyalizm zinciri yoktur, bir çok halka (bu zincirden, ç.) düşerek, dünya sosyalist sistemini, insanlık tarihinin tayin edici faktörünü oluşturmuşlardır.

Lenin, sosyal evrimin en büyük problemlerini işlemiş, toprak ve ulusal sorunlar konusunda, (bu sorunları, ç.) proletaryanın iktidar için, sosyalizm için devrimci mücadelesine bağlayarak, uyumlu ve tutarlı bir teori yaratmıştır. Dünyada ilk çok-uluslu sosyalist devletin kurucusu olmuştur: teorik ve pratik temellerini attığı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği. Kazandıklarımızın bütününün, yeni tip partinin eylemleri ile doğrudan ve aracısız bir ilişkisi vardır. Evet, burada, Partimizin yitmez büyüklüğünü, hakettiği şerefini ve kıyaslanamaz saygınlığını kesin bir özellikle vurgulamak zorundayız.

Lenin'in dehası, Partimize miras bıraktığı, ülkemizde sosya-

lizmin kuruluşunun bilimsel olarak gerekçelendirilmiş planında da aynı şekilde belirgin biçimde ortaya çıkmıştır. Bu planın **siyasal temeli**, yeni sosyal rejimin büyük gücü olarak işçi sınıfının köylülükle ittifakının ve halklar arasında dostluğun güçlendirilmesi üzerine, Sovyet sosyalist devlet sistemi içinde partinin yönetici ve örgütleyici rolü üzerine olan doktrindir. Sosyalizmin kuruluşunun **ekonomik temeli** ise, tek bir ülkede sosyalizmin tam zaferini garanti eden ülkenin sanayileşmesi üzerine, tarımın sosyalist dönüşümü üzerine, kültürel devrim üzerine olan doktrini oluşturmaktadır. **Partimiz, sadece Lenin'in düşüncelerini gerçekleştirmiş olmaktan değil, fakat, aynı zamanda, (Lenin'in, ç.) sosyalizmin kuruluşu üzerindeki bilimsel teorisinin oluşturulmasını takip etmiş olduğundan dolayı da gurur duymaktadır. Sadık öğrencileri, Lenin'in bayrağını yarıya indirmediler, fakat onu daha yukarı yükselttiler ve Leninizmin bir çok düşmanının darbeleri altında eğilmeksizin, onu, S.S.C.B.'de muzaffer sosyalizmin kaidesi üzerine yerleştirerek, daha ileri götürdüler.**

Sosyalizmin kuruluşunun Leninist planı ve ülkemizde gerçekleşmesinin engin bir uluslararası değeri vardır. Gerçekten de, Lenin, kapitalizmden sosyalizme geçişi yöneten genel yasaları keşfetmiş, bu tarihsel sürecin özünü tanımlamış ve bu yeni ilişkilerin uluslararası ölçekte kaçınılmaz zaferini ön görmüştür. Sovyetler Birliğinin ve sosyalizmi inşa eden (kuran) bütün ülkelerin tarihsel deneyi, Leninist düşüncelerin her ülkedeki somut çeşitliliğini saptamakla beraber, derin birliğinin gerçekliğini de kanıtlamıştır.

2. BİRLEŞME (CONVERGENCE) VE ÇEŞİTLİLİK (PLURALİSME) : HALKLARIN KURTULUŞ MÜCADELESİNİN TEMELLERİNİ YIKMAYA ÇALIŞAN İKİ REVİZYONİST EĞİLİM

Zaman aşımına uğramış iki görüş : Birleşme (Convergence) ve Çeşitlilik (Pluralisme), anti-komünizm ideologlarının ve revizyonizm teorisyenlerinin silah deposunda bir çok yıldan beri önemli bir yer tutmaktadırlar. Genel çizgileriyle, kısaca hatırlıyalım : **Birleşme** (Convergence) ideologları, görüşlerini, ekonomik ilişkilerin dünya ekonomisi ölçeğinde merkezileşmesi (centralisation) ve uluslararasılaşması (internationalisation) doğrultusundaki objektif yöneliminden çıkarttıkları halde; **Çeşitliliğin** (Pluralisme) teorisyenleri ise, aynı şekilde, ulusal özerklik (autonomie) ve bağımsızlık doğrultusundaki objektif yönelimden hareket ederek, parçaya bağımsız bir anlam vererek, uluslararası olanı salt ulusal olan içine hapsederek ve (bunun, ç.) sonucunu mutlaklaştırarak bütünü parçalara bölmeye çalışmaktadırlar.

Her iki görüşü savunan ideologları belirleyen; problemi bütünlüğü içinde, görünümlerinin (yönlerinin) birliği (unité) içinde ve gizli ve açık eğilimlerin kendini gösterişin, evrimin genel yasalarını kavramaktaki yada analiz etmekteki yetersizlikleri, olmaktadır. Buradan da, genel kural olarak, sorunun temelini, bizzat alt-yapıya değil, fakat temelde üst-yapı ile ilgili herhangi bir özel olguya indirgeme eğilimi ortaya çıkmaktadır. Bu tür teorisyenler, problemi keyfi olarak yorumlayarak, gönüllü yada gönülsüz, kapitalizmin değirmenine su taşımaktadırlar.

Kuşkusuz, bütün bunlar tesadüfi değildir. Kapitalist rejimi ve onun siyasal sistemini yücelten her türlü teorinin, genellikle kapitalist ekonominin atılım dönemlerinde formüle edilmesi anlamlıdır. Gerçekten de, geçen yüzyılın 90 yıllarında görülen ekonomik yükseliş (boom) döneminde, Marksizmin, zaman aşımına uğramış ve sosyal evrimin yasalarının bilgisine uygulanamaz olduğunu söyleyen, Marksizmin ilk «çürütücülerinin» ortaya çıktığı görülmüştür. Bunlar, kapitalizmin yüceltilmesine, sınıf mücadelelerinin ve çalışanların kurtuluşlarının devrimci süreçlerinin inkarına ilk kez yol açmışlardır. **Bolşevizmin doğuşu ve döneklere karşı mücadelesi, bu akıma büyük ölçüde set çekmiştir.**

Fakat, on beş yıl daha sonra, kapitalizm, yüzyılın başlangıcındaki derin krizinden çıktıktan sonra, «ültra-emperyalizm», «örgütlü kapitalizm», «kapitalizmin otomatikman çöküşü» gibi ilk revizyonist teorilerin ve sosyal uyum, toplumun çatışmasız gelişimi üzerine ilk düşüncelerin ortaya çıktığı görülmüştür. **Ekim Sosyalist Devriminin (bu düşünce ve teorilerin, ç.) yüzüne çarptığı yalanlama ve döneklerin sessizliğe mahkum oluşları,** bilinmektedir.

Fakat, kapitalist dünya, Birinci Dünya Savaşından ve Ekim Devriminin yarattığı çalkantılardan sonra ayağa tekrar dikildiği zaman, geçici bir atılım ve denge aşamasına girmiş, revizyonist teorilerin de tekrar ortaya çıktığı görülmüştür. 20 yıllarının ikinci yarısında, sağ reformistlerin «sınıfsal barış», «sosyalizmin kapitalizme entegrasyonu» ve tersine «kapitalizmin sosyalizme entegrasyonu», «kendiliğindenlik» teorisi, «iki sistemin dengesi» teorisi, v.d. gibi anti-marksist teorileri mezarlarından çıkardıklarını hatırlıyalım. Bilindiği gibi, **S.S.C.B.'de sosyalizmin zaferi, bu teorilerde taş taş üstüne bırakmamıştır ve dönekler yeniden susmak zorunda kalmışlardır.**

Günümüzün gerçekliği dikkatlice araştırılırsa, hepsini saymanın bile zor olduğu bir demet revizyonist teorinin de olduğu görülecektir: «demokratik sosyalizm», «insanca sosyalizm», «üretici toplum», «çatışmasız toplum», «sınai toplum», v.d. teorileri. Bütün bu usandırıcı küçük düşünceler, revizyonizmin eski havarilerinin iyi

bilinen reformist teorilerinin yankılarından başka bir şey değillerdir.

Bugün, emperyalist burjuvazi, o kadar övülmüş olan kendi sancağından bizzat kendisi utanç duyar gibi gözükmekte ve kapitalist sıfatından kaçınmayı aramaktadır. (Emperyalist burjuvazi, ç.), sosyalist laf ebeliğine maharetle adapte olmakta ve para ile tutulmuş ajanları ile beraberce, sosyalizmin bilimsel düşüncelerinin yayılmasına karşı yabanca mücadele ederken aynı zamanda da burjuva sistemini, burjuva demokrasisini yüceltmektedir. Fakat, bütün bu revizyonist teorilerin iflasını vede aynı zamanda bugün burjuva propagandasının göklere çıkardığı ekonomik yükselişten sonra gelecek gerilemeyi görmek için bir peygamber olmaya da gerek yoktur.

Tarih düzensiz olarak gelişmektedir. Tarihte düz çizgili «pist» yoktur: ülkelere göre değişen farklı mücadele koşullarında iniş ve çıkışlardan, evrim ve devrimlerden, sukunet ve sıçrama, med ve cezir dönemlerinden geçilmektedir. Bununla beraber, göreceli olarak kısa zaman dilimleri boyunca tarihsel süreçlerde sadece eğilimlerin değil, fakat aynı zamanda genel yasaların da tekrarlandığı açıkça görülmektedir. İşte bunun için, **ideolojik düşmanlarımıza karşı sebatkarca ve çok-çeşitli mücadelede, sınıf mücadelelerinin tarihsel deneyimini incelemenin zorunlu olduğuna** bir kez daha işaret etmek gerekmektedir. İşte bu nedenle, burada, emperyalizmin ideologlarının, komünist ve işçi hareketini Marksist-Leninist yoldan saptırmayı denemek için araç olarak kullandıkları en tehlikeli iki siyasal eğilimi ayrıntıları ile analiz etmek istiyoruz.

A. Birleşme (Convergence), Sosyalizmin aşındırılma (erozyon) ve kapitalizm tarafından eritilme yolu

Anti-komünizm ideologları kadar revizyonizmin teorisyenlerinin de, (onu, ç.) hemen hemen yeni bir büyük keşif gibi göstermeye çalışmalarına rağmen, birleşme (convergence), teorik görüş olarak temelinde yeni hiç bir unsur içermemektedir. Gerçekte, bu, gözde burjuva filozoflarının, sosyologlarının ve iktisatçılarının sözde-bilimsel formülleri ile çeşnilendirilmiş Bernstein'ın, Kautsky'nin, Hilferding'in revizyonist sisteminin geliştirilmesinden başka bir şey değildir.

Birleşme (convergence) teorisinin güttüğü stratejik hedef, sosyalizmin ekonomik sistemini yermek, üretim araç ve aletlerinin sosyalist mülkiyetini gözden düşürmek ve kapitalist üretim sisteminin büyüklüğünü, insanlık evriminin zirvesi ve en son ürünü olarak ekonomik temellerinin dokunulmazlığını göstermektir. Bu savunucular, kapitalist sistemin bir çok derin kusurla lekeli ve yetkinleştirilmek zorunda olduğunun doğru, fakat, (kapitalist sistem,

ç.) buna, S.S.C.B.'deki ve diğer sosyalist ülkelerdeki sosyalist sistemle önce kaynaşma, sonra da onu (sosyalist sistemi, ç) eriterek ulaşacak, demektedirler. Kapitalizm ve sosyalizm, modern «sanayi toplumunun» farklı biçimlerinden başka bir şey olmıyacaktır. İşte bu nedenle, bilimsel ve teknik ilerleme, sosyalizme sınıfsal karakterini kaçınılmaz olarak kaybettirecek, sosyalizm, kapitalizmin «soylu» kanına bulaşacak, onunla kaynaşmadan önce kapitalizme yakınlaşacaktır. Birleşme ideologlarının temel görüşleri işte bunlar olmaktadır.

Burjuva ve revizyonist ideologlar, S.S.C.B.'de ve diğer sosyalist ülkelerde gerçekleştirilen ekonomik reformları, zorunlu olarak Marksizm-Leninizm ilkelerine dayanan daha yetkin yönetim yöntemleri buluşlarımızı tahrif etmektedirler. Aşağı yukarı şöyle fikir yürütmektedirler: pazarsal-parasal ilişkiler kurulduğuna göre, kâr ve maddi uyarı cesaretlendirildiğine göre, S.S.C.B. kapitalist yönetime gelecektir, kapitalist ve sosyalist sistemlerin gelişme yolları birleşecektir, bu da sonuçta, kapitalizm ve sosyalizmin tam kaynaşması ile sonuçlanacaktır.

Birleşme teorisinin bir çok dalı-budağı vardır, fakat en yaygınları, Fransız sosyolog R. Aron'un [7] «sanayi toplumu» görüşü ve Amerikalı iktisatçı W. Rostow'un [8] «ekonomik büyümenin aşamaları» görüşüdür. Bununla beraber, bu görüşler, sadece görünüşte farklıdırlar. Temelde özdeştirler. Amaçları aynıdır: bilimsel ve teknik devrim sayesinde, programlama ve öngörü sayesinde, burjuva ve sosyalist sistemlerin «bütün çizgilerde» —ekonomik, siyasal, sosyal, teorik, ideolojik— sözde bir yaklaşımlarına şahit olunmaktadır ve bu temel üzerinde tek bir «modern sanayi toplumu» ortaya çıkacaktır.

Kalabalık bir burjuva ideologlar sürüsü, bütün «çekiciliklerini» ve bunları uygulama vasıtalarını en ufak ayrıntılarına kadar açıklıyarak ve şifresini çözerek bu teorinin propagandasını yapmaktadırlar. İhtirasları, iki sistemin, hem «neo-kapitalizmden» ve hem de «saf sosyalizmden» «daha iyi» tek bir sisteme doğru birleştiklerini göstermektir. 9 Ekim 1965'te **Business Week**'te yayınlanan bir yazı, anlamlı bir biçimde şunu belirtmektedir: «Rusya kapitalizme doğru dikkatli adımlar atarken... bir çok Batılı ülke de, (Rusya'nın, ç.) sosyalist devlet planlaması konusundaki deneyiminin şu yada bu unsurlarını almaktadırlar. İlginç bir tablo oluşmaktadır: iki sistem de aralarındaki ortak bir noktaya doğru yaklaştıkları ölçüde komünistler daha az komünist, kapitalistler daha az kapitalist olmaktadırlar.»

Başlangıçta, birleşme teorisinin kurucuları, sanayinin yükselmesine özgü karaktere ve yollara, kentlerin evrimine, üretim teknolojisine, uzmanların ve yönetim personelinin yapısal dinamiğine,

v.d. başvurarak **ekonomik** gelişme alanında kapitalizm ve sosyalizmin yakınlaşmalarını göstermeye çalışıp çabalamaktaydılar. Sonra, bilimler, kamu eğitimi ve kültür alanlarında kapitalist ve sosyalist ülkeler arasında büyüyen benzerliği gösterebilmek için **kültürel ve günlük** ilişkilere dönmüşlerdir. Daha sonra ise, farklı tipteki iki sistemin birbirine yaklaşması «gerçeğini» sosyo-politik ilişkilerde göstermeyi denediler, ki bu (onlara göre, ç.) sosyal hayatın **eşdüzeye gelmesiyle**, genel refahla («kitlesel tüketim toplumu»), insanların mantalitesinin ve davranışının eş-biçimdeliği (uniformité) ile sonuçlanacaktır. İşte «Sanayi toplumunun» ideal bir şeması!

Fakat, bu (sanayi toplumu, ç.), «ekonomik büyüme aşamaları» görüşünde çok daha ideal bir biçimde şekillenmektedir. Bu doktrin, gelişimi beş aşamaya ayırmaktadır: geleneksel toplum, geçiş toplumu, «kalkış» aşamasındaki toplum ve en nihayet te, yüksek bir kitlesel tüketim düzeyine varmış toplum. Böylece de, beşinci aşamada, sanayi-ötesi toplum denilen toplumun ortaya çıktığı görülmektedir. Bunun teorisyenlerine göre, bu toplum gerçek bir yer yüzü cenneti olacaktır. Böyle bir toplum «insanın, fiziksel, ekonomik ve biyolojik sınırlamalar karşısında daha önce görülmemiş bir özgürlüğe kavuşması» ile belirlenecektir. Örneğin «kol emeği, hemen hemen tamamen ortadan kalkacak, dinlenme zamanları çalışma zamanlarından daha uzun olacak, mesafeler kısalacak, kitle kültür ve enformasyon araçları devcesine gelişecek, doğaya ve hayata hakimiyet çok fazla artacaktır, v.d.»

Bütün bunlar çok iyi. Fakat üretim araçlarının ve aletlerinin özel mülkiyeti ne olacaktır? Bir çok halkın kaderini yöneten tekelci milyarder klanları ne olacaktır? Ne yazık ki, burjuva ideologlar bu can alıcı soruları sessizlikle geçiştirmekte, yada (bu sorulardan, ç.) şeytanın haç işaretinden korkması gibi korkmaktadırlar. Bütün bu bilginlerin tek yanlışı olarak, ancak, şemaları için sermayenin efendilerine **danışmadıkları** söylenebilir. Bu durumda da, büyük bilimsel keşifleri halkların hayati çıkarlarına karşı kullanan emperyalistlerin gerici niyetleri karşısında birleşme görüşünün sayısız taraftarının, bilim adamının gitgide daha sık olarak gizlenemiyen bir endişeyi dile getirişlerini görmek hiç te şaşırtıcı olmamaktadır.

Bu konu ile ilgili olarak bir Fransız birleşme ideologunu, Jean-Jacques Servan-Schreiber'i anımsıyalım. **Amerikan Hücumu** (Le Défi Américain) adlı iyi bilinen kitabında çok anlamlı olarak şöyle yazmaktadır: «Onbeş yıl sonra, dünyada, A.B.D. ve S.S.C.B.'den sonra üçüncü sınai güç, Avrupa değil, fakat **Avrupa'daki Amerikan sanayisi** olacaktır. Daha bugünden, Ortak Pazarın dokuzuncu yılında, bu Avrupa pazarı örgütü temelde Amerikandır.»; «Eğer, Ame-

rikan yatırımlarının, bugünkü koşullarda serbestçe girmesini kabul edersek, Avrupa sanayisini... ikinci-eldenci bir role ve bizzat Avrupa'yı da bir uydu durumuna mahkum ederiz.»

O halde ne yapmak gerekir? Yazar; bugün bize gerekli olan, bir uyanış, sıçramalı bir uyanıştır; eğer bu olmazsa, Avrupa, kendinden önceki diğer büyük uygarlıklar gibi, neden ve hangi amaçla olduğunu anlamaksızın çöküşe girecektir, diye yazmaktadır. O halde, işte size «sanayi toplumu». Nasılsa bütün bu olanlar «çiçeklerden» başka bir şey değillerdir ve «meyvelerin» olgunlaşması için hangi zamanı beklemeli ki: toplumun «sanayi-ötesi toplum» durumuna evrimleşmesi zamanını!

Birleşme teorisi, objektif içeriği ile; son tahlilde S.S.C.B.'de ve diğer sosyalist ülkelerde burjuva rejiminin tekrardan kurulmasına, kapitalist ülkelerde sosyalist devrimin «yararsızlığının» kanıtlanmasına, burjuva ve sosyalist ideolojileri arasında barış içinde bir arada yaşamalarının gerekliliğine elverişli olan sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında bir yakınlaşma olanağını belirlemektedir. Z. Brzezinski ve profesör S.P. Huntington gibi o kadar tanınmış yazarlar bunu hiç yalansız-dolansız kabul etmektedirler: «Batı'da o kadar geniş biçimde yaygın olan birleşme teorisi, Amerika ve Rusya belirsiz bir gelecekte birleştiklerinden sonra, demokratik sistemin temel önemdeki yönlerinin korunacağını varsaymaktadır... Bu tarihsel sürecin asıl kurbanları, özellikle Komünist Partisi ve iktidar tekeli olacaktır: her ikisi de yokolacaklardır.» [9]

Birleşme teorisinin özü ve doğrultusu, «Parlamentarisch-politischer Pressedienst» bülteninde, 4 Şubat 1970'te yayınlanan ve «Moskova, Avrupa taktiğini değiştiriyor» başlığını taşıyan yazıda çok daha açıkça belirlenmiştir. Bonn'un yayın organı, birleşme teorisinin «manevi babalarının istemiyle, sosyalist rejimin zayıflamasını, proletarya diktatörlüğü olarak sosyalist toplumun temellerinin ve partinin yönetici rolünün, sosyalist devlet mülkiyetinin... ortadan kalkmasını önceden varsaymaktadır.» şeklinde yazmaktadır Gördüğümüz gibi, burada her nokta açıkça belirtilmektedir.

Birleşme teorisyenleri şimdi de, kaynaşmanın (onların, ç.) vasıtasıyla gerçekleşeceği «köprüleri» inşa etmekle meşgul olmaktadırlar. (Bu köprüler, ç.) önce ekonomik alt-yapı alanında, yani kapitalist ve sosyalist mülkiyet biçimleri arasındaki farklar silinerek, sonra da, ideolojik ve siyasal alanda (inşa edilecektir, ç.). Açıkça anti-komünizm ideologları olan bu burjuva teorisyenlerinin bu sözde-mantıki yorumlarının, günümüzde, Marksist olduklarını iddia eden bazı teorisyenler tarafından da ele alındığına dikkat edelim.

Modern sosyalizmin karakterine ve içeriğine, bugünkü evrimine mutlak olarak cevap vermeyen bu saçma teoriyi çeşitli biçimlerde ve hiç bir gerekçe göstermeksizin usandırıcı bir şekilde tekrar

tekrar ele alan basından örnekler çoğaltılabilir. Hatta, sosyalist ülkelerde, kapitalizmle işbirliği yapılarak birlikte konsorsiyumlar yaratılmasını ve bundan da öteye, bir dünya devleti tarafından, Birleşmiş Milletler Teşkilatının olabileceği bir dünya hükümeti tarafından yönetilecek bir dünya konsorsiyumunun yaratılmasını öngören projelerin bile yapıldığı görülmüştür.

Burjuva ve revizyonist teorisyenler, tamamen ütopik olan bu perspektifin gerçekçiliğini göstermek için çok çaba harcamışlardır. (Bu teorisyenler, ç.), Emperyalist ülkelerin yönetici çevrelerinin, sosyalizmle yarışmada, gitgide daha sık başvurdukları programlama ve öngörü araçlarında, kapitalizmin krizsiz ve planlı gelişiminin, sosyal yetkinleşmesinin bir olanağını görmektedirler. Bütün bunlar, sosyalizmin, ekonominin planlı ve uyumlu gelişimi avantajlarını daha şimdiden yitirdiğini kanıtlama niyetini gütmektedir.

Programlama ve prospektiv (öngörü) projeleri, revizyonistleri o denli coşturmuştur ki, kapitalizmin çürümüş sisteminin kaçınılmaz çöküşünü artık düşünmemekte, (kapitalizmin, ç.) olumsuz yönlerini eleştirmeyi bile artık akıllarına getirmemektedirler.

Bütün çabalar, kapitalist rejimi yüceltmeyi hedef almaktadır. Burjuva teorisyenler, kapitalist ekonomiyi, daha bir kaç yıl önce, 80 yılları için programlarken, bugün, sadece 20. yüzyılın bütünü için değil, fakat hatta 21. yüzyıl için de projeleri bulunmaktadır. Kendi kendilerine yenileştirici adını veren çok sayıda teorisyen, kapitalizmin prospektivi işine canla başla atılmışlardır. İşçi sınıfının, çalışanların ve ezilen halkların hayati çıkarlarını unutarak, burjuva ideolojisinin hizmetine utanmadan koşulmuşlardır. Birleşme teorisi taraftarlarının teorik projelerini analiz etmek hiç te gerekli değildir. Temelde, onlara, açıkça ve basitçe eser hırsızlığı (plagiat) yaptıklarını kanıtlamak kolaydır. Gerçekten de, «ültraemperyalizm» ve «örgütlü kapitalizm» teorilerinin bir kopyesini (yaptıkları, ç.), hiç zahmet etmeksizin farkedilmektedir. Birleşme teorisinin sözde-bilimsel karakterini aydınlatmak için, (işte, ç.) bunu kanıtlamak yeterli olacaktır.

Kapitalizmin sosyalizme dönüşümü teorisi, yani bugünkü birleşme teorilerinin öncülü, 19. yüzyılın sonunda, kapitalizmin emperyalist aşamasının daha başlangıcında ortaya çıkan revizyonistler tarafından tasarlanmıştır. O dönemde kapitalizmin gelişmesinde ortaya çıkan yeni olgular, ilk önce, Engels'in nüfuz edici zekâsı tarafından açığa vurulmuştur. Daha o zaman ağır şekilde hasta olan Engels, proletaryanın ve (proletaryanın, ç.) sosyalizm için savaşının çıkarları açısından gerekli teorik ve pratik sonuçlar çıkarmaları için, Alman sosyal-demokrasisinin teorisyenlerini, yeni süreçleri dikkatlice incelemeye çağırmıştır.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Kautsky, Hilferding, Bauer,

v.d. gibi dönemin önemli sosyal-demokrat teorisyenleri Engels'in çağrısına kulaklarını tıkamadılar. Fakat, (bunlar, ç.) Engels'in umutlarını doğrulamıyacaklardı. Tersine, Marksizmin zaman aşımına uğradığını ve yeni koşullara uygulanamaz olduğunu göstermeye uğraşarak, ünlü «kapitalizmin sosyalizme dönüşümü» teorisini imal ettiler. Revizyonistler, tekelci birliklerin doğuşunu ve her türden uluslararası ekonomik ve siyasal ittifakın yaratılmasını, kapitalist devletler arasındaki koalisyonları ve anlaşmaları, dünya kapitalizminin gitgide daha örgütlü ve planlı karakterinin bir tanığı olarak yorumluyorlardı.

Bu, uzun bir gebelik döneminden sonra, Birinci Dünya Savaşı esnasında ve savaştan hemen sonra tamamlanan Kautsky'nin «ültra-emperyalizm» teorisinde özellikle belirgin biçimde ortaya çıkmıştır. Bu görüşe göre emperyalist aşamaya girmiş olan kapitalizm, gitgide daha ulusal değil, fakat daha uluslararası bir olgu olmakta ve ekonominin kartelleşmesi ile tek bir dünya konsorsiyumu halinde kaçınılmaz olarak birleşmekte, planlı, örgütlü, evrensel bir dünya ekonomisi olmaktadır. 1926'da yayınlanan **Die materialistische Geschicht-sauffassung** (Materyalist Tarih Görüşü) adlı kitabında, Kautsky, dünyada ilk sosyalist devlet daha o dönemde dokuz yaşına basmış olduğu halde, bunu hesaba katmaktan uzak olarak, sadece bir «ültra-emperyalizm»in olanaklı olduğunu belirtmekle kalmamış, fakat bunun kurulması için gerekli somut yolları da tanımlamıştır.

Bundan da fazla, Kautsky, «ültra-emperyalizm»den sosyalizme barışçıl, planlı geçişi gerçekleştirecek organı da tanımlamıştır. «Ültra-emperyalizm»in ekonomik içeriği dünya ekonomisinin kartelleşmesi ise, siyasal organı da, ekonomik hayatın uluslararası düzenleyicisinin, halkların uluslararası birliğinin, savaşların ortadan kaldırılmasının ve sosyalizmin kuruluşunun aleti olarak Uluslar Birliği olmak zorundadır.

Kautsky şöyle yazıyordu : «Uluslar Birliği, sadece savaş tehlikelerini önlemek için değil, fakat aynı zamanda, kapitalist toplumun yerini alacak olan yeni toplumun da kurulması için karşı çıkılamaz gerekliliktedir. Daha şimdiden hatırı sayılır bir rol oynayan Uluslar Birliği, yeni toplumun unsurları maddi bir güç olunca ve sosyalist ve demokratik yönetimler dünyanın kilit devletlerinin başında olunca tam gelişimine ulaşacaktır.» [10].

Aynı şekilde uzun bir gebelik dönemi geçiren Hilferding'in «örgütlü kapitalizm» teorisi, Kautsky'nin teorisini tamamlamıştır. 1910'da yayınlanan **Das Finanzkapital** kitabında. Hilferding, formülasyonunu daha henüz ele almakla beraber, sonraki eserlerinde (bu formülasyonu, ç.) bütünüyle dile getirmiştir. Emperyalizmin zincirini kıran Ekim Sosyalist Devrimi gibi evrensel önemi olan

bir tarihsel olayı hesaba katmayı reddeden ve önemli hiçbir şey olmamış gibi davranan Hilferding, kendikendine sadık kalmaktaydı. Ona göre, kapitalizm, aynı mantıki yolları takip etmektedir: bir yandan, sınai, ticari ve banka sermayesini güçlü finans-kapital kompleksi içinde birleştiren tekellerin atılımına tanık olunmaktadır; diğer yandan ise, devletin ekonomik eylemlere gitgide çok daha geniş ölçülerde müdahalesi artmakta olup, (bu da, ç.) kapitalist ekonominin devletleşmesine ve otomatikman sosyalizme dönüşmesine varacaktır.

Bu da, kapitalizmin, üretim anarşisini elimine ederek ve planlı bir ekonomi, «örgütlü bir kapitalizm» haline gelerek, serbest rekabetin ortadan kalkmasıyla sonuçlanacaktır. 1927'de, Hilferding, Kiel'deki Parteitag'da şöyle açıklıyordu: «Bugün, serbest rekabet dönemini ve pazar ekonomisinin kör yasalarını temelde aşmış kapitalizm dönemindeyiz; şimdi, kapitalist ekonominin örgütlenmesine doğru evrimleşiyoruz, başka türlü söylersek, ekonomik faktörlerin serbest oyunundan örgütlü ekonomiye geçiyoruz.». Ve şunları ekliyordu: «Örgütlü kapitalizm, gerçekte, bir ilke değişikliğini içerir... serbest rekabet ilkesinin yerine sosyalist planlı üretim ilkesinin geçmesi.» [11]

Demek oluyor ki, «örgütlü kapitalizm» teorik doktrini, kapitalizme özgü yasaların gelişiminin etkisi altında, bütün ekonomiyi dereceli olarak kontrolleri altına alan tekellerin oluştuğunu ve kapitalist ekonominin devletleşmesine parelel olarak ta, (kapitalist ekonomiyi, ç.) planlı, sosyalist bir ekonomi yaptıklarını, ifade etmektedir. «Örgütlü kapitalizm»in yapısal özelliklerini şekillendirdikten sonra, Hilferding, kapitalizmin sosyalizme dönüşümünün çekici bir perspektifini çizerek hayal gücünün akışına kendini serbestçe bırakmıştır. Genellemelerden hareket ederek, bu sürecin ayrıntılarına geçmektedir. Ona göre, kapitalizmin sosyalizme dönüşümünün belli başlı aleti «siyasal ve ekonomik demokrasi» olacaktır.

Siyasal demokrasi teorisinin içeriği kısaca şöyledir: kapitalizm, otomatikman zıddına, sosyalizme dönüşmektedir. Bu, devrimci eylem yöntemleriyle değil, fakat, barışçıl biçimde, demokratik yöntemlerle olmaktadır: parlamentoda çoğunluğun ele geçirilmesi, devlet aygıtını sosyal-demokrasiye teslim edecektir, (bu da, ç.), bundan sonra reformları gerçekleştirecektir. Başka türlü söylenirse, çıkmaz ayın son çarşambasını beklemek, yorulmaksızın beklemek gerekmektedir. **Ekonomik demokrasi** ise, ekonomik aygıtın kontrolünü sendikaların aracılığı ile «autogestion» (öz-yönetim) yöntemleri ile ele almaya indirgenmektedir. «Fabrikada demokrasi, yeteneklerine göre, herkes için bir üretim şefi olmak olanağıdır.»

Fakat, kapitalistlere ait işletmelerin başına geçmeleri gibi çekici umutlara karşı uyarmak için, (Hilferding, ç.) işçileri uyarmak zahmetine de girmektedir: «Ekonomik demokrasinin kurulması son derece karmaşık bir problem olup, bu (problem, ç.) ancak uzun bir tarihsel süreç boyunca çözümlenecektir: ekonominin, temerküzleşen sermaye tarafından örgütlenmesi (geliştikçe, ç.), bu (ekonomi, ç.) gitgide daha çok demokratik kontrole tabi olacaktır.» [12]. Bunun sonucu olarak, «örgütlü kapitalizm»in sosyalizme dönüşümü, barışçıl yoldan, sakinlik içinde, çatışmasız ve zorunlu olarak siyasal ve ekonomik demokrasiye saygı gösterilerek gerçekleşecek uzun bir süreç olmaktadır. «Örgütlü kapitalizm»in gelişmesine paralel olarak, kapitalist ülkeler, burjuva devlet üzerinde gücünü kullanan sosyal-demokrasinin uygun etkisi sayesinde silahsızlanacaklar; militarizm ve masraflı savaşlar ortadan kaldırılacaktır. Anlaşmazlıklar ve uyuşmazlıklar Uluslar Birliği tarafından kestirilip atılacak vede böylece sosyalizm bütün dünyada hüküm sürecektir. Tarihin, bu idealist ve bütünüyle hayalci projeleri acı bir alaya dönüştürdüğünü söylemek bile gerekir mi?

Emperyalizmin teorisini oluşturmak ve Engels tarafından verilen görevi yerine getirmek Lenin'e düşmüştür. Bu, Lenin'in gerçekte bütün hayatını hasrettiği çetin bir görev olmuş; sonuçta, emperyalizm üzerine uyumlu ve tutarlı bir doktrin yaratarak, gerçekten dahice olan sosyalist devrim teorisini bu temel üzerinde kurmuştur. Leninist emperyalizm teorisinin özü şöyledir: (Lenin, ç.), Marx'ın ekonomi politiğini geliştirerek, emperyalizmi; çürüyen ve can çekişen kapitalizmin gelişiminin en son ve en yüksek aşaması olarak, sosyalizmin sadece maddi öncülerini değil, fakat, aynı zamanda (sosyalizmin, ç.) sübjektif faktörlerini de belirliyen, sosyalist devrimden hemen önceki aşama şeklinde, bilimsel olarak tanımlamıştır.

Maddi ve teknik bir temel kazandığından beri, kapitalizm devrevi (cyclique) bir gelişimle belirlenmiştir. Devreyi karakter, kapitalizmin ihtiva ettiği antagonizmaların evriminin kazandığı zorunlu ve kaçınılmaz biçimdir. Devrevi gelişimin farklı aşamaları —kriz, durgunluk (dépression), yeni hamle dönemi (relance), yükselme (boom) dönemi— üretimin sosyal karakteri ile özel kapitalist mülkiyet karakteri arasındaki antagonik çelişkilerin değişken gerilimini (tension) yansıtan durumlardan başka bir şey değillerdir. Emperyalizm aşamasında kapitalizmin çelişkilerinin keskinleşmesi, emperyalist gelişimin sıçramalar ve çatışmalarla belirlenen aşırı düzensizliği ile ifadesini bulur.

Eşitsiz gelişme yasası, kapitalizmin kaçınılamaz bir yasasıdır. Bu (yasa, ç.), kapitalist toplumun her yönünde hükmünü yürütür : ekonomi, teknik, politika, ideoloji. Kapitalist toplumda herşey sar-

sılmalı (kasılmalı, convulsif) ve düzensiz olarak gelişir: sadece işletmeler ve (üretim, ç.) branşları değil, fakat bütünüyle ülkeler de bu yasaya boyun eğerler. Emperyalizmin bu eşitsiz evriminde, özellikle dikkat edilmesi gereken, bu gelişimin aşırı sıçramalarla, bir çok ani darbelerle ve çatışmalarla belirlenmesidir. Bütün bunlar, baskı ve boğma yöntemleri ile, ekonomi ve politikanın birbiri içine sıkı sıkıya nüfuz edişiyle, ilhak, paylaşım ve yeniden paylaşım pratiğiyle, bizzat tekelci kapitalizmin yapısından çıkar.

Şu halde, emperyalizm çağı, sosyalizmin maddi öncüllerinin —üretim araçlarının temerküzü (concentration) ve merkezileşmesi (centralisation), yüksek teknik düzey, çalışmanın sosyalleşmesi— tam olgunluğa ulaştığını açıkça göstermektedir. Emperyalizm, toplumun üretici güçlerinin, artık, sosyal ilerlemeye ayak bağı olan kapitalist üretim ilişkilerini her çizgide (hat'ta, ligne) aştığını göstermektedir. Tekelci kapitalizmin bütün gelişimi, olayların akışının «bir anlamda kapitalistlerin istemlerine rağmen ve (kapitalistler, ç.) bunun bilincinde olmaksızın, (kapitalistleri, ç.) yeni bir sosyal düzene, tam serbest rekabet özgürlüğü ile tam sosyalizasyon arasında aracı (intermédiaire) bir (düzene, ç.) doğru sürüklediğini» [13] objektif olarak göstermektedir.

Lenin, daha sonra, bu sürecin, tekelci kapitalizmden tekelci devlet kapitalizmine doğru geçişle nasıl ifadesini bulduğunu gösterecekti. Şöyle yazmaktaydı: «Tekelci devlet kapitalizmi, sosyalizmin en tam maddi hazırlanışıdır, sosyalizmin giriş odasıdır (antichambre), **başka hiçbir aracı (intermédiaire) çağın sosyalizmden ayırmadığı tarihsel aşamadır.»** [14]

Emperyalizmin ideologları, bu aşamada «ültra-emperyalizm» yada «örgütlü kapitalizm» göredururlarken, Lenin, düzenlemeye (régulation), örgütlenmeye doğru olan objektif yönelimi inkâr etmeksizin, «kapitalizmin, büyüme yolu» ile «daha yüksek rasyonel bir biçime dönüşümünün» [15], (kapitalizmin, ç.) yıkılması sorununu özel bir önemle ortaya koyduğunu ve «sosyalist devrimin yakınlığı (proximité), kolaylığı, olanaklılığı ve aciliyeti lehine bir kanıt... oluşturmak zorunda olduğunu, yoksa, hiç te, reformistlerin uğraştıkları gibi, bu devrimi inkar etmek ve kapitalizmin ayıplarını örtmek için tolerans göstermeye bir kanıt sağlamıyacağını» [16] açıklıyordu.

Devlet (aygıtının, ç.) düzenlenmesi, bütün ülkeler ölçeğinde üretimin planlanması eğilimleri, (bütün bunlar, ç.), kapitalizmin temellerine, yani özel mülkiyete kazma vurmaksızın, çıkarlarına az yada çok cevap verdiği ölçüde tekelciler tarafından hoş görülebilir ve hatta cesaretlendirilebilir. Fakat, sosyalizme doğru her gerçek adım, bir savaş ihtimali önünde bile gerilemiyen emperyalistlerin yabanca direnciyle kaçınılmaz olarak çatışır. Tarih, bunu parlak bir şekilde

doğrulamıştır. İşte bu nedenden, modern revizyonizmin teorik temeli olan birleşme (convergence) burjuva görüşüne bu kadar büyük bir önem atfediyoruz.

Birleşme (convergence) teorisi, burjuva ekonomi politiğinin **derin krizinden** doğmakta ve burjuva ve revizyonist düşüncenin teorik yoksulluğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Bu, zaten gayet iyi anlaşılabilir bir şeydir. En iyisi, Marx'ın bu konu ile ilgili olarak ve yüzyıl öncesinden çok bugün ile ilgili gibi görünen söylediklerini dinleyelim: «Gerçekten de, burjuva olarak kaldıkça, yani kapitalist düzende, tarihsel ilerlemenin geçici bir aşamasını değil de, fakat tam aksine, sosyal üretimin mutlak ve kesin biçimini gördükçe, ekonomi politik, ancak sınıf mücadelelerinin gizli (belirsiz, latent) kalması yada sadece tecrit olmuş (isolé) olgular olarak belirmesi koşuluyla, bir bilim olarak kalabilir.» [17]

Büyüleyici bir keskin görüşlülükteki bu bilimsel tezi sağduyulu bir biçimde ele alalım. Marx'ın çağında, kapitalizmin acınacak bir dinsel savunusu (apolégétique) durumuna dönüşerek bilimsel objektifliğini yitirmeye başlıyan burjuva ekonomi politiği, kapitalizmin en son aşamasına, emperyalist (aşamaya, ç.) geçişiyle beraber, sınıf mücadelelerinin zirvesine (paroxysme) ulaşmasıyla, emperyalizmin çehresine düzgün çeken ve eskimiş giyim-kuşamını yamayan aşağılık bir hizmetkarı olmuştur. Emperyalizmin ekonomik temellerinin savunusunda kısır kalan burjuva ekonomi politiği, ekonomik alt-yapının, modern emperyalizmin üretim ilişkilerinin antagonik çelişkilerinin derinleştirilmiş (bir, ç.) sosyal analizi içinde tehlikeye atılmaksızın, birleşme teorisi gibi görüşlerle, sadece üstyapı unsurları ve örgütlenme ve yönetim problemleri ile ilgili görüşlerde (kalmaya, ç.) zorlanmıştır.

Bütün modern revizyonist teorileri belirliyen; kapitalizmin gelişiminin yeni süreçlerinin özünü her hangi bir tek olguya, en avantajlı (olguya, ç.) indirgemeye çalışmaları olmaktadır. Kapitalizmin gelişiminde şu yada bu olumlu olaylara sıkı sıkıya tutunan revizyonistler, bunları mutlaklaştırarak, emperyalist sistemin bütününün en önemli olgularını, en kusurlu yanlarını ve iyileşemez kötülüklerini böylelikle gözden silmeye çalışmaktadırlar. Ancak, ortada olan gerçek, ne burjuva iktisatçılarının ve nede onlarla yarışan revizyonistlerin, modern emperyalizmin ne bir bilimsel teorisini oluşturma, nede kabul etme durumunda olmadıklarıdır, zira, böyle bir şey, kapitalizm için, emperyalizm için bir ölüm hükmü vermek olacaktır.

Marksizm-Leninizmin, sosyal evrimin büyük yasalarını keşfetmesinden beri revizyonistlerin teorik görüşlerinin hiç değişmediği söylenebilir. Eskiden olduğu gibi, bugün de, kapitalizmin revizyonist görüşleri kolaylıkla iki doğrultu içinde ele alınabilir. **Birincisi,** emperyalizmi kapitalizmle özdeşleştirerek, birincinin (emperyalizmin,

ç.) serbest rekabet dönemine göre temelli hiç bir yenilik göstermediğini iddia etmektedir. **Diğeri**, tam tersine, emperyalizmi, kapitalizmden koparmakta, tekellerin ve serbest rekabetin bir arada varoluşlarını sessizlikle geçiştirerek, emperyalizmin bir kapitalizm olduğunu ve (kapitalizmin, ç.) temel yasalarına uyduğunu inkar ederek, emperyalizmi kapitalizmden temelli farklı bir üretim ilişkileri biçimi gibi tasvir etmektedir. Her iki eğilimin de ortak paydası, emperyalizmin daha şimdiden çürümüş ve can çekişen bir kapitalizmin en son gelişim aşaması olduğu ve emperyalizmin, kendini kaçınılmaz olarak yokoluşuna götüren kapitalizmin bütün çelişkilerini derinliğine ve genişliğine yeniden üretmesi olgusunu kasten unutmaları, olmaktadır.

Bir soruyu cevaplandırmak kalıyor. Birleşme teorisi nasıl ortaya çıkabilmiştir? Tamamen saçma olan bu görüş, Marksist olduklarını söyleyen bazı teorisyenlere kendini nasıl kabul ettirebilmiştir? Hiç dolaştırmadan buna cevap vermek gerekir. Bu görüş, revizyonistler tarafından kabul edilmiştir, çünkü (onlar, ç.) sosyal evrimin olgularına, Marksizm-Leninizme özgü sınıfsal yaklaşımla (yaklaşmayı, ç.) unutmuşlardır; çünkü, (onlar, ç.) emperyalizmin iç çelişkilerine ve çağımızın temel çelişkisine önem vermemişlerdir: evrensel ölçekte sosyalizmi kapitalizmle karşı karşıya getiren (çelişki, ç.).

B. Çeşitlilik (Pluralisme), sosyalizmin güçlerinin bölünmesi ve sosyalizmin bozguna uğratılması için strateji

Çeşitlilik (Pluralisme) de, teorik görüş olarak, temelde hiç bir yeni unsur taşımamaktadır. Bu, ideolojik yapısıyla, sosyal-demokrasiden kaynaklanan açıkça revizyonist bir felsefedir. Siyasal görüş açısından, bu doktrin, devrimci proletarya disiplininden kaçınan, merkeziyetçiliğin boyunduruğu altında «inleyen», parti saflarının örgütsel bağlantısından ve enternasyonalist ideolojik birliğinden endişe eden oportünizmin iç yapısını özel bir parlaklıkla yansıtmaktadır. Çeşitlilik (Pluralisme), devrimci güçlerin bölünüşünün, milliyetçiliğin (nationalisme), halkların tam özgürlüğü ve eşitliği için mücadele eden çalışanların enternasyonalist hareketi karşısında tecrit edilmişliğin haklı gösterilmesidir.

Marksizm-Leninizm, gerçeğin tek ölçütünün, pratik, tarihsel olaylar olduğunu belirler. Bizzat hayatın kendisi, doğru yada yanlış hareketlerimizin en iyi öğretmeni ve en iyi hakemidir. Hiç kimse, tarihin tarafsız yargısından kaçamaz. Oysa, tarih ne göstermektedir, olaylar neyi ifade etmektedir? Tek bir kuşağın hayat süresi boyunca iki korkunç dünya savaşı patlak vermiştir. Her iki savaş ta emperyalistlerin planlarını alt-üst ederek sona ermiştir. Birinci Dünya Savaşı ve Rusya'daki sosyalist devrim, tek ve hakimiyetini

paylaşmaz sürdüren dünya sistemi olarak emperyalizm zincirini kırmışlar ve dünyada ilk işçi ve köylü sosyalist devletinin kuruluşuna yol açmışlardır. Kanlı İkinci Dünya Savaşı, yeniden, emperyalizmin bozgunu ile sonuçlanarak, bir çok Avrupa, Asya ve hatta Amerika ülkesinin sosyalizm yoluna girmesini sağlamıştır.

Bu herkes tarafından kabul edilmektedir, fakat, herkes, bundan gerekli siyasal sonuçları çıkarmamaktadır. Herkes bilmektedir ki, bir çok Batı Avrupa ülkesinde, 1917-1920 yıllarında, burjuvazinin devrim yolu ile devrilmesi için en uygun koşullar bir araya gelmiştir. Fakat, Avrupa işçi sınıfı, Rusya proletaryasının başardığını gerçekleştirememiştir, çünkü, (Avrupa işçi sınıfı, ç.) derin (biçimde, ç.) bölünmüştü ve devrimci partilere sahip değildi. Sağcı sosyal-demokrat liderler, Lenin'in dediği gibi, «Burjuvazinin bizzat kendisinden daha iyi burjuvazinin savunucuları» [16] idiler. (Bu sağcı sosyal-demokrat liderler, ç.), ilerde çeşitlilik (pluralisme) görüşü içinde vücut bulacak düşünceleri gerçekte o zamandan itibaren kabul etmişlerdi.

Sözde, şu yada bu ülkenin koşullarına uygun (birçok, ç.) sosyalizm çeşidini üretmek gibi düzenbazca bir bahane ile hareket eden dönekler, sadece sosyalizmin bilimsel teorisini bozmayı başarmakla kalmamışlar, fakat aynı zamanda, sosyalizmin sancağı altında mücadele eden işçi sınıfının, emekçi köylülüğün, ilerici entelijansiyanın devrimci güçlerini de bölmeyi başarmışlardır. Dönekler, II. Enternasyonal'in bünyesinde yirmi yıldan fazla bir süre ile sürdürdükleri ideolojik açıdan zararlı bir milliyetçi propaganda vasıtasıyla, işçi partilerini, sendikaları ve işçi sınıfının diğer örgütlerini bölmeyi, ulusal ölçüte göre parçalara ayırmayı başarmışlardır. Bizzat kendi yeminlerini unutan dönekler, sadece bu kardeş kırımı savaşına karşı çıkmamakla kalmamışlar, fakat bizzat kendi «vatan»ı savunma çağrıları ile (bu savaşı, ç.) körüklemişlerdir.

Çeşitliliğin (pluralisme) bugünkü sözcülerinin davranışları dikkatlice gözlemlenirse, (bunların, ç.), halklara o kadar pahalıya mal olan milliyetçiliğin, şovenizmin yoluna çoktan girmiş oldukları saptanır. **Gerçeğe yüzünden bakarsak, propagandasının, halkları burjuva milliyetçiliği ile zehirlediği ve hatta bazı teorisyenler tarafından yönetici politika düzeyine çıkarıldığı ve bunun da ancak emperyalizmin ideologlarına sevinç verdiği çeşitlilik teorisinin bütün tehlikesini bilmemezlikten gelemeyiz. Marksist-Leninistlerin tavırları mükemmelen açıktır. (Marksist-Leninistler, ç.), enternasyonalist birliğe saygı duyarak, ulusal özellikleri hesaba katmayı kararlı bir biçimde savunmaktadırlar. Çeşitlilik görüşünün tehlikesi, enternasyonalizm ile uyuşmazlığında ve (enternasyonalist, ç.), birliği parçalamasında bulunmaktadır.**

Şu halde, çeşitlilik (pluralisme), bir sosyalizmler çokluğunu

içermektedir. Gerçeği söylemek gerekirse, bunların hepsini saymak olanaksızdır. Afrika, Asya, Avrupa «sosyalizm»i görülmüştür ve ayrıca her kıtanın içinde de milli «sosyalizmler» vardır. 1969'da yayınlanan, **Pour un modèle français du socialisme** (Sosyalizmin Bir Fransız Modeli İçin) adlı hacimli kitabında Roger Garaudy, gerçekte, sağ ve sol oportünistlere, sosyalizmin temel enternasyonalist ilkelerini reddedişlerini pratiğe uygulamaları için teorik bir dayanak sağlamaktadır. Kısacası, yeterki bilimsel sosyalizm olmasın, hangi sosyalizm olursa olsun kabule şayandır. Çağında, Lenin, çeşitli halkların sosyalizme ulaşmasının çeşitliliğinden söz ederek, bu (konu ile ilgili, ç.) tezin derinleştirilmiş bir Marksist analizini vermiştir.

İyi dikkat edelim ki, (Lenin, ç.) burada, sosyalizme ulaşmanın çeşitli yollarından, şu yada bu ülkenin özgül koşullarına göre sosyalist dönüşümlerin biçimlerde ve tempoda (ritim, ahenk, cadence) farklılıklarından söz etmektedir. Fakat, revizyonistler, bu Leninist tezi kendi tarzlarında yorumlamışlardır. (Revizyonistler, ç.), **genel** yasalar (bir ülkeden fazla ülkenin deneyleriyle doğrulanmış yasalar) ile sosyalist devrimin ve sosyalist kuruluşun sadece tek bir herhangi ülke çerçevesinde uygulanabilir özgül **özel** koşulları arasındaki ilişki sorununu bilerek karmakarışık etmektedirler. Onlara inanılırsa, S.S.C.B.'de ve diğer sosyalist ülkelerde, ya kabul edilebilecek yada reddedilebilecek sosyalizmin farklı «modellerinden» başka bir şey yaratılmamaktadır. Buradan da, genel yasalara boş veren, yada daha doğrusu, sosyalist devrimi, sosyalizmi reddetmeyi ve burjuva rejimi çerçevesinde bir «demokratik» sosyalizmi hedef alan herçeşit sosyalizm «modellerinin» gerekçesi çıkmaktadır.

«Kuyucu» revizyonistler, bilimsel sosyalizmin cidarında bir gedik açarak, bürokratik-devletsel bozulmalardan kurtarılmış mutlak (authentique) bir sosyalizme hizmet ettikleri yalanını söylemekte ve Marksizm-Leninizme sadakatlarını ilan etmektedirler. Fakat, bu, sinsi bir manevradan başka bir şey değildir, zira, revizyonistler, ideolojik ataları gibi, Marksist-Leninist harekete sızmayı uzun zamandan beri aramaktadırlar. Gitgide daha sık olarak, Marksizmin sözde «yaratıcı» gelişimi üzerinde durmakta, gerçekte ise (Marksizmin, ç.) uygulama (alanını, ç.) sınırlandırmaktan başka bir şeyi amaçlamamaktadırlar.

Lenin'in her zaman özellikle belirgin biçimde belirttiği gibi, Marksizmin eylem kılavuzu olarak tanımı, (bu oluşum içinde, ç.) anlamını yitirmeye başlamıştı. «Yaratıcı» yaklaşım bahanesi altında revizyonizm yayılmaktaydı. Bu teorisyenler, birbirleriyle yarışırcasına «yaratıcı» Marksizmi, «dogmatik» Marksizmin karşısına çıkardılar. Revizyonistler, Marksizmi, eylem için bir kılavuz yapan

herkesi dogmatik, muhafazakar olarak nitelediler. Bu deneme galerisini genişleterek, Marksist teorinin temel unsurlarını bozmaya, Marksizmi «parçalara ayırmaya» giriştiler.

Bilindiği gibi, Marksizm-Leninizm, Marksist-Leninist komünist işçi partileri tarafından geliştirilen ve zenginleştirilen uyumlu ve bağlantılı (cohérent) bir doktrindir. Marksizm-Leninizmin bütün bileşkenleri —felsefe, ekonomi politik ve bilimsel komünizm— birbirlerine kendi aralarında organik olarak bağlıdırlar. Marksizm-Leninizm, bileşkenlerinde olduğu kadar tarihsel gelişiminde de birdir. Bu durumda da, burjuva ideologlarının, gayretlerini (Marksizm-Leninizmin, ç.) bu yönü üzerinde yoğunlaştırmaları şaşırtıcı değildir. Marksizm-Leninizmin tarihsel gelişimini çarpıtarak, (Marksizm-Leninizmi) parçalara ayırmayı, bölmeyi, Marksizmin gelişimi içinde bir tarihsel aşamayı bir diğerinden suni olarak koparmayı ve bunları birbirine zıtlaştırmayı denediler.

Bu konu ile ilgili olarak, Marx'ı soyut bir sosyolog olarak, bir pratisyen ve bir dogmatik biçiminde tasvir ettikleri Engels'in karşısına bir zıttı imişçesine çıkarmaları tipiktir. Genç Marx'ı, Marx'ın olgunluğunun karşısına, hümanist Marx'ı devrimci Marx'ın karşısına çıkararak, bizzat Marx'ın ideolojik mirasındaki çelişkileri de keşfetmeye çabalamaktadırlar. Çünkü, devrimci, militan ve siyaset adamı olarak Marx, kalpazanların hoşuna gitmemekte, oysa (kalpazanlar, ç.) Marx'ı derin düşünceli ve bilgin insan olarak iyi karşılamaktadırlar. İki Marx'ın —genç Marx ve olgun Marx— tasvir edilmeye çalışıldığı (bol sayıda yapıt içeren, ç.) bir literatürün ortaya çıktığı görülmüştür. Bilimsel analiz renkleri altında, Marx ve Engels zıtlaştırılmaya, diğer yandan da (Marx ve Engels, ç.), Lenin'e karşı zıtlaştırılmaya gayret edilmektedir. 19. yüzyılda olduğu gibi, kendilerini Marksizmin eleştirisine veren revizyonist «marksologların» ürediği görülmektedir.

Oysa, bunları da eser hırsızlığı yaptıklarına ikna etmek güç değildir. Tek farkları, Marx'ı üçe ayırmak olan E. Bernstein ve K. Kautsky, Marksizmi ilk olarak bölmeye çalışanlar değil midirler: 1) 18. yüzyılın Fransız filozoflarının düşünceleriyle beslenen demokrat, hümanist, derin düşünce adamı Marx. 2) Devrimci, asi, komplocu ve etkileri **Komünist Parti Manifestosunu** belirliyen Babeuf ve Blanqui ile yarışan Marx. 3) Fabrikaları işçilere bedel karşılığı vererek işçiler ile kapitalistler arasındaki çatışmayı barışçıl yoldan çözümlemeye çağıran, parlamenter cumhuriyet taraftarı liberal Marx.

Lenin şöyle yazmaktadır : «Bugün Marx'ın doktrininin başına, tarihte bir defadan çok görüldüğü gibi, devrimci düşünürlerin ve kurtuluşları için mücadele eden sınıfların önderlerinin doktrinlerinin başına gelenler, gelmektedir. Büyük devrimcilerin sağlıkla-

rında, hakim sınıflar, onları bitmez tükenmez zulümlerle mükafatlandırırlar; doktrinlerini, en yaban kudurganlıkla, en şiddetli kinle, en zincirinden boşanmış yalan ve kara çalma kampanyaları ile karşılarlar. Ölümlerinden sonra, onlardan, zararsız ikonalar yapmayı, onları sanki azizler arasına katmayı, ezilen sınıfları 'avutmak' ve aldatmak için **isimlerini** belli bir hale ile çevrelemeyi denerler; bunu yaparken, devrimci doktrinlerinin **içeriğini** boşaltır, onu alçaltır ve devrimci yüzünün keskinliğini körletirler. Bugün, burjuvazi ve işçi hareketinin oportünistleri, Marksizmi işte bu tarzda 'düzeltme'de birbirlerine kavuşmaktadırlar. (Marx'ın, ç.) doktrininin devrimci yanı, devrimci ruhu unutulmakta, itilmekte, tahrif edilmektedir. Burjuvazi için kabul edilen yada kabul edilebilir yanı birinci plana çıkarılmakta, methedilmektedir.» [19]

Dönekler, kara çalıcı icatlarında, Marx'ın sınıf mücadelesi ve proletarya diktatörlüğü teorisi ile hiçbir ilgisi olmadığını, Marx'ın sadece bir kere, o da tesadüfen olmak üzere, «proletarya diktatörlüğün»den söz etmiş olduğunu bile açıkça iddia etmeye kadar gitmişlerdir. Lenin'in başına da, Marx ve Engels'in başına gelenler gelmiştir. Örneğin, bilinmektedir ki, troçkistler, Leninizmi, sadece köylü Rusya'ya yada az-gelişmiş ülkelere uygulanabilir dar bir ulusal olgu olarak ele almaktaydılar. Diğer revizyonistler, Leninizmi, Marksizmin mekanik bir uygulaması olarak kavramakta ve Marksist teorinin gelişiminde Leninist aşamayı inkar etmekteydiler.

Leninizmi, Marksizmin üstüne yerleştirmeyi, Leninizmi, bilimsel komünizmin kurucularının teorisini aşan bağımsız bir doktrin gibi göstermeyi deneyenler de olmuştur. Lenin, bu tür yorumlamalara başkaldırmaktaydı. (Lenin, ç.) bütün sorunları, hiç değişmeksizin, ilk önce Marx ve Engels'in doktrininden hareket ederek ele almaktaydı. Bu, onun için, yeni düşüncelerin «kabul ettirilmesi»ni sağlayan basit bir taktik değildi, fakat, bu, Lenin'in, Marx ve Engels'in sadık öğrencisi, müridi olmasını, yeni bir tarihsel çağda Marksist doktrini uygulama görevinin kendine düştüğü devam ettiricisi olmasının (verdiği, ç.) derin gururdandı.

Marksizm, bilim olarak, bütünüyle mücadeleye doğru, eski dünyanın değiştirilmesine doğru dönüktür. Görevi, sadece ve o kadar, olayları açıklamak değil, fakat, dünyayı dönüştürmek, bu dönüşümün hızını artırmaktır.

Bu doktrin, bütün içsel özü ile yaratıcıdır. Bunun içindir ki, yaratıcı karakterinin ayrıca usandırıcı, sürekli biçimde vurgulanmasına gereksinim duymaz. **Gerçek Marksist, bu yetkin doktrinden, eylem için, mücadele için, (dünyayı, ç.) dönüştürme için bir kılavuz olarak yararlanandır.** Lenin, Marksizmin bu yönünü çok iyi kavramıştı ve bütün çalışması boyunca, en kritik anlarda, «Marx'-tan öğüt almak» gerekiyor demekten hoşlanırdı. Bazıları, burada,

tabiatıyla dogmatizm göreceklerdir. Demek ki (dogmatizm, ç), o halde işte (alın, ç.) şu iyi «dogmatizmi»! Lenin, Marksizme tam inancını ve (Marksizmin, ç.) ideolojik arılığı (saflığı) için mücadele gerekliliğini işte böyle göstermişti. Ya komünistler bu doktrini kararlı bir biçimde koruyacaklar ve geliştireceklerdir, yada 19. yüzyılın sonunda ve 20. yüzyılın başında bir çok Batı Avrupa ülkesinde görüldüğü gibi, Marksist hareket içinde sağ reformizmin ve sol (goşist) devrimciliğin hakim olduğu görülecektir.

Revizyonist literatür, devrimci değerlerin revizyonuna büyük bir yer ayırmaktadır. Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 50. yılı münasebetiyle, burjuva ve her türden revizyonistin propagandası, devrim tarihi alanında özellikle yoğunlaşmıştır. Burada da, devrim üzerine olan Marksist-Leninist doktrini bozmayı denemişlerdir. (Onlara göre, ç.) şanlı, mutlak (authentique) devrimler olduğu gibi, aynı zamanda aşağılık, suni devrimler de (olmuştur, ç.). Kısacası, birinciler arasına, Rusya'daki 1917 Şubat Devrimi de dahil bütün burjuva devrimleri yerleştirilmişti. 1905 Rus Devrimi ise, az değerli olarak ele alınmıştı.

Fakat, insanlığın tarihinde kesin bir dönemeci belirliyen Ekim Devrimine ne olmuştu? Bununla ilgili olarak iki yargıya varılmıştı. Birincisi, «barışçıl» olarak mutlaktı (authentique). İkincisi ise, halkçı, sosyalist olarak, bu gerçek bir devrim değii, fakat bir komplo idi. (Devrimi, ç.) barışçıl devrim, kan akıtılmaksızın gerçekleştirilen (devrim, ç.) olarak niteleyen Lenin'in sözlerine çoğu kez başvurulmaktaydı. Bu doğru mudur? Evet, gerçekten de Lenin, Ekim 1917 **Silahlı Ayaklanması**'nın hayret edilecek kadar az kanlı, hayret edilecek kadar kolay ve hayret edilecek kadar başarılı olduğunu belirtmiştir. Fakat, Lenin, Ekim **Devrim'**inin kolay olduğunu ve kan dökülmeksizin gerçekleştirildiğini hiçbir yerde ve hiçbir zaman söylememiştir.

Lenin, ayaklanmanın kan dökülmeksizin gerçekleştiğini söylerken, objektif koşulların ne kertede olgunluğa ulaştığına ve ayaklanma güçlerinin nasıl akıllıca örgütlendiğine, yada dediği gibi «meyvanın ne kadar olgunlaştığı»na işaret ediyordu. Fakat, aynı zamanda, iktidarın alınışının, görevin sadece yarısı olduğunu, Rusya'da temel görevin, iktidarı muhafaza ederek sosyalizmin kuruluşuna geçmek olduğuna bir çok kez işaret etmiştir. Oysa, bunun için gerekli olan, sadece devrimi tamamlamak değil, fakat aynı zamanda, (devrimi, ç.) derinliğine ve genişliğine geliştirmekti. Bununla beraber, herkesin bildiği gibi, devrimin gelişimi, iç karşı-devrimin ve uluslararası emperyalizmin zorlu direnciyle karşılaşmış, bu da, bize, büyük fedakarlıklara, kan denizlerine mal olmuştur. O halde, bazı yazarlar, neden ve hangi hakka dayanarak silahlı ayaklanma

ile Ekim Sosyalist Devriminin dersleri arasına bir eşit işareti koymak cüretini buluyorlar?

Bu konu ile ilgili olarak, bir tarihsel olay üzerine eğilmek istiyoruz. Lenin, tarihsel mukayeseleri severdi ve olayları, süreçleri, sınıfsal güç ilişkilerini, evrimin doğrultusunu her zaman ihtimamla karşılaştırırdı. Bu, ona, sınıf mücadeleleri yasalarını bilimsel olarak gerekçelendirmeyi ve partinin bilimsel strateji ve taktiğini ortaya koymayı sağlamaktaydı. Bu Leninist yönteme başvurmak için şu aynı paraleli yapalım. Bilindiği gibi, Fransa'daki 1789 Devrimi, mücadele vasıtalarıyla olduğu kadar elde edilen sonuçlarla da klasik bir devrim olmuştu. Cumhuriyetçi burjuvazinin temsilcileri olan büyük Fransız tarihçileri A. Thierry, F. Mignet ve F. Guizot, sınıfsal güç ilişkilerini ve sınıf mücadelelerini, temelde doğru olarak incelemişlerdi. Marx, 1852'de Joseph Weydemeyer'e yazdığı mektupta, sınıflardan ve aralarındaki mücadelelerin varlığından ilk kez, gerçekte kendisinin değil, fakat Büyük Fransız Devriminde ortaya çıkan sınıfsal güç ilişkilerinin bilimsel analizinden hareket eden burjuva tarihçilerin sözünü ettiğini, belirtmekteydi. [20]

Fakat, devrimin objektif süreçlerini anlıyan bu tarihçilerden ayrı olarak, Fransız Devriminin oluşumunu dereceli bir biçimde revizyondan geçirmeye girişen ideologların da ortaya çıktığı görülmüştür. Bütün bir sözde - teorisyen burjuva sosyologlar ekolü, devrimi, burjuvazinin çıkarlarına uygun olarak tasvir etmişlerdir. Örneğin, Plekhanov'un sert bir biçimde eleştirdiği Fransız sosyologu Paul Janet, devrimin amacının, yani **yurttaşlık eşitliği ve siyasal özgürlüğün,** halkın her zaman özlem duyduğu en büyük ve en yasal amaç olduğunu yazmaktaydı. Fakat kullanılan vasıtalar kötüydü, zira, bunlar çoğu kez şiddetli ve korkunçtu ki, bu halkın, «ayak takımının» (populace) hatası idi, yoksa burjuvazinin değildi. Buradan da, devrimin sonuçlarını kararlı olarak muhafaza etmek, fakat devrimci zihniyeti, yasal olmayan, şiddete dayanan vasıtaları reddetme çağrısı çıkıyordu [21]. Paul Janet, devrimcileri hatırlamayı, fakat isimlerini unutmayı talep ediyordu.

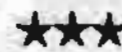
Bu akımın, az sonra hakim olacağını da söylemek gerekir. Uzun süre boyunca, halkın devrimci rolü, düşmanlarına karşı mücadelesinde kullandığı mutlak olarak (authentiquement) halkçı (plébéien) vasıtaları sessizlikle geçiştirilmiş, fakat buna karşılık devrimin «ürünleri» her yerde yüceltilmiştir: özgürlük, eşitlik ve kardeşlik. «İsimler» için de aynı şey olmuştur. En gerici kişiler açıkça devrimci olarak gösterilmiş ve nitelenmiştir. Uzun yıllar boyunca, Marat, Robespierre gibi büyük devrimciler rezil edilmiştir. 1789 Devrimi üzerine olumlu ve değerli bir yargı ilk kez Marx ve Engels tarafından, sonradan da Lenin ve diğer Marksistler tarafından ifade edilmiştir. Büyük Fransız Devriminin ününü ve değerini yeniden kuran-

lar ve halka, (halkın, ç) gerçek yöneticilerine saygı gösterenler onlar olmuşlardır.

Burjuvazinin devrimini hiç bir zaman unutmadığı da çok karakteristiktir. Olayları görelim. Fransız Devrimi, yaklaşık olarak iki yüz yıl önce patlak vermiştir, fakat, burjuvazi (devrimin, ç.) mirasını her zaman kıskançlıkla korumaktadır. Sınıfının büyüklüğünü yücelterek, gençleri sınıfsal aidiyetleri (appartenance) zihniyeti içinde her zaman dikkatlice ve en taraflı bir tarzda eğitmektedir. Burjuvazi, bu devrimdeki vasıtaların, mücadele yöntemlerinin halk karşıtı ve hatalı, fakat (devrimin, ç.) sonuçlarının gerçekten kazanımlarının zirvesi olduğunu halkın kafasına tekrarlıya tekrarlıya sokmaya devam etmektedir. Bundan da fazla, şu sonuca varılmaktadır: tarih göstermiştir ki, proletarya burjuvazinin parolalarına (şiarlarına, sloganlarına) gelmiştir, yoksa burjuvazi proletaryanınkilere değil. Böylece de, Marksizm hükümsüz (caduc) kalmakta, doğrulanmamış olmakta, oysa burjuva ideologların görüşleri, Fransız Büyük Burjuva Devriminin idealleri zafer kazanmış olmaktadırlar.

Modern revizyonistlerin de Büyük Ekim Sosyalist Devrimi konusunda yapmak istedikleri aynı işlem değil midir? Gerçekten de, Ekim Devriminin 50. yıldönümünde burjuva basınında çıkan bir çok yayında, (Devrimin, ç.) bütün devrimci, kahramanca, cüretli unsurları karşısında susma ve Büyük Sovyet Devrimini donuk, sönük bir devrim gibi gösterme eğilimleri gizlenmiyen bir tarzda saptanmıştır.

Çeşitliliğin (pluralisme) kökenlerinin neler olduğu sorulabilir. Bunun doğuşunu hazırlıyan temel faktör, sosyalist sistemin dünya evriminde tayin edici faktör durumuna gelerek, dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçişin gerçekleştiği çağımızda sınıf mücadelelerinin kızışması olmaktadır. Buradan da, burjuva ideologlarının sosyalizme kara çalma, sosyalist sistemi «toprağını kabartarak yumuşatma», aşındırma gayretleri doğmaktadır. Eğer, Çeşitlilik (pluralisme) bozguncu eylemlerini artırıyorsa, bu, (onun, ç.) Marksist-Leninist bilimsel teoriyi ve diyalektik yöntemini görmezlikten gelmeye çalışmasındandır (unutuşundandır). Bu unutuş, bilinçli olsun yada olmasın önemsizdir. Temel olan, revizyonizmin, bu teorisyenlerin düşüncelerinde galebe çalmasıdır.

O halde elde ettiğimiz sonuç ne olacaktır? Birleşme (Convergence) ve Çeşitlilik (Pluralisme) teorilerini zararsız hale getirmek için, ilk önce, Marksist-Leninist görüşün sosyal evrimle ilgili yasalarını, (Marksist-Leninist görüşün, ç.) sosyal evrimin olgu ve olay-

larını analiz edişinin diyalektik yöntemini yorulmaksızın kesinlemek gerekir; ve sonra, Marksizm-Leninizm pozisyonlarından hareket ederek, bütün revizyonist görüşlere karşı ideolojik mücadeleyi daha aktif ve daha sıkı bir biçimde sürdürmek gerekir. Düşmanlarımızın çılgınca sayıklamaları artsa da, Marksist-Leninistler, hiç bir zaman, saldırgan revizyonizmin karşısında eğilmeyecekler ve gerilemiyeceklerdir. Tam tersine, (Marksist-Leninistler, ç.), ideolojik hasımlarını bozguna uğratma ve Marksizm-Leninizmin yüce sancağını savunma görevini yerine getirmeye her zaman hazırdırlar.

3. MUZAFFER SOSYALİZM ÜLKELERİNDE KAPİTALİZMİ TEKRARDAN KURMA PLANLARININ TUTARSIZLIĞI

Ve şimdi de, daha önce incelediğimiz (problemlerle, ç.) doğrudan bağlantılı nazik bir problemi ele alalım. Muzaffer sosyalizm ülkelerinde kapitalizmin tekrardan kurulması gerçekten mümkün müdür? Kaçamaklı söz kullanmadan söyleyelim ki, eğer, sosyalist devrimin mihrabı için bu kadar fedakarlığa katlanıldıysa, eğer proletarya militanları bu denli kanlarını akıttılarsa, bu geriye gitmek için, eski rejimi tekrardan kurmak, işçi sınıfını ve yer kürenin özgürlüğe kavuşan bütün çalışanlarını tekrardan zincirlere vurmak için olmamıştır. Sosyal evrimin tarihini geriletmek olanaksız ve kavranılamaz bir şeydir. (Sosyal evrimin tarihi, ç.) yükselerek ilerleyen bir çizgi (hat) takip eder ve hiçbir geçici engel tarihsel ilerlemeyi saptıramaz. Bununla beraber, bu ifade belirli bir kanıtlamayı gerektirmektedir, aksi halde, gerçek, boş bir cümle olarak kalacaktır. O halde, bu ifadeyi en yetkin mutlaklıkta (authentique) kanıtlıyabilecek tarihsel olaylara baş vurmamız en doğrusu olacaktır. Burada, biz, insanlığın tarihinde ilk kez sosyalizmin yüce yapısının yükseltildiği S.S.C.B.'deki sosyalizmin kuruluşu deneyine baş vuracağız.

Sosyalist devrimin Leninist teorisinin temel tezi, sosyalizmin başlangıçta (initialemenet) sermayenin hakimiyetinden kurtulmuş bir yada bir çok ülkede galebe çalacağını belirler. Bu, insanlığa ilk kez yeni bir dünyanın yolunu açan, bir çeyrek yüzyıl boyunca sosyalizmi tek başına kurmak zorunda kalan ülkemiz tarafından tarihsel olarak doğrulanmıştır. Düşman kapitalist çember mengenesi içinde hapsolan (ülkemiz, ç.), ilk kez, önceden varolan bütün sosyal rejimlerden her yönüyle ileri bir sosyal rejimi yaratmak zorunda kalmıştır. Bu temel koşul olmaksızın, sosyalist ülkeyi korumak, onu bütün dış düşmanlarına karşı savunmak umulamazdı. Çok sayıda «peygamber», Sovyetler Birliğinin çökeceğini, sosyalizmin kurulamıyacağını, yorulmaksızın tekrarlamaktaydılar. Ve her

zaman aynı iddiayı ileri sürüyorlardı: kapitalizmin tekrardan kurulmasına karşı mutlak bir garanti bulunmamaktadır.

Bu iddia, R.S.D.İ.P.'nin 4. Kongresinde, toprağın kamulaştırılması ve burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş Leninist teorisine karşı çıkarken, ilk kez Plekhanov tarafından öne sürülmüştür. Oysa, Rusya'nın tarihsel evrimi, Plekhanov'un sonuç görüşüne (pronostic) göre değil, fakat Lenin'in bilimsel ön görülerine göre gerçekleşmiştir. Onbir yıl sonra, sosyalist devrim Rusya'da parlak bir zafer kazanıyordu. Tek bir ülkede sosyalizmin kuruluşunun olanaklılığı Leninist teorisine sahip olan Parti, bu dahice teorinin pratik gerçekleştirilmesine geçebilirdi. Fakat, işte, özellikle bu tayin edici aşamada, Plekhanov'un mirasçıları tekrardan, kapitalizmin kaçınılmaz olarak tekrardan kurulacağı ve hiç bir şeyin bunu engelleyemeyeceği iddisına sarıldılar.

Gerçekten de, bu iddia, o kadar kolay çürütülebilecek bir iddia değildi. Kuşkusuz, hiçbir Marksist, kapitalizmin, bu tehdit edici ve gerçek tehlikenin tekrardan ortaya çıkmayacağını garanti edemiyordu. Fakat, diğer yandan, hiçbir kapitalist devlet te, işçi sınıfının ve emekçi halkın devrimci güçlerinin saldırısına karşı direnebileceğini garanti edemiyordu. Bunun sonucu olarak, devrimci halk kitlelerinin zorlu eylemlerinin potansiyeli ile kapitalizmin tekrardan kurulması ihtimali denkleştirilmiş ve daha da ötesine gidilmişti. Mutlak (authentique) devrimciler, reformistlerden, özellikle bunda (bu noktada, ç.) ayrılırlar: onların, sosyalizmin gerçek zanaatkarları ve kurucuları olan işçi sınıfının ve bütün çalışanların bitmez tükenmez devrimci enerjisine sınırsız bir inançları vardır.

Bu sorunu, Ekim Sosyalit Devriminin ülkemizdeki zaferinden sonra oluşan somut duruma uygun olarak, derinliğine inceleyelim. Lenin, devrilen sömürücü sınıfların, iktidara gelen emekçi sınıflardan, önce, daha güçlü kaldığına işaret etmekteydi; aynı şekilde, eski ekonomik ilişkilerin varlığını sürdürmesi, özellikle de tarım alanında küçük pazar ekonomisi yapısı, komünizmin gelişmesinden çok kapitalizmin tekrar kurulmasına daha elverişliydi. Bundan da başka, emperyalizm, dünyada tek işçi ve köylü devletinin varlığına boyun eğemezdi ve (onu, ç) savaşla ezmek olanağını kaçıramazdı.

İşte bu nedenden, sosyalizmi kuran tek bir ülkede kapitalizmin tekrardan kurulması gerçek ve acil bir tehlikeydi. Bu, bilkuvve (tasarımsal olarak) iki tarzda olabilirdi: bir yandan, kuruluş yolunda olan sosyalist sektör üzerine özel sektörün dereceli olarak galebe çalmasıyla beraber **içsel evrim süreçlerinin** sonucu olarak; diğer yandan ise, Sovyet iktidarına düşman olan unsurlara ve devrilen sınıfların kalıntılarına dayanarak emperyalist devletlerin güçlerinin birlikte bir **askeri dış müdahelesi** vasıtası ile. Lenin'in ölü-

münden sonra, Parti bünyesi içinde süren mücadelede, tek bir ülkede sosyalizmin kuruluşu ile ilgili sorun, tartışmaların mihverini oluşturmuş fakat önerilen çözümler farklı olmuştur. Bütün sorun, kapitalizmin tekrardan kurulmasını engellemenin gerçekten mümkün olup olmadığını bilmekteydi.

Troçkistler, bu iki grup çelişkinin, yani iç ve dış çelişkilerin, ancak uluslararası arenada, dünya proletarya devriminin patlak vermesi koşuluyla çözümlenmesinin mümkün olabileceğini, aksi halde kapitalizmin tekrardan kuruluşunun kaçınılmaz ve sosyalizmin bozgunun mukadder olacağını öne sürüyorlardı. Böyle bir görüş partiyi ve işçi sınıfını silahsız bırakıyor ve onları (parti ve işçi sınıfını, ç.) pasifizme, hareketsizliğe mahkum ediyordu. Gerçekten de, önceden bunun imkansız olduğu bilinince sosyalizm inşa edilebilir miydi, kapitalizmin tekrardan kurulacağı kaçınılmaz olduktan sonra sosyalizmi kurmaya inanılabilir miydi?

Leninist-Bolşevikler karşıt kanıtlar ileri sürmüşlerdi. İç ve dış çelişkilerin diyalektik bir analizine dayanarak Leninist görüşü savunmuşlardır. Bu görüşe göre, bu çelişkilerin üstesinden gelmek mükemmelen mümkündü ve (bu çelişkiler, ç.) aynı tipten olmadıkları için farklı yöntem ve vasıtalarla çözümleneceklerdir. Bunun sonucu olarak, sosyalizmin zaferini farklı karakterde bu iki çelişkiye göre ele almak gerekir: sosyalizmin **tam** zaferi ile sosyalizmin **kesin** zaferini birbirinden ayırmak gerekir.

Birinci gruptan çelişkiler, iç sosyo-ekonomik ilişkilerin özelliğine sahiptir. Bunlar, siyasal ve ekonomik karakterde bütün bir dizi tedbirlerle derin dönüşümlere girişilerek çözümlenebilirdi: ülkenin sanayileşmesi, tarımın kollektivizasyonu, halkın kültürel düzeyinin yükseltilmesi. Ortaya çıkan görevlerin çözümlenmesinde temel motor güç (itici güç, ç.) işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakı idi. Bunun sonucu olarak, Leninistler, kapitalizmin tekrardan kurulmasını engellemek için ülke içinde yeteri kadar güç ve vasıta bulunmaktadır, demekteydiler. Olan da bu olmuştu. Ülkede sosyalizmin tam zaferini sağlamak için Sovyet halkının yirmi yıl yaratıcı çalışması gerekmişti. Marksist görüş açısından, sosyalizmin birinci aşaması gerçekleşmişti.

İkinci grup çelişkiler, sosyalist ülke ile kendisine düşman kapitalist dünya ile karşılıklı ilişkilerini kapsıyordu. Bu alan, birinciye göre, kıyas edilemiyecek kadar daha karmaşık ve daha çetindi. Bununla beraber, burada da, sosyalist ülkeyi savunmak ve sosyalizmin kesin zaferini sağlamak için yeterince vasıta vardı. En sağlam garanti, yer kürenin bütün namuslu insanlarını birleştiren, halklar arasında bir barış ve işbirliği politikasının ilanı idi. Sovyet iktidarı, (bu politikayı, ç.), varlığının ilk günlerinden beri gerçekleştirmiştir. Sovyet halkı, aynı zamanda, Sovyet sosyalist devle-

tinin, dünyanın bütün çalışanlarının gerçek yurdunun, savunmasını yükümlenen dünya işçi sınıfının büyük enternasyonalist gücüne de dayanabilirdi.

Emperyalistlerin, Sovyetler ülkesini her tehdit edişinde, kapitalist ülkelerin işçi sınıfı, ki bu hiç te şaşırtıcı değildir, baskıcılara karşı bir kale oluşturmuşlardır. Herkes, dünya proletaryasının şu enternasyonalist sloganlarını hatırlar: «Sovyet Rusya Önünde Eller Aşağı!», «Devrimin Beşiğini Savunalım!», «Dünya İşçi Sınıfının Ve Bütün Emekçilerin Yurdunu, S.S.C.B.'yi Savunalım!». Bizzat kapitalist ülkeler arasındaki derin çelişkileri, Sovyetler ülkesinin ustalıkla yararlandığı çelişkileri de eklediğimizde, ikinci (grup, ç.) çelişkisi de, tek bir ülkede sosyalizmin kuruluşu lehine çözümlenmiştir. Ve gerçekten de, sosyalizm, Sovyet halkının yiğitliği ve dünya proletaryasının enternasyonalist birliği sayesinde yirmi yılda inşa edilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı, sosyalist ülkemiz için ciddi bir sınama olmuştur. (Bu savaş, ç.), sosyalist rejimin iç gücünü olduğu kadar S.S.C.B.'nin savunması için ayağa dikilen dünya işçi sınıfının enternasyonalist gücünü de göstermiştir. Dünya gericiliğinin güçlerini yendikten ve kapitalist çemberin mengenesini kırdıktan sonra, Parti, sosyalizmin S.S.C.B.'de sadece **tam** bir zafer değil, fakat aynı zamanda **kesin** bir **zafer kazandığını** da ilan etmeye tamamiyle hak kazanmıştı. Sosyalizmin başlangıçta tek bir ülkede kurulması olanağı ve dünyanın diğer ülkelerinin sosyalist yola kaçınılmaz bir dereceli geçişi ile ilgili Leninist teorinin dahice açık görürlüğünü ve aydınlığını bundan böyle bizzat hayat göstermiştir. Bu süreç, (dünyanın diğer ülkelerinin sosyalizme dereceli geçişi süreci, ç.) kaçınılmazdır ve bugün bütün kıtalarda gelişmektedir.

Şu halde, Ekim Devriminden beri S.S.C.B. tarafından katedilen yolun temel bilançosu, sosyalizmin tek bir ülkede tam ve kesin zaferi olmaktadır. Bu evrensel (önemdeki, ç.) tarihsel zafer, sosyalizmin bir dünya sistemine dönüşümü ile sonuçlanmıştır. O halde, objektif koşullar, ülkemizde kapitalizmin (bir, ç.) tekrardan kuruluşu tehlikesinin yittiğini göstermektedir.

S.S.C.B.'de sosyalizmin tam ve kesin zaferinin ve diğer bir çok ülkenin sosyalizme geçişinin gerçek faktörüne dayanan Partimiz, doğru ve derin gerekçeli bir sonuca varmıştır: çağımızın temel içeriği, dünya ölçüsünde, kapitalizmden sosyalizme geçiştir. Bu sonuç, uluslararası durumun derinleştirilmiş teorik analizi üzerine temellendirilmiştir ve her zaman için, olgunluğa ulaşmış büyük siyasal sorunların yaratıcı çözümlenişinin bir modeli olarak kalacaktır. O halde, bu kadar büyük bir değeri olan (bu, ç.) sonuçları gerekçelendiren faktörler nelerdir?

İlk önce; sosyalizmin bilimsel düşüncelerini bir maddi güç ha-

line, dünya devrimci evriminin sürekli bir faktörü haline dönüştüren S.S.C.B.'deki sosyalizmin kuruluşunun görkemli başarıları. Sosyalizm tek bir ülkenin çerçevesinden taşmış ve evrensel genişlikte bir hareket haline dönüşmüştür. Bu durum da, sosyal ve maddi güçler ilişkisini sosyalizm lehine radikal bir biçimde değiştirmiş ve sosyalist sisteme, dünya ölçüsünde sağlam br pozisyonlar sağlamıştır. Bugün, artık, şu yada bu sosyalist ülkede kapitalizmin tekrar kuruluşundan değil, fakat, sosyalist devletlerin kurtuluş mücadelesindeki zengin deneylerden yararlanan kapitalist ülkelerin işçi sınıfının artan olanakları ve bütün devrimci ve ilerici güçlerin kardeşçe yardımına ve desteğine dayanma olanakları sayesinde kapitalizmin bütün dünyada çöküşünün hızlandırılmasından hareket edilebilir.

İkinci olarak; S.S.C.B.'de sosyalizmin zaferinin ve sosyalizmi seçen bir çok Avrupa ve Asya ülkesinin kazandıkları parlak başarıların etkisi ile, sömürgeleştirilmiş ve bağımlı ülkelerin kurtuluş hareketlerinin inanılmaz bir güçle, daha önce görülmemiş bir genişlik ve derinlikle yayıldığı görülmektedir. Bu (durum, ç.) emperyalizmin utanç verici sömürge sisteminin parçalanması ve çökmesi ve bugün sayıları 70'ten fazla olan yeni bağımsız devletlerin yaratılmasıyla sonuçlanmıştır. Dünya sosyalist sisteminin yaratılması ve sömürge imparatorluklarının çöküşü sayesinde, sadece kapitalist ilişkiler alanının ve emperyalist sömürü alanının önemli bir azalışına tanık olunmamakta, fakat aynı zamanda, emperyalizmin genel bir zayıflamasına da tanık olunmaktadır. Çok büyük insan kitleleri ve tükenmez zenginlikleriyle çok büyük topraklar, emperyalizmin rezervleri olmaktan çıkmıştır.

Üçüncü olarak; sosyalist güçlerin bütün dünyada yükselişi. Büyük Ekim Sosyalist Devriminin dip dalgası üzerinde örgütlü hareket olarak doğan, bütün dünyada sürekli olarak genişliğine ve derinliğine yayılan uluslararası sosyalizm, sosyal evrim üzerinde, halkların kaderleri üzerinde önemli bir etki yapan büyük bir ilerici güç haline süratle gelmiştir. Sosyalist hareket, savaş sırasında ve savaştan sonra özel bir coşkuyla gelişmiştir. Dünya Savaşından önce, yaklaşık olarak 4,2 milyon militanı biraraya getiren, çoğu Avrupalı 43 Komünist Partisi olduğu halde, bugün, dünyanın 89 ülkesinde Komünist Partisi bulunmaktadır. Bu dönem içinde, komünistlerin sayısı 12 defa daha fazla artarak 50 milyonu geçmiştir.

Burada sadece üç faktörü belirttik ve bu kadarı (bile, ç.), dünyanın ne kadar değiştiğini ve dünya sosyalizmi lehine ne kadar uygun koşulların bir araya geldiğini saptamak için yeterlidir. Dünyadaki bu ekonomi, maddi ve teknik faktörlerin objektif ilişkisi çerçevesi içinde kapitalizmin tekrardan kurulmasından ciddi olarak söz edilebilir mi? Aynı şekilde, dünyadaki sosyo-politik güçlerin bu

özellikle lehte ilişkisi içinde, sübjektif faktörlerin de dünya sosyalizmi için yeterince aydınlık bir (biçimde, ç.) elverişli (opportun) oldukları da kabul edilebilir mi? Cesaretle belirtmek gerekir ki, koşullar, demokratik olduğu kadar sosyalist hareketin de yayılması için, daha önce hiç bir zaman bu kadar uygun olmamıştır.

Emperyalistler, sosyalist düşüncelerin yaygınlaşmasını frenlemeye, sosyalist ükelerin dünya halkları üzerindeki kurtarıcı etkisini zayıflatmaya elbetteki çalışacaklardır. Doğu politikası denilen emperyalist mekanizma özellikle, (zaten, ç.) bu yönde işlemektedir. Uzun vadeli olan bu strateji; **bir yandan**, tek tek buyruğu altına almak için sosyalist ülkeleri bölmeyi; **diğer yandan da**, her ülkedeki bileşkenlerini değiştirerek dünya sosyalist sisteminin dereceli bir içsel parçalanışını kışkırtmayı hedef almaktadır. Bundan da başka, emperyalistler, stratejik planlarının gerçekleşmesi için, herşeyden önce revizyonist, milliyetçi (nationaliste) ve düşman sınıflardan gelme unsurlara bel bağlamaktadırlar.

S.B.K.P.M.K.'si Genel Sekreteri Leonid Brejnev şöyle demektedir: «Proletarya diktatörlüğü çerçevesi içinde, revizyonistler ve oportünistler, toplumun proleter-olmıyan tabakalarının, burjuva ve küçük-burjuva tabakalarının baskılarını, alışkanlık gücünün baskısını, geçmişten miras alınan, özellikle milliyetçi kalıntıların ve görüşlerin baskılarını yansıtmaktadırlar. Dış ülkelerdeki emperyalistler tarafından birbirleriyle yarışırcasına cesaretlendirilen revizyonistler, sosyal evrimin bazı güçlüklerinden ve çelişkilerinden yararlanarak, iktidardaki komünist partilerinin politikasını saptırmayı, (bu politikayı, ç.) proletarya sınıfı içeriğinden boşaltmayı denemektedirler. 1956 Macaristan ve 1968 Çekoslovakya olayları göstermiştir ki, revizyonistler ve oportünistler, karşı-devrim ortamını hazırlamakta ve (karşı-devrime, ç.) giden yolu açmaktadırlar. İşte bu nedenle, revizyonizme ve oportünizme karşı mücadele, komünistlerin en temel görevlerinden biri olarak kalmaktadır.» [22]

Diğer yandan, Çekoslovakya Komünist Partisi M.K.'si Genel Sekreteri Gustav Husak ta şöyle demektedir : «Bizim gelişimimizin, aynı zamanda, her şeyden önce, her türden oportünist ve küçük-burjuva hayallerin, anarşist ve milliyetçi eğilimlerin zararlılığını, sosyalist devletleri içten parçalamak ve (sosyalist devletlerin, ç.) aralarındaki dostça ilişkileri saptırmak isteyen emperyalist özlemin gösterdiği tehlikeyi azımsamanın tehlikesini göstermesi açısından uluslararası komünist ve işçi hareketine de ders vermeye hizmeti olacaktır. Komünizme düşman güçlere karşı mücadele etmemek, onlara serbest gelişme imkanı vermek ile eş değerlidir.» [23]

Fakat, emperyalistler, sosyalist ülkelerde kapitalizmin tekrardan kurulması umudundan vazgeçmemekle beraber, buna muvaffak olamıyacaklardır. Bugün, eğer Sovyetler Birliğinin tek sosyalist ül-

ke olduğu geçmişteki gibi yapmak isterlerse, amaçlarına haydi haydi varamıyacaklardır. Emperyalistlerin, kapitalizmin muhtemel bir tekrardan kuruluşu için S.S.C.B.'ye karşı kullanmış oldukları ve bugün de varolan siyasal ve sosyo-ekonomik rejimlerini devirmek için sosyalist ülkelere sızmada kullandıkları iki yolu bu vesileyle inceleyelim :

Birinci yol, yani şiddet kullanma, askeri eylem yolu, bizim görüş açımızdan, mutlak olarak hesaptan çıkarılmalıdır. Zaten, emperyalistler de bunu çok iyi bilmekte ve anlamaktadırlar. 50 yıllarının başlangıcında «sıkıştırma» (refoulement) ve «savaş kıyısında politika» (adlı, ç.) Dulles doktrinini ilan ettiler. Bu doktrini bütün savaş alanlarında testten geçirdiler: Kore'de, 1956'da Macar darbesinde, sonra da Vietnam'da. Emperyalistler, şimdi, sosyalizme karşı askeri provokasyonların bizzat kendi varlıkları için tehlikeli olduğunu çok iyi anlamaktadırlar. Sosyalizmin kalesi S.S.C.B., sadece kendi kendini değil, fakat aynı zamanda, hangisi olursa olsun bütün sosyalist ülkeleri yetkin bir biçimde savunabilir. Bundan da başka, her sosyalist ülkede, sosyalizmi kararlı bir biçimde savunmak için yeteri kadar güç vardır. İşte bu nedenden, emperyalistlerin herhangi bir sosyalist ülkeye askeri müdahaleleri, bütün bir sosyalist topluluk tarafından örgütlü bir karşılığı kaçınılmaz olarak doğuracaktır.

İkinci yola, yani sosyalizmin giderek bozulması (dégradation)na gelince, (burada, ç.) her şey iktidardaki şu ya da bu partinin bundan kaçınmak için uyguladığı politikaya bağlıdır. Sosyalizmin eski burjuva toplumunun kalıntılarının henüz daha çok canlı olduğu genç bir sosyo-ekonomik sistem olduğunu hatırlamak gerekir. Sosyalizmin, devrimci-öncü gücü olan komünist Partisinin yönetici ve yönlendirici örgütleyici rolü olmaksızın, bizzat kendi başına, kendiliğinden kurulabileceğine inanmak saflık olacaktır.

Sosyalist ülkelerin farklı gelişim aşamalarında bulundukları ve tarihsel, ekonomik, sosyal ve siyasal planda özdeş koşullara sahip olmaktan uzak oldukları açıktır. Ülke yönetiminde, elbette ki, bütün bu faktörleri hesaba katmak gerekir. **Bundan da başka, deneyin gösterdiği gibi, kitleler yönetilirken, olaylar üzerinde kehanette bulunmamak, öncü-gücü kitlelerden tecrit edebilecek (bir tehlike, ç.) olan, aşamaları atlamamak çok önemlidir. Yönlendirmenin, Partinin öncü-gücü rolünün ve kitlelerle bağlarının yitirilmesiyle kaçınılmaz olarak sonuçlanacak olan pasifizm, durgunluk, hareketsizlik te aynı şekilde tehlikelidir.**

Sonuç olarak, Marksist-Leninist politikaya sıkı sıkı sarılmak koşuluyla, sosyalist ülkelerde kapitalizmin tekrardan kuruluşunun artık hiçbir gerçek başarı şansı yoktur. Fakat, iktidarda bulunan şu yada bu partinin «orkestra şefi değneği» oportünistlerin, reviz-

yonistlerin elinde bulunursa? Bu durumda, sosyalizmin kazanımlarının ciddi bir tehdit olarak tehdit altında bulunacağı açıktır. Bununla beraber, hiçbir durumda, böyle bir şey kapitalizmin bundan böyle tekrardan kurulmasının kaçınılmaz olduğu anlamına gelmez. Bir sosyalist ülkeyi zorla (kabaca, ç.) kapitalizme doğru saptırmanın mümkün olabileceğine biz inanmıyoruz, zira, böyle bir şey, hemen karşıt güçlerin tepkisini harekete geçirecektir. Sosyalist kazanımların yitirilmesi karşısında partinin ve toplumun sağlıklı güçleri hemen sosyalizmin savunusunu yükümleneceklerdir. (Durum, ç.) sınırına varınca, siyasal mücadele, sosyalizmin düşmanlarına karşı muzaffer bir iç savaşla sonuçlanacaktır.

Sosyalizm, çeşitli kazanımlardan (oluşan, ç.) bir bütündür. Bütün sosyalist ülkelerde ortak olan temel çizgilerle belirlenir: işçi ve köylü iktidarı, üretim araçlarının sosyal mülkiyeti, maddi değerlerin sosyalist üleşim ilkeleri, sosyalist demokrasi, sosyalist ideolojinin hakimiyeti, v.d. Varsayalım ki, bazı hatalar ve yanlışlıklar, sosyalizmin bileşken unsurlarından birine bir zarar getirmiş olsun. Bütün rejim bundan dolayı mahvolur mu? Muhakkak ki hayır. Kendisine bir zarar verilmiş olur, gelişimi frenlenmiş olur, fakat geçici sınamaları göğüslemek ve sosyalizmin kuruluşunu yeniden doğru yola sokmak için sosyalizmin halk içindeki «sağlamlık rezervi» yeterlidir.

Öte yandan, hangi sosyalist ülke olursa olsun, sosyalist kompleksin (bütünün) hiçbir unsurunun yaralanmaması, yada elimine olmaması önemlidir. Yeni güç ilişkilerini hesaba katmak ve sosyalizmi açıkça ve basitçe devirmekten vazgeçmek zorunda kalan emperyalistlerin stratejilerini bilmek zorundayız. (Emperyalistler, ç.), işte bu nedenle (sosyalizmin, ç.) temellerini dereceli olarak «gizli karşı-devrim» vasıtasıyla yıkmaya çalışmaktadırlar. Bu durum, Çekoslovakya'daki olaylarla gayet iyi aydınlanmıştır. Eğer, Çekoslovakya Komünist Partisinin eski yönetimi, ince emperyalist stratejinin maskesini uygun zamanda indirseydi ve buna gerektiği gibi cevap verebilseydi, sonuçları bu kadar ciddi olan bütün bu olaylar olmazdı. «Sosyalizmin pozisyonlarını zayıflatmayı, sosyalist topluluğu sarsmayı hedefliyen iç ve dış gericiliğin girişimlerine sadece bir tek cevap verilebilir: kardeş ülkeler arasında, sosyalist enternasyonalizm temeli üzerinde daha büyük bir birlik, sosyalist rejimin güçlendirilmesi için emperyalist tehditlere karşı mücadelede karşılıklı destekleme.» [24]

Şu halde, son yılların olayları göstermiştir ki, emperyalizm «kağıttan bir kaplan» olmaktan uzak, güçlü ve iyi örgütlü, deneyli ve acımasız bir düşmandır. İşte bunun için, (emperyalizm, ç.) karşısına en esnek mücadele vasıtaları ve yöntemlerini çıkarmak gerekir. Temel olan; her zaman tetikte olmak, silahlarını her za-

man hazır bulundurmak, gözü açık olmak ve ilkesel pozisyonlarda bir noktası bile eksik olmayacak biçimde davranmaktır. Sosyalizmin güçlendirilmesi için mücadele etmek, revizyonizmle olduğu kadar anti-komünizmle de bütün gücüyle, cesaretle, sarsılmazlıkla savaşmak anlamına gelir.

1 V. Lénine, **OEuvres** (Eserleri), Paris - Moscou, c. 19, s. 13.
2 **Age,** c. 14, s. 147.
3 **Kommounist,** 1958, no: 6, s. 70 (rusça).
4 V. Lénine, **age,** c. 31, s. 19 - 20.
5 **Age,** c. 31, s. 31.
6 **Age,** c. 5, s. 376 - 377.
7 Bkz. R. Aron, **Le développement de la société industrielle et de la stratification sociale** (Sanayi Toplumunun Gelişimi ve Sosyal Katmanlaşma), Paris, 1957; aynı yazardan, **Dix - huit leçons sur la société industrielle** (Sanayi Toplumu Üzerine Onsekiz Ders), Paris, 1962.
8 W. W. Rostow, **The Stages of Economic Growth. A. Non - Communist Manifesto** (Ekonomik Büyümenin Aşamaları. Komünist - Olmayan Manifesto), Cambridge, 1960, s. 4-6, 12, 13, 133, 145.
9 Z. Brzezinski ve S. P. Hutington, **Political Power: USA/USSR** (Siyasal Güç : ABD/SSCB), New York, 1964, s. 419.
10 K. Kautsky, **Die materializtische Geschichtsauffassung** (Materyalist Tarih Anlayışı), Berlin, 1929, Bd. 2.
11 **Capitalisme, socialisme et social - démocratie** / Recueil d'articles et de discours de R. Hilferding (Kapitalizm, Sosyalizm ve Sosyal - Demokrasi / R. Hilferding'in Makale ve Söylevlerinin Derlemesi), Mosocou - Leningrad, 1928, s. 120 - 127 (rusça).
12 **Die Gesellschaft** (Toplum), 1924, no: 1.
13 V. Lénine, **age,** c. 22, s. 223.
14 **Age,** c. 25, s. 390.
15 **Age,** c. 24, s. 310.
16 **Age,** c. 25, s. 479.
17 K. Marx, F. Engels, **OEuvres Choisies** (Seçme Eserler), Moscou, 1970, c. II, s. 94.
18 V. Lénine, **age,** c. 31, s. 238.
19 **Age,** c. 25, s. 417.
20 Bkz. K. Marx, F. Engels, **age,** c. I, s. 549.
21 Bkz. G. Plekhanov, **OEuvres** (Eserleri), Moscou - Petrograd, 1923, c. IV, s. 57 (rusça).
22 L. Brejnev, **Dans la voie léniniste. Discours et Articles** (Leninist Yolda. Makaleler ve Söylevler), Moscou, 1970, c. II, s. 477 (rusça).
23 **Pravda,** 28.X.1969.
24 L. Brejnev, **age,** c. II, s. 477.

YUSUF KÜPELİ'nin açık mektubu

İstanbul, 26 Aralık 1975

Ürün Dergisi Yazı İşleri
Müdürlüğüne
ŞEHİR

Sayın Bay

Halen Kartal - Maltepe Askerî Cezaevinde tutuklu bulunan müvekkilimiz Yusuf KÜPELİ ile ilgili bazı önemli belgeleri ekli olarak sunuyoruz.

Müvekkilimizin durumu iki yönden önem arzetmektedir. Birincisi; içinde bulunduğumuz gerçekten vahim politik durumda, müvekkilimiz üstünde yoğunlaşan bazı tertiplerdir. Bunların tarafınızdan bilinmesinin yararlı olacağı kanısındayız.

İkincisi; müvekkilimizin sağlık durumunun son derece bozuk oluşu ve bir an önce tutarlı tedavi uygulanmadığı takdirde hayatını yitirmek durumunda olduğudur. Bu da ekli belgelerden, özellikle tabip raporundan anlaşılmaktadır.

Tutuklu da olsa, kişinin Anayasanın 49. maddesi hükmünden yararlanması HUKUK DEVLETİN'de tartışılmayacak bir konudur. Bu nedenle, müvekkilimizin tedavisi için en kısa zamanda bir sanatoryuma yatırılması yolunda uygun göreceğiniz girişimlerde bulunmak üzere size başvurmak zorunluğunu duyduk. Bu konuda gerekeni yapacağınızdan kuşkumuz yoktur.

En derin saygılarımızla.

Avukat
Turgan ARINIR

Avukat
Cevat ERCİŞLİ
Cağaloğlu, Çatalçeşme Sk.
Atalay Han 4 Kat 2
Telf. : 26 34 79 - İstanbul

Ekler:

1 — Müvekkilimiz Yusuf Küpeli'nin açık mektubu,

2 — Dah. Müt. Dr. Üstün KORUGAN'ın sağlık durumu ile ilgili raporu,

3 — 1. Ordu Komutanlığı Adlî müşavirliğine verilen 22 Aralık 1975 tarihli dilekçe örneği.

TÜM EMEKÇİLERE, SOSYALİSTLERE, AYDINLARA, DEMOKRATLARA açık mektup

Yirmi gün süren devamlı parangalı ve kelepçeli Harbiye hücresinin şartları; elektirikli, falakalı ve meydan dayaklı kontr - gerilla şartları; 9 ay süren havasız, ışıksız, penceresiz, sırılsıklam rutubetli, pis Selimiye hücresi şartları; daha sonra Af Kanunu çıkıncaya kadar süren Selimiyenin havasız, güneşsiz, rutubetli, pis yeraltı koğuşları şartları altında ağır biçimde hastalandım. Daha önce de defalarca hekime başvurmama rağmen, bir iki antibiotikle oyalandım. Sonunda, artık ayakta duramaz hale gelince, verem oldum zannıyla, israrla harici hastaneye gitmek istedim. Dışarıdan bakan rastgele bir göz de hasta olduğumu zaten kolayca anlayabilirdi.

CHP - MSP koalisyonu kurulmuş, sınırlı bir demokratik ortam gelmişti. Bu şartlar altında Haydarpaşa Göğüs hastalıkları servisine muayeneye yollandım.

Muayenemi yapan mütehassıs hekim kalp servisine nakletti. Orada da akut mafsal romatizması ve perikardit teşhisi konuldu. Sedimantasyon 54 civarında, tansiyon çok düşük, ateş yüksek, 1.80 boya göre kilo 62 idi.

Yattığım yer bütün sağlık şartlarına aykırıydı. Penceresi devamlı araba gürültüsü ve ekzos gazı gelen hastahane garajına açık, yer seviyesinden daha aşağıda, güneş alamayan, leş gibi bir tuvaletin yanında pis pis kokan, havasız, hapishaneden daha berbat bir yerdi. Bitişiğinde birtakım cezalı sinir hastaları yatıyordu. Bu insanların acıklı hallerini devamlı izlemek, gürültülerini dinlemek zorundaydım. Başımızda nöbet bekleyen erler kendilerini dışarıya zor atıyorlar, burada nasıl yattığımıza şaşırıyorlardı. Polisler de durumdan memnun değillerdi. Bir gün bile burada beklemek istemiyorlardı. İşini uyduran hemen kaçıyordu. Bazı sinir hastalarının ziyarete gelenleri duruma şaşıyor, yakınlarını kurtarmak için birşeyler yapmaya çalışıyorlardı.

Hem kalp romatizması hem de verem tedavisi yapılıyordu. Romatizma için dekort, aspirin ve penisilin tedavisi yapılırken; verem için de bebas, streptomisin tedavisi yapılıyordu. Dekort'un veremi alevlendirmesi nedeniyle, tedbir olarak verem tedavisi yapıldığı, aslında böyle bir durumun olmadığı söyleniyordu. Durumum biraz düzelince, «Güneş, temiz hava, bol gıda, vs.» tavsiyeleriyle hapishaneye taburcu edildim.

Haftada dört gün toplam sekiz saat havalandırma hariç, rutubetli, yazın bol tozlu, kışın bol linyit dumanlı ve kömür tozlu, güneş-

siz hapishane şartlarında tekrar bozuldum. Yüksek ateş ve sedimantasyonla tekrar Haydarpaşa'nın yolunu tuttum.

Bu sefer kalp zarında, enfeksiyondan başka, iki santim kadar da su toplanmıştı. Su nedeniyle irileşen kalbin, yemek borusunu itip bombeleştirdiği görülüyordu. Tekrar aynı tedavi başladı.

Hapishanede bir kez daha bozulup büyük bir suçluluk duygusuyla mahçup mahçup tekrar hekimin karşısına dikildim. «Biz seni düzeltiyoruz, düzeltiyoruz sen ise birşeyler yapıp bozuluyor, tekrar karşımıza dikiliyorsun» diye sitem edecekmiş gibime geliyordu. Ama öyle olmadı. Bu sefer hekim, yattığım yerin hijyenik bakımdan bir hasta için elverişli olmadığını, bu şartlar altında iyileşemiyeceğimi, hastahanenin güneş alan daha temiz odasına yatırılmam gerektiğini sevk kağıdına yazdı. Hatta bir ara başka bir hastahaneye sevketmeyi bile düşündü.

«Emniyet gerekçesi» ile hekimin bu tasviyesine uyulmadı. Yeniden o eski pis yere koyuldum. Bu sefer akciğer zarında da enfeksiyondan söz ediliyordu. Tedavi falan derken taburcu oldum. Bir süre sonra da akciğer zarında su toplamasından tekrar geri döndüm.

Son yattığımda, tam hatırlamıyorum ama, sedimantasyon saatte 40 - 50 arası birşeydi. Ateş 38,5 - 39,5 civarındaydı. Yalnız artık zayıf değildim. Dekort'tan, onun verdiği garip iştahtan, yağlı yemeklerden, sağlıksız bir biçimde şişmiştim bu sefer de. Bilgisiz bir göz baktığı zaman, «Maaşallah» diyebilirdi kolayca. Bu yatışımda sol akciğer zarından bir buçuk - iki kg. kadar mikroplu su alındı. Bu arada birden bana karşı davranışlar da değişti. Durumu kontrola gelen nöbetçi hekimler odama, hatta dış kapıdan kapalı servisine sokulmamaya başlandı. Aynı şekilde hemşireler ve diğer hastahane personeli de sokulmuyorlardı. Birinci Şubeden nöbet için gelen siviller bile yanıma yaklaşamıyorlardı artık. Bir arkadaşın kardeşi çırıl çıplak soyunup arandıktan sonra yanıma alınmış, diğer gelen arkadaşlar ise kapıdan çevrilmişti. Artık yakınlarımı bile ziyarette fazla tutmuyorlardı. İğne yapılma işi bir problem haline gelmişti. Her zaman iğnemi yapan yaşlı hemşire hakaretamiz davranışlarla karşılanıp elinde içi streptomisin dolu enjektörle kapıdan içeriye sokulmamıştı. Mecburen kalçamı kapının aralığına dayamış ve ayakta garip bir vaziyette iğnemi yaptırmıştım. Sadece kapıya resmi asılı olan hekim içeri girebiliyordu. Durum sinir bozucu ve komikti.

Odam hastanenin kapalı koğuşu içindeydi. Her zaman kilitli tutulan kalın demir parmaklıklı bir kapısı vardı. Önünde otomatik silahlı iki asker devamlı nöbet bekliyordu. Birinci şubeden bir polis, bana bakan bir gardiyan onbaşı ve sinir hastalarının iki gardiyanı da durumu devamlı kontrol ediyorlardı. Bunların üzerine de «kapalı koğuşu» nun demir kapısı kilitliydi. Bu kapının önünde, kapının üzerindeki gözetleme deliğinden içerisini devamlı gözetleyebilen otoma-

tik silahlı iki er daha nöbet tutuyorlardı. Bu kapı, kapalı koğuşu'na giren herkesin üzerine kilitleniyordu. İki kat demir parmaklığı olan oda penceresinin önünde de içerisini devamlı gözetleyen tam otomatik silahlı iki er daha nöbet tutuyordu. Ondan sonra da yirmibeşer yada ellişer meyre arayla otomatik silahlarla taa nizamiyeye kadar yol boyunca nöbet bekleniyordu. İşte bu şartlar altında asker gardiyanların hepsinin tanıdığı hastane personeli içeri alınmamaya başlanmıştı. Ne oluyordu, İçeride yatan da alt tarafı bir hastaydı. Hasta olmasa bile zaten bu şartlar altında ne yapabilirdi?

Sedimantasyon saatte 48 —Alyuvarların çöküş hızı. Normali 3 - 8 arası— ateş 38,5 - 39,5 civarındayken, «İlaçlar standardize edildi.» denilerek aniden taburcu edildim.

Bu ani değişiklik üzerine birşeyler olduğunu, hekimlerin kulağına bir şeyler fısıldandığını anladım. Yalnız o günlerde bu işin esrarını çözemedim. Esrar sonradan çözüldü.

Durum bir süre sonra biraz düzeldi. Fakat üç ay kadar sonra tekrar ateş yükselmeye, 37,5 - 39,5 arası, iki ay kadar oynadı, durumum kötüleşmeye başladı. Hekim yine yatırmadı ve takviye olarak rimaktan veya rifam yazdı.

Bu arada avukatım Birinci Ordu Komutanlığına başvurmuş. Birinci Ordu Komutanı, Çamlıcada muayene edilmem ve icabederse yatırılmam için yazılı emir çıkartmış.

Cezaevinde, Çamlıca'da muayene edileceğimi, ama Çamlıca'da yatacak yer olmadığı için yatmam gerekirse Haydarpaşa'da yatırılacağımı söylediler ve fikrimi sordular. Avukatımın girişiminden, çıkan emirden haberim yoktu. Durum bana olduğu gibi yansımıyordu.

Yatamadıktan sonra Çamlıca'da muayene olmamın bir anlamı yoktu. Yatmam icabederse gene o pis yere gideceğim söyleniyordu. Bütün kötülüğüne rağmen, cezaevi oradan daha iyiydi. Hem iş sadece muayene olmaksa, Haydarpaşa'daki hekimler de gayet iyi muayene ediyorlardı. Onlardan kişi olarak bir şikayetim yoktu. Yalnız onları aşan başka durumlar oluyordu herhalde. Sonuç olarak, sadece muayene içinse gitmek istemediğimi söyledim.

Cezaevi müdürü bu söylediklerimin altına imza koyup koyamayacağımı sordu. Koyabileceğimi söyledim. O zaman kendi üslubu ile, yukarıda anlattıklarımdan «sadece muayene içinse gitmeme gerek yok» bölümünü atlayarak, onlara benzer birşeyler yazdı ve ben de imzaladım. Tabii esas durumu daha sonra öğrendim.

Haydarpaşa'daki göğüs hastalıkları mütehassısı kendisinin ve kalp mütehassısının Haydarpaşa'dan ayrılacağını söyleyerek, Çamlıca Hastahanesine sevkimi yaptı. Sevk kağıdına plörezi ve perikardit teşhisini ve her ay Çamlıca'da muayene edilmem gerektiğini yazdı.

İki kez Çamlıca'ya kontrola gittim. Her defasında farklı göğüs

hastalıkları mütehassısı muayene etti. Son çekilen filme bakan hekim, plörezi durumunun ortadan kalktığını, sadece sol akciğer zarının alt kısmında bir kalınlaşma, yapışıklık kaldığını, bir yıl daha tedaviye devam edileceğini söyledi.

Bundan iki ay kadar sonra tekrar bir miktar kötüleşmeye başladım. Zaten hiçbir zaman tam sağlıklı bir insan gibi olamıyordum, ama iyice halsizlik hissetmediğim zamanlar da oluyordu. Kötüleşmek derken, iyice halsizliğin, uyku durumunun başlamasını anlatmaya çalışıyorum.

Viziteye çıktım. Hekim asteğmen doğal olarak Çamlıca'ya sevkedecekti. Görevli üsteğmen, değişen Birinci Ordu Komutanının yazılı emrini göstererek Çamlıca'ya gidemeyeceğimi söyledi. Emre göre, sadece Haydarpaşa'ya gidilecekti. Mütehassıs hekim yoksa başka hastanelerden oraya getirtilecekti.

«Neden böyle oluyor?» diye sordum. Mütebessim bir yüz ifadesi ve anlamlı bir sesle, «Sen de bilirsin bunları!..» dedi, görevli üsteğmen. «Ben hiçbir şey bilmiyorum, ve anlamıyorum» dedim. Gene anlanmlı bir ifadeyle, «O kaçış işi hani canım!...» dedi. «Ne, hangi kaçış işi» dediğimde, daha açık bir şekilde anlattı.

Hastahaneye son yatışımda, «teşkilatladığım» bazı arkadaşlar, beni kaçırmak için teşebbüse geçiyorlar... Gecenin karanlığında yüksek hastahane duvarının dibine ellerinde ip merdivenle sessizce yaklaşıyorlar.. Bir aksilik oluyor, alarm veriliyor ve mecburen kaçıyorlar...

Ortalık karışıyor, Merkez Komutanı sıcacık yatağından kaldırılıyor, vs... Tam bir heyecan fırtınası. Tabii bu olayı benden, basından, vs. başka bütün görevliler öğreniyorlar. Herkes görevini müdrik, tam bir «sır küpü», yalnız icabeden biçimde, altan alta, kulaktan kulağa bu «müthiş olayı» yaymak serbest! Her ne hikmetse, olay bir de adli makamlara yansıtılmıyor ve ben sorguya çekilmiyorum.

«Yahu ne ip merdiveni, hangi duvar, zaten zemin katta bir sürü nöbetçinin arasında kalıyorum, vs.» diye işin garipliğini açıklamaya çalıştım. Gene gayet anlamlı, «Yok yok öyle deme, sen de bilirsin, hastahanenin yüksek duvarına yaklaşıyorlar önce, aşama aşama, vs.» diye devam etti hikayeye.

Bu masalları bana yutturamayacağını, ne bu cezaevinden ne de Haydarpaşa'dan görevlilerin yardımı olmaksızın, göz yumulmaksızın kaçılamayacağını; bu cezaevinden tünel kazılarak kaçışın da, Türün kanadının belirli siyasi amaçlar uğruna denetimi ve göz yumması altında yapıldığını ve benim de bunu kolaylıkla ispat edebileceğimi, kendisine hekimin de yanında açıkça söyledim.

Hastahaneye son yatırılışımda birdenbire değişen davranışların ve aniden taburcu edilmemin sebebi de böylece ortaya çıkıyor-

du. Birileri gene oyun oynuyordu. Senaryo çok ahmakçaydı ama, malum ne kadar ahmakça olursa o kadar etkileyici olur.

Provakasyon niteliğinde herhangi bir davranış benden gelmeyince, birileri mecburen sun'i bir durum yaratmak istemişlerdi. Hekimleri, bazı askerleri ve yöneticileri korkutmak; bizlere karşı doğmaya başlayan insanca tavrı ortadan kaldırmak; herkesi tekrar bir dehşet havası içine sokmak istemişlerdi. Bizleri işçilerden, öğrencilerden, aydınlardan, demokratlardan, sosyalistlerden, kısacası bütün yurtsever anti-faşist ilericilerden tecrit etmek ve kolayca ezmek gibi bir düşünce de yatıyordu bu işin arkasında. «Ne yapacağı belli olmayan, dengesiz, dehşet verici tipler» gibi gösterilmek isteniyorduk ve isteniliyordum! Bu işin arkası da geleceğe benziyordu! Böyle bir hazırlık devresinden sonra, dışarıdakilere de yönelik bir provakasyona alet edilebilirdim!

Bu kaçış senaryosu muayenemi yapan hekimin yanında, özellikle bana duyuruluyor ve herhalde başka yerlerde başkalarına da fısıldanıyor ve kulaktan kulağa yayılıyordu. Beyinler böyle bir duruma, bir provakasyona önceden şartlandırılıyordu. Hatta ben bile şartlandırılmak isteniyordum. Az çalışan bir beyin için, biraz da onore edici yanı vardı işin. «Bak, bravo bizim arkadaşlara, haberim yokken benim için neleri göze almışlar!» mı diyecektim yoksa? Bu verilen işaretle, harekete geçmem mi isteniyordu?

Nitekim 5 Aralık 1975 Cuma sabahı yoklamasında, «Ha, Yusuf, sen pazartesi sabahı Haydarpaşa'ya muayeneye gideceksin, haberin olsun da hazırlanasın dedik» diyiverdi, yukarıdaki hikayeyi anlatan üsteğmen. Arkasından çıkıp gitti.

«Hayırdır inşallah(!)» dedim. Cuma ziyaret günüydü ve ben Haydarpaşa'ya Pazartesi günü, yani 8 Aralık 1975 günü gidebileceğimi ziyaretçilerim aracılığıyla dışarıda «bir yerlere» bildirecektim. Bildirdim de. «Bir yerlere», «Z» veya «Y» planını uygulamaları için değil tabi. Avukatıma telefon ederek Çamlıca'ya götürülmediğimin bildirilmesini istedim sadece.

İşin hoş yanı, daha önce hangi gün hastahaneye götürüleceğimi bir türlü öğrenemiyordum. Sabah «Haydi gidiyorsun» deniliyordu ve gidiyordum. Önceden bilmenin çok sakıncaları var malum(!) Sonra «gerillalar» işi halledebilirler(!). Bir keresinde ne gün gideceğimi tahmin edip, belki gelirler de hastahanenin oralarda konuşabiliriz diye, hastahaneye gitme ihtimalim olan günü arkadaşa yolladığım nota yazmıştım. Not, aşağıda ziyarete gelen arkadaşa idare kanalıyla ulaşıyordu. Ne yazdığımı cezaevi yöneticileri de okuyorlardı şüphesiz. Bunun üzerine, o tahmin ettiğim günden çok sonra götürüldüm hastahaneye. Daha sonra laf arasında, bir daha yazdıklarıma dikkat etmem gerektiği, hastahaneye, kendileri ne zaman isterse ancak o zaman gidebileceğim ve önceden bu günü hiç

bir şekilde bilemiyeceğim gayet ciddi bir ifadeyle hatırlatıldı. Daha sonra da, karşılıklı görüşme hakkı tanınmayanların, bir ara, sıkıyönetim döneminde Selimiye'de bile yapabildikleri; ziyaret günleri kapıdan not, kitap, vs. bırakma biçimindeki ziyaretleri de iptal edildi. Şimdi de tam ziyaret sabahı, ne gün hastahaneye gidebileceğimi bildiriyorlardı. Belki de karşı-ihtilalci tırmanışın zirveye yaklaştığı günlerde telaşa kapılıp birşeyler yapmamı bekliyorlardı! Süreci hızlandırmak için kendileri de biraz yardımcı olmak mı istiyorlardı acaba? Sonradan öğrendiğime göre, aşağıdaki ziyaretçime de bizzat kendileri ne gün hastahaneye gideceğimi söylemişler!

İkinci zırhlı tugayın Ortasındaki Kartal Özel Askeri Ceza ve Tutukevinde, diğer tutuklularla birlikte çok sıkı muhafaza altında tutulan, «kaçma teşebbüsü»nden söz edilen kişi, otomatik silahlarla tevzi edilmiş bir manga asker, sözkonusu üsteğmen ve yine cezaevinde görevli bir başçavuş nezaretinde Haydarpaşa'ya götürüldü. Çamlıca'dan göğüs ve kalp hastalıkları mütehassısları çağrıldı. O arada hastahanede görevli uzun boylu, beyaz tenli, konuşurken hafifçe kızaran bir yedek asteğmenin gösterdiği, hastahane nizamiyelerinin birinin bitişiğinde, yol seviyesinde, boş bir hekim odasına alındı. Göğüs hastalıkları mütehassısı Çamlıca'dan oraya geldi, muayeneyi yapıp film çekilmesini ve sedimantasyonun ölçülmesini istedi. Bu işleri yaptırıp geri döndük. Koridorda biraz bekledik. O sırada yemek vakti gelmişti. Şimdiye dek adet olmadığı üzere, hastahanede benim ve erlerin yemek yemeleri gerektiği söylendi. Yemek için erler ikişer ikişer yemekhaneye gidecekler, ben ise yine o boş muayene odasına alınıp orada yemeğimi yiyecektim. Bu durumları da uzun boylu asteğmen organize ediyordu. İkinci kez aynı odaya kapıdan girerken, uzun boylu, mahçup tavırlı asteğmen, «hiç lüzumsuz yere» birden, «odaya pencereden girdik!» dedi. Arkadan aynı sözü bir kez daha tekrarladı. «Anahtarı mı kaybettiniz?» diye soracakken, uyanıp sustum. Bu laf kafama bıçak gibi saplandı.

Odaya erlerle birlikte girdik. Bu kez gene adet olmadığı üzere kelepçemi çözdüler ve bütün erleri dışarı çıkarttılar. O sırada Haydarpaşa'da sık sık gördüğüm, Türün hayranı bir sıhhiye başçavuşu ve üzerinde beyaz hastahane giysisi olan tanımadığım esmer biri daha beklediğim odaya geldiler. Kaçış hikayesini, hastahaneye bu gidişimde, bir kez daha gülümseye gülümseye anlatan Tank üsteğmen Mehmet Ali Özkan, söz konusu sıhhiye başçavuşu ve ben, onların isteğiyle konuşmaya başladık. Kendilerine göre ağız arıyorlardı. Son olaylar üzerine fikirlerimi soruyorlardı. Ben de düşüncelerimi açıkça anlattım. O sırada tanımadığım kişi de, Tank Başçavuş Mustafa Yetiş ile duymadığm birşeyler konuştu. Bir süre

sonra yemek geldi. Ben yerken bunların hepsi çıktı gitti. Odada bir tek ben ve tank vaşçavuş Mustafa Yetiş birlikte kaldık. Sonunda bu kişi de biraz sıkıntılı, düşünceli bir hava içinde sessizce çıkıp gitti.

Şöyle bir iki dakika oturduğum yerde bekledim, Allahtan gelip giden yoktu; yapayalnız, kelepçesiz yolun kenarında duruyordum. Birden kafama, «odaya pencereden girdik» sözü yankılandı. Kafaca hazırlıklı olmama rağmen, gene de bir yanlışlık olmasın diye düşündüm. Kalktım ve önünde bir paravan duran hekimin muayene yatağına bir göz attım önce. Gözlerim faltaşı gibi açılmadı ve «şansa bak» diye düşünmedim hiç! Yatağın üzerinde, yirmi mermi alan şarjörü takılı, 11.43 mm.lik tam otomatik **Thompson** tabanca duruyordu!

İnsan psikolojisini biliyorlardı. Bir yerde yalnız kalan biri, hele benim durumumda olan biri, önce göremediği gizli kapaklı yerlere bir göz atardı. Odada görülmeyen tek yer de paravananın arkasıydı. Thompsonu, görülen bir yere getirip açıkça koyamazlardı herhalde. Veya thompsonu, görünen bir yerde açıkça unutamazlardı. Daha önce orada erler durmuştu. Eğer Thompson dışarıdan getirilip konmamışsa, içlerinden biri tembihliydi mutlaka. Tam bir unutma havası verebilmek için de, garnütür olarak, yanına iki tane cop bırakılmıştı.

Üç yıl Kuleli'de, iki yıl da Harbiye'de okumuştum. Dört yıldır da askeri ceza evindeydim. Silahlı nöbet nedir biliyordum. Nöbetteki bir er, silahını unutacak, hele benim başımda bekleyen bir er dalgınlıkla thompson'unu unutacak («Benim başımda» derken, onların mantığıyla konuşuyorum. Yoksa benim açımdan hiç de önemsenecek bir durum yok.)... Olacak iş değildi! Parçalarlar adamı! Subaylar ve assubaylar gözlerinin içine baktıkları zaman sapsarı oluyorlar hepsi! Nasıl hazırol duracaklarını şaşırıyorlar! Gün gün, saat saat saydıkları askerlik günlerini yakmamak, bir an önce yakayı kurtarmak için her an tetikteler! Değil böyle bir unutkanlık veya açıkça bir yardımda bulunmak, bizlerle konuşmak bile ne hadlerine!

Pencereye yaklaştım ve dışarı baktım. Kafamda «odaya pencereden girdik» sözü yankılanıyordu. Pencerenin yoldan yüksekliği bir metreden azdı. Asteğmenin dikkati çektiği gibi, dışarıdan içeriye pencere hafifçe itilerek kolayca girilebilir veya bir başka şekilde içeriden pencere hafifçe çekilerek dışarıya kolayca çıkılabilirdi. Pencerenin yanında da nöbetçi yoktu veya daha doğru bir değişle özellikle konmamıştı ve öğlen tatilinde, hastane bahçesindeki bu yol bomboştu. Pencereyi aralayıp sakince yola çıkacak ve ağır ağır yürüyüp gidecektim! Acaba ona da müsade edecekler miydi? Oyun nereye kadar planlanmıştı? Thompson unutulması

biraz can sıkıcıydı. Onu da yanıma almam, oyunun iyice neşelenmesi, tam bir Western haline dönüşmesi mi isteniyordu acaba? Üstüne üstelik dışarısı da çok güzeldi.

Şüphesiz insan cezaevinden kaçabilirdi. Bu çok değişik biçimlerde olabilirdi. Çok ayrıntılı veya basit planlarla, dışarıdan veya içeriden alınan yardımlarla olabileceği gibi, hiç beklenmedik tesadüfler sonucu da olabilirdi. Belirli siyasi amaçlar uğruna bazen düşmanları bile insana yardım edebilirlerdi. «Bir insan siyasette, belirli bir mesele için, şeytanla bile ittifak haline girebilir, ancak şeytanın kendisini değil, kendisinin şeytanı aldattığından emin olması gerekir.» (**K. Marx**). Ama benim durumumun böyle bir şeyle de zerre kadar ilişkisi yoktu. Şeytan, Mefistofales beni kendine esir etmeye çalışıyordu.

Hastane bahçesinden de sağ sağlim çıkıp kalabalığın arasına karışmama müsade edilecekti mutlaka. Yani orada vurulmayacaktım. Peki Thompson niye bırakılmıştı? 1) «Bunlar iyice dalgınmışlar, hiçbirşeyin farkında değiller» kanısı bende uyandırılmak isteniyordu. Bu kanıyı daha da güçlendirmek için garnütür olarak Thompsonunun yanına iki tane de cop bırakmışlardı. Bu coplar «dalgınlığı» seyircilere kanıtlama işinin de en önemli unsurlarından olacaklardı ayrıca. 2) Yanıma Thompsonu alarak kendimi daha da emniyette hissedecek, kaçış için daha da cesaretlenecektim. Thompson, hesaplarına göre ilk çıkış hızını kazanmama da yardımcı olacaktı. Ama esas önemli fonksiyonu, bunların hepsinin ötesindeydi: kaçtıktan sonra, «Thompsonlu biri» olacak, zorunlu olarak silahın esiri haline gelecektim. Hele şöyle bir şikeli çatışma da olur ve oradan mermi sesleri arasında, «kahramanca» kurtulacak olursam, keyflerine diyecek olmazdı. Ağızları kulaklarında, şeytanca gülümsediklerini görür gibi oluyorum.

Kendimi bir an için sakin bir limana atabilirsem eğer, ertesi günkü gazetelerin, özellikle sansasyon meraklısı gazetelerin baş sayfalarında muhtemelen şöyle şeyler okuyabilecektim: «Ünlü şehir eşkiyası Yusuf Küpeli şeytani bir planla vede erlerden kaptığı ölüm kusan bir Thompsonla son anda kurulan çemberi de yararak kaçmayı başarmıştır. Filistinde eğitim görmüş olup, binbir kılığa dahi girebilen —bir takım garip resimler— tehlikeli bir gerilladır... Siyasi polis zaten böyle bir şey beklediğini, elinde bir takım deliller olduğunu, işin hassasiyeti bakımından şimdilik bir açıklama yapmak istemediğini, ama iz üzerinde olduğunu söylemiştir...» Daha önce beni «kaçırmaya» çalıştıklarını da siyasi polis biliyordu zaten(!)

Arkasından bazı siyasilerden demeçler : «İşte kolladığınız eli kanlı anarşist-komünistlerin neler yapabileceğini, son Türk devletine karşı nasıl komplolara giriştiklerini gözlerinizle bir kez daha

gördünüz! Hani hastaydı? Bunlar siyasi amaçları uğruna her türlü oyunu yapabilirler. Sinsice geri çekilip, hatta hasta numarası yapıp ilk fırsatta devletin silahlı kuvvetlerine karşı fütursuzca silaha sarılabilirler. Mahkemeleri uzatmak işte her zaman böyle sonuçlara yol açmaktadır! Demokrasi adına, demokrasinin katledilmesine müsaade etmeyeceğiz! İş bildiğiniz gibi değildir! Bunların arkasında gizli birtakım güçler, nifak yuvaları vardır. Devlete kalkan eller kırılacaktır. Balığı açıkta bırakmak için denizin bütün suyunu içecek miğde vardır bizlerde... Devlete kafa atanın kafası yarılır...»

Zaten yükselen karşı-ihtilalci terör dalgası, belirli çevrelerde biraz daha yaygınlaştırılacak, fırsatçılar bir adım daha ileri atma çabası içine gireceklerdi. Vaktiyle benimle arkadaşlık etmiş olan kişiler, ziyarete gelen yakınlarım, arayıp soranlar, avukatlarım toparlanacak, en azından üzerlerinde şiddetli bir polis baskısı yaratılacaktı. Hapishanelerdeki siyasilerin üzerlerindeki baskılar artırılacak; askeri hekimler bir daha siyasi tutuklu veya hükümlü muayene etmeye korkar hale gelecek; aralarında anti-faşist demokrat kişiler varsa —mutlaka vardır— ezilecekler, darmadağın edileceklerdi. Muhtemelen bazı «gizli örgütler»de ortaya çıkarılacaktı. Hani beni kaçırmaya da çalışmışlardı ya(!)... Böylece Polis, «bütün gizli nifak yuvalarını» kolaylıkla yok edebilecekti. Ölmem veya yaşamam bu noktadan sonra bu işlerin hiç birine engel değildi. Ölsem, siyasi tavrı nedeniyle beğenmedikleri birinden kolayca kurtulmuş olacaklardı. Sağ kalsam da kolayca «ajan» damgasını yiyebilecektim. Gerçi pek umursamazdım ama, gene de başıma çok işler açardı gibime geliyor. Kısacası iki ucu pisli değnek.

Evet, sakin sakin yürüdüm, ama hastahane bahçesindeki yolda değil. Muayene yatağında jarjörlü bir Thompsonun durduğu sakin hastahane odasına yürüdüm. Bir ileri bir geri, yavaş yavaş volta atarak düşündüm. Şimdiye dek her gelişimizde saat 15.00 veya 15.30'a kadar erlerle birlikte kontrol altında aç acına bekleyen, hastahanede yemek istihkakı olmayan bizlere, bu yemek işi de nereden icad edilmişti? Yemeğin de verildiği «dalgınlık» içinde herşey mükemmelen hallolabilecek, kaçış kolayca sağlanacaktı. «Tüh yahu yemek yerken dalmışız» denebilecekti kolayca. Halbuki hiç dalgınlığa gelir miydi? Bundan sonra enselerine iyice binmek lazımdı bütün bu «anarşist-komünistler»in!.. Tabii kollayıcıların da... Tahminen on dakika kadar sonra kurnaz Tank başçavuşu Mustafa Yetiş sıkıntılı sıkıntılı geldi. Hiç birşey olmamış gibi kendisinden ateş istedim. Sessizce çıktı, dışarıdan aldı getirdi. Bir sigara yaktım. Başçavuşumuz şöyle, mütereddit, odada bir iki döndü ve doğrudan paravananın arkasına gitti, sessizce thompsonu ve iki copu aldı,

ağır ağır odadan çıktı gitti. Bir on dakika kadar daha yalnız kaldım!

Çamlıca'dan gelen göğüs hastalıkları mütehassısı filmime, sedimantasyonuma ve ateşime baktı. Ateş 37.5, sedimantasyon saatte 16 cm., filmdeki durum da 2 ay öncekinden biraz daha kötüydü. Kalp mütehassısı da filme baktı ve enfeksiyonun zarda değil ciğerde olduğunu söyledi. Göğüs hastalıkları mütehassısı durum böyle giderse akciğeri kesmek gerekeceğini, buna ise kalbin dayanamayacağını söyledi. Kalp mütehassısı, kalpte o kadar kötü bir durum olmadığını anlattı. Yani dayanabilirmiş. Daha sonra Tugay'da filmleri gösterdiğim hekim ise, enfeksiyonun ciğerde olmadığını, fakat zardaki katılaşmanın ciğeri sıkıp işlemez hale getirebilmesi nedeniyle de, kesme eyleminin icap edebileceğini söyledi. İki ay sonra tekrar kontrole gideceğim.

Hapishaneye geldikten sonra, durumu anladığımı sezen ve telaşa kaplan kurnaz Tank Başçavuşu Mustafa Yetiş, «tüh yahu bugün odada Thompsonu unutmuştum, dalgınlığa bak» diye bir takım lafları ortalığa yaymaya çalışıyor. İşin hoş yanı hastahaneye giderken, ne Tank Başçavuş Mustafa Yetiş ne de Tank Üsteğmen Mehmet Ali Özkan silahlı, Thompsonlu idiler. Daha önceki gidişlerde bazen üsteğmen veya başçavuş yanlarına bir hafif otamatik alıyorlardı, ama bu da kesinlikle kocaman dipçikli Thompson değil de, yine 11.43 lük mermi atan sten tipi çok hafif bir silah oluyordu. Ve şüphesiz Mustafa Yetiş, Thompsonu kendisinin unuttuğunu söylemek zorundaydı. Herhangi bir erin böyle birşey yapabileceğine kargalar bile gülerdi. Eğer bunu gerçekten er yapmışsa, Ordudaki disipline göre, onu hemen mahkemeye vermek, hesabını sormak gerekirdi. Bunu da şüphesiz en önce bu işin farkında olan Mustafa Yetiş'in yapması gerekirdi. O zaman da iş mecburen açığa çıkacak, Thompsonu orada bırakma emrini, ere Mustafa Yetiş'in veya Mehmet Ali Özkan'ın verdiği anlaşılacaktı. Suçu zorunlu olarak Mustafa Yetiş'in üzerine alması gerekiyordu. Peki ya hapishanede herkesin duyduğu bu olayı hapishane müdürü Yarbay duymamışmıydı? «Bu disiplinsizliğinden dolayı» Mustafa Yetiş'e kimse hesap sormayacak mıydı? Mustafa Yetiş, 9 veya 10 Aralık 1975 günü sessizce hapishanedeki görevinden kaçırıldı. Tank üsteğmen Mehmet Ali Özkan'a gelince, bu her an önemli bir kişi olduğunu hissettirmeye çalışan biridir. Buraya tayini de diğer subayların olduğu gibi, Tugay'dan çıkmamıştır. Başka biryerlerden gelmiştir. Ve bunu da kendisi söylemiştir. Arkadaşların mahkeme zabıtlarını bile büyük bir görev aşkıyla, «işte bunlarda komünizm propagandası var.» deyip, altlarını kırmızı kalemle çizerek adli müşavirliğe götüren; kitapları, dergileri mektupları yok eden; bizlere karşı cince bir güleryüzlülükle sistemli şekilde sinir harbi yürüten; çok konuşarak kendine göre

ağız arama numaraları yapan bu kişi, bu olaydan sonra birden sessizleşmiştir. Yalnız olaydan sonra, karşı koğuşta, biraz da böbürlenerek şunları anlatmıştır : «Dışardaki kriz, değişiklikler nede olsa hapishaneyi etkiliyor. Tugay'dan gelen bütün subayları aldılar...» Arkadaşlar, «Peki sende gidici değil misin?» dediklerindeyse, «Hayır, değilim! Bana bir şey olmaz.» gibisinden laflar etmiştir. Ondan sonra da, beni kaçrmak isteyenlerin olduğunu, ellerinde birşeylerle hastaneye gelip, nöbetçilere, nerede yattığımı sorduklarını, ellerindeki şeyi kazayla yere düşürüp eğildiklerinde ise, nöbetçilerin, kalçalarındaki tabancaları gördüklerini ve alarm verdiklerini anlatmıştır. Arkadaşlar da gülmüşlerdir tabii.

Bunları anlatan kişi, nöbette koruma yapan bir erin yanına parolasız yaklaşılamayacağını, hele hikayede anlatıldığı gibi gece vakti hiç yaklaşılamayacağını bilmemekte midir? Bu durumda bir erin koruduğu mevkie yaklaşan kişiyi, «dur kimdir o?» emri ile silahını hazır vaziyette getirerek durduracağını, sonra işareti verip karşılık olarak parolayı bekleyeceğini, bu emre uymayan, parolayı vermeyen şüpheli kişileri hemen tevkif edeceğini ve üzerinde bir general üniforması olsa bile, direnmeye kalkanları vuracağını bilmemekte midir? Tank üsteğmeni olan ve hapishanede **İstihbarat Subaylığı** yapan bu kişi özellikle hapishane nöbet talimatını bilmemekte midir? Bu masalları kime anlatmaktadır? Erler gerçekten böyle bakkal dükkanındaki tezgahtarlar gibi mi nöbet tutmaktadırlar? Gelen, iki kilo şeker varmı diye soracak ve sonra çekip gidecek! Ben böyle olduğunu hiç zannetmiyorum. Hatta bunun tam tersi olduğunu gece yarıları uykumdan uyanmama sebep olan, «Dur, kimdir o?» veya «üç-beş nöbetini vukuatsız olarak teslim alıyorum komutanım!» seslerinden dolayı da çok iyi biliyorum. Eğer gerçekten böyle olmuşsa o erler hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

Evet kendimi suçluyorum: mademki kaçmaya, dışardaki «teşkilatı»ma kendimi kaçırtmaya çalışmışım ve bunu bugüne kadar benden başka duymayan kimse kalmamış, o zaman bu konu hakkında neden sorguya çekilmemekteyim? Sorguya çekilmemi ve Tank Üsteğmeni Mehmet Ali Özkan'ın da tanık olarak sorguya çekilmesini istiyorum. Normal hukuki süreç bu konu hakkında resmi tahkikatı gerektirir.

Eğer bu durumu Tank Üsteğmeni Mehmet Ali Özkan kendi kafasından uyduruyorsa, —tek başına uydurmadığını, aniden taburcu edilişim ve olayların gelişmesi gösteriyor aslında—, bu kişiyi suçluyorum. Onun hakkında dava açılmasını istiyorum. Bu konuda bir sürü tanığım var. Hatta Avukat Cevat Ercişli bile bu işin tanıklarından biridir. Bu hikayeyi ona çok daha önceden anlatmış, o ise sinirlerimi bozmamak için bu güne dek bana söylememiştir. Bu ka-

çırma hikayesi alttan alta yayılıyormuş boyuna. Ne oluyoruz bilelim. Bu kişilerle mahkeme karşısına çıkmak istiyorum!

Tırmanışın zirvede olduğu 8 Aralık 1975 Pazartesi günü, rötüşlarıyla işleme konan bu provokasyon, düşünen herkesin de kolayca anlayacağı gibi, tek başına benim şahsıma yönelmiş değildir. Bu, Türkiye'de sürdürülen genel provokasyonun bir parçası olarak bütün yurtseverlere, aydınlara, ilerici demokratlara, sosyalistlere ve hapishanelerdeki siyasi mahkumlara yöneltilmiştir. Bizlerin sistemli olarak, dışardaki insanlarla her hapishanede olabilen normal insani ilişkileri kopartılmakta, bir tecrit çemberi yaratılmaya çalışılmakta ve üstüne üstelik üzerimizde bu şekilde ahlak dışı oyunlar oynanmaya çalışılmaktadır. Aradan kaç gün geçtiği halde, bu olayı bile hala dışarda kimseye doğru dürüst anlatma imkanına sahip olamamaktayız. Görünüşte çok kibarca davranılmakta, fakat geriden tam bir polis mantığıyla ince ince hesaplanmış bu tip provakatif olaylara alet edilmeye çalışılmaktayız. Bunların daha sonrada olup olmayacağının hiç bir garantisi yoktur. «İnsanlar intihar edebilirler, birbirlerini vurabilirler, kaçarken vurulabilirler de...» neler olmaz ki! Bu, dışardakilere de kolayca bulaştırılabilecek işler haline de getirilebilir.

Bütün sosyalistler, ilerici demokratlar, yurtseverler bir daha bu tip provokasyonların kolayca tezgahlanmaması için; hapishanelerdeki siyasi tutukluların ve dışardaki yakınlarının, arkadaşlarının güvenliklerinin teminat altına alınabilmesi için bu provokasyonu açıklamalıdır.

Hastahaneler, provokasyonlar tezgahlanan yerler olmaktan çıkıp, esas fonksiyonlarını gören tedavi yerleri haline getirilebilmeli, siyasi görüşlerine bakılmaksızın, bütün siyasi tutuklular, insanca şartlar altında tedavi edilebilmelidirler.

Hapishanelerde, ister kibarca ister sert bir şekilde, her ne şekilde olursa olsun siyasi tutuklu ve mahkumlar üzerinde hiçbir baskı kurulmamalı, onların aleyhlerine hiçbir siyasi oyuna girişilmemelidir.

Bu durumun kamu oyuna açıklanması, sadece şahsımın değil, bütün siyasi tutukluların ve ilericilerin yararına olacaktır!

Saygılarımla!...

YUSUF KÜPELİ

RAPORDUR :

1. Klinik olarak fizik muayenesi tarafımdan yapılmadığı için, bu konuda kesin bir bilgi veremem. Röntgen ve labratuar tetkikleri göz önüne alındığında; sürekli ülserleşme gösteren, bir hastalık söz konusudur. 1974 yılının 11 Ekiminde alınan film de, tele uzaklığından alınıp alınmadığı bilinmemekle beraber, Mitralizasyon vardır. 26 Haziran, 12 Ağustos, 2 Ekim ve 9 Aralık 1975 tarihli filmlerde sol kaidede epenşman oluşumu ve bu epenşmanın gittikçe arttığı görülmektedir. Filmlerin yetersiz bir teknikle ve baştan savma çekilmiş olması, akciğerin geri kalan alanlarında başka bir lezyonun olup olmadığı konusunda kesin bir bilgi vermemektedir. Eritrosit sedimantasyon hızı, bu hastalığın enfeksiyöz bir hastalık olduğunu düşündürmektedir. Mitralizasyon görüntüsü kesinlik kazandığında, bu olayın kalp yetersizliği nedeniyle oluştuğu düşünülebilir. Askeri hastahanede verilen reçeteler spesifik enfeksiyon (Akciğer tüberkülozu) düşünülerek verilmiştir. Oysa ki bir kalp yetersizliği olayı varsa, verilen tedavi yetersiz ve yanlıştır. Ayrıca tedavinin tam etkili olmadığı, akciğer filmlerinde görülen ilerlemeden anlaşılmaktadır. Eritrosit sedimantasyon hızındaki düzelme, verilen antibiotik tedavisi ve kortizon tedavisi sonucu yanıltıcı bir düzelme olabilir.

2. Hastalık bir romatizmal kapak bozukluğu ise, tedavisi kalp cerrahisi ve tedavisi yönünden uzmanlaşmış bir yerde yapılmalıdır. Eğer tüberküloz olarak kabul ediliyorsa —ki askeri hastahanenin kanısı budur— tüberküloz tedavisi yapılan bir sanatoryumda yapılması gereklidir. Hastanın bu durumda cezaevi koşullarında tutulması, yaşamını mutlak bir tehlikeye atmaktadır.

3. İyileşme olanağının saptanması, kalp ve akciğer yönünden örgütlenmiş bir klinikte yapılabilir.

4. Bu hastalık, tıp dilinde kronik denen hastalıklar grubuna girer. Bu bir süreklilik anlatımıdır. Kalp hastası yada tüberkülozlu bir hasta olarak alındığında, yaşam boyu kontrolu gereklidir.

Ayrıca :

Hastalık özel bir yemek diyetini gerektirmektedir. Bunun da cezaevi koşullarında sağlanmasının olanaksızlığı açıktır.

İlk tüberküloz tedavisine ilişkin reçetenin verilmesinden bu güne dek 7 ay geçtiği halde, durumunda gittikçe kötüleşme vardır.

Reçetenin kenarında çiziktirilmiş yazılardan anlaşıldığına göre, romatizma kardit ve solda plevra epanşman tanımı konmuştur. **Bu koşullarda tedavisi için :**

Yaşı ve durumu göz önüne alınarak, bir çok kardiolojik ve hematolojit incelemenin yapılması gerekir. Yapılmaması, tıbbi hata ve ihmal olarak kabul edilir. 22/Aralık/1975

İç Hastalıkları Mütehassısı

Aslı gibidir. **Dr. Üstün KORUGAN**

★

1. Ordu Komutanlığı Adlî Müşavirliğine

Selimiye-İSTANBUL

KONU : 8 Aralık 1975 günü, müvekkil-Yusuf Küpeli'nin maruz kalmış olduğu arzedeceğimiz olay nedeni ile ihbar tahkikat isteminden ibaret dilekçedir.

1. Halen tutuklu olarak kalmakta olduğu Kartal-Maltepe askeri ceza evinden, hastalığı nedeniyle muayenesi yaptırılmak üzere, Haydarpaşa askeri hastahanesine götürülen müvekkil-Yusuf Küpeli, 8 Aralık 1975 günü aşağıda detayları ile arzedeceğimiz üzere, bazı görevliler tarafından firar etmeye tahrik ve teşvik edilmiş, kaçış imkânları kendisine açıkça tanındığı halde, yasa dışı bu hareketi avukatı olarak tarafıma nakletmiş ve hakkının aranmasını, olayın adli mercilere intikalini istemiştir. Ayrıca, olayı çok geniş şekilde anlatan ve yorumlayan kendi imzasını taşıyan bir belgeyi de tarafıma vermiştir. İleride tahkikat sırasında bu belgeyi de Yüksek Komutanlık Makamına takdim edeceğim.

2. Olay Kısaca şudur. Muayene için Haydarpaşa Askeri Hastahanesi'ne getirilen Yusuf Küpeli, hastahanenin yola bakan ve yol seviyesindeki bir odasında, kendisini muayene için, Çamlıca Askeri hastahanesinden celbedilen doktorların gelmesini beklemeye bırakılır. Bu bekleme sırasında, Yusuf Küpeli ile politik nitelikte konuşmalar yapılır, daha doğrusu kendisi konuşmak için tahrik edilir.

Doktorların muayeneye geldikleri sırada, Yusuf Küpeli'nin kelepçeleri tabii olarak çıkarılır. Doktorların muayenesi sırasında görevliler de hazır surette beklemekte olup, doktorların Küpeli'nin sağlığına ilişkin konuşmalarına da tanık olurlar. Doktorlar Yusuf Küpeli'nin durumunun ağır olduğunu belirten konuşmalar yaparak doğal görevlerini yerine getirmişlerdir.

3. Doktorların gidişini takiben, yol seviyesinde ve yola bakan penceresi açık bulunan bu odada, Yusuf Küpeli kelepçesiz olarak kalmıştır. Yeniden kelepçeler takılacağı yerde, aksine, bir görevli «pencereden odaya girdik» şeklinde bir konuşma yapar. Daha sonra, kelepçesiz bir vaziyette bu odada, isminin Yetiş olduğunu bil-

diğimiz bir assubayla başbaşa kalan Yusuf Küpeli, onun Faik Türün'ü öven konuşmalarını dinler. Biraz sonra bu assubay da odayı terkeder.

İlk defa karşılaştığı durumun garabeti içerisinde bulunan müvekkil Yusuf Küpeli, bu nedenle odada bulunan doktor paravanasının arkasına bakmak durumunda kalır. Paravananın arkasında bir thompson-makinalı silahının varlığını da hayretle müşahade etmiştir. Bu durumu oda içerisindeki sandalyesinde oturarak ve bazen de gezinerek 10 dakika süre ile izleyen Yusuf Küpeli, bu sürenin sonunda odaya giren Yetiş ismindeki assubayın ilk olarak paravamanın arkasındaki thompson silahı gözden geçirdiğini de görür.

Olaydan önce, cezaevinde görevli bir üsteğmen, Yusuf Küpeli'ye, «...sizin teşkilatınız var.. seni kaçırmaya çalışıyorlar.. ip merdivenli ve silahlı, vs. kişiler hastahane çevresinde dolaştılar» şeklindeki konuşmaları ve olaydan sonra da Yetiş ismindeki assubayın, «thompsonu Yusuf'un odasında unuttuk» şeklindeki konuşmaları cezaevi içerisinde uluorta yaymaya çalışması, bu olayın masum bir görevi ihmal ve unutkanlık olmadığı izlenimlerini bizlerde kesinlikle uyandırmıştır.

4. Yüksek komutanlığınızdan, 27/6/1975 tarih ve Ad. Müş. 1975/102 sayılı ve bizzat sayın 1. Ordu Komutanının imzasını taşıyan, -İVEDİ- kaydı ile sadır olan yazıda, Yusuf Küpeli'nin tedavisinin «Çamlıca Askeri Hastahanesinde yapılması» emredildiği halde, bu emir çeşitli nedenlerle ihmal edilmiştir.

Nedenlerin başında ise, tutukluluğunun güvenliği sözkonusu edilmektedir.

Yukarıda ihbarını yapmış bulunduğum bu olay, müvekkil-Yusuf Küpeli'nin etrafında böyle bir şaiya yaratılarak, tedavisinin engellenmesine matuf kasdi bir olay olmasının yanında, başka amaçlara da yönelik te olabilir. Bütün bu hususların Yüksek Komutanlığınızın tahkikatı ile ortaya çıkacağı açıktır.

SONUÇ : Yukarıda arzetmiş bulunduğum bu olay hakkında tahkikat ve olayı ihbar istemi ile Yüksek Komutanlığınıza, müvekkilim adına başvuruyorum. Gerekli yasal işlemin yapılmasını talep ederim. Derin saygılarımla. 22 Aralık 1975.

Tutuklu - Yusuf KÜPELİ
vekili
Av. Cevat ERCİŞLİ

10 Lira